สิ่งศักดิ์สิทธิ์

ภาค ๒

โดย

พร รัตนสุวรรณ

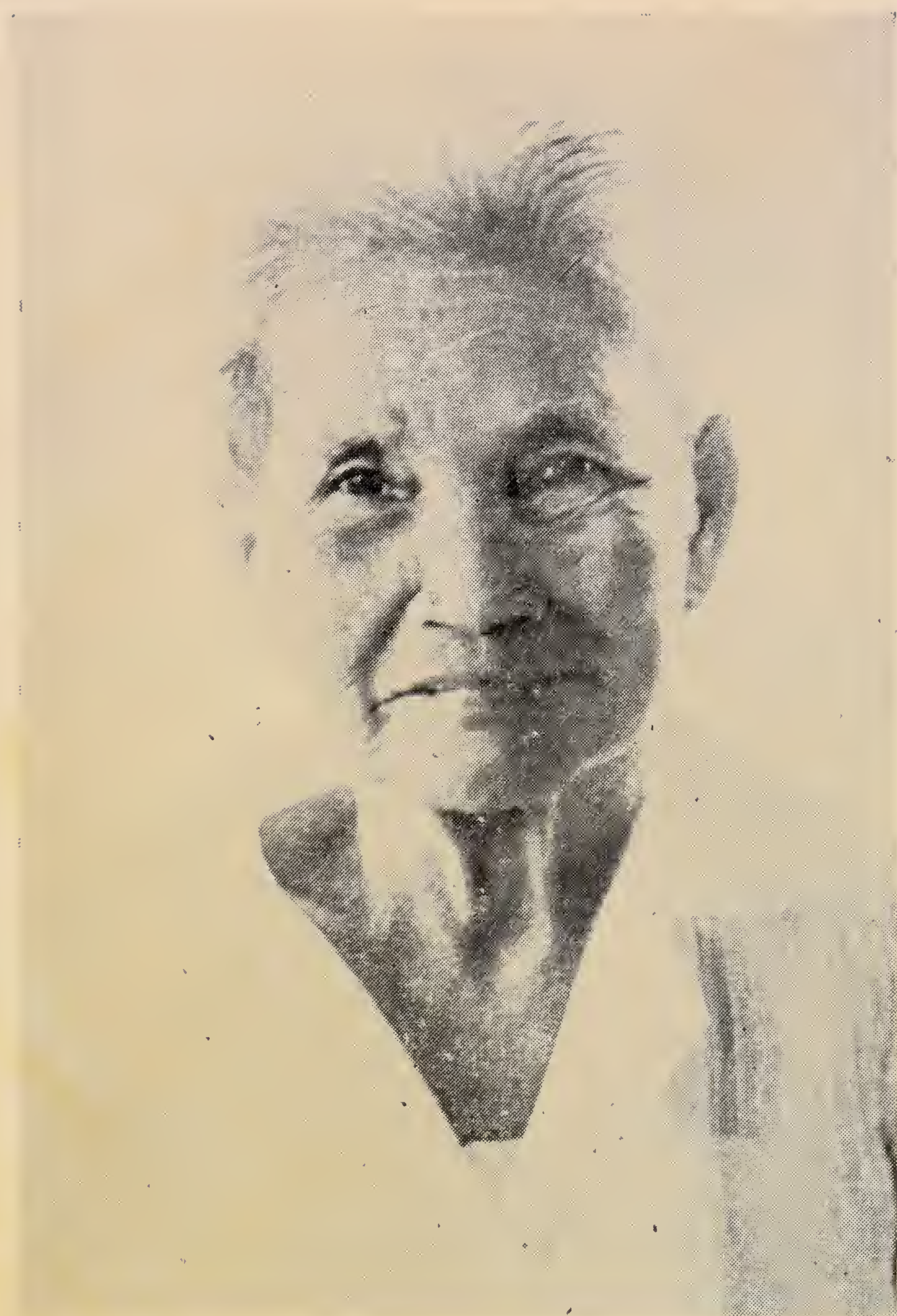
พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

คุณย่ากรับ มกรมณี

ณ เมรุวัดหัวลำโพง ถนนพระราม ๔ พระนคร

วันอาทิตย์ที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๑๓

คุณย่ากรับ มกรมณี

ชาตะ วันพุธที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๒๔

มรณะ วันอังคารที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ ๒๕๑๒

ประวัติย่อ

คุณย่ากรับ มกรมณี เป็นบุตรีคนที่สามในจำนวนสี่คนของ นายบุญและนางเลี่ยม เกิดเมื่อวันพุธที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๒๔ ที่บ้านปากคลองบางกระทิง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

คุณย่ากรับ มกรมณี ได้ทำการสมรสกับ นายประชา มกรมณี มีบุตรธิดารวมกัน ๕ คน ถึงแก่กรรมเมื่อเยาว์วัยเสีย ๓ คน เหลือที่มีชีวิตอยู่ ๒ คน คือ:—

๑. **นายจินดา มกรมณี** (ถึงแก่กรรมเมื่ออายุ ๓๔ ปี)

๒. นางดารา เหรียญนุกูล

คุณย่ากรับ เป็นผู้มีความขยันขันแข็ง ตั้งแต่คุณย่าอยู่ในวัยเด็ก เมื่อคุณย่าท่านเจริญวัยขึ้น ท่านไม่ชอบอยู่เฉยๆ ท่านมีแต่คิดและทำในเรื่องที่จะประกอบกิจการงานทุกอย่าง เพื่อความเจริญแก่ตัวท่านเองและแก่ครอบครัว มีทางใดที่คุณย่าท่านเห็นว่าจะนำมาซึ่งผลได้โดยสุจริตและชอบธรรมแล้ว คุณย่าท่านไม่เคยละโอกาศ

นั้นเสียเลย ท่านต้องทำทุกอย่างด้วยตัวของท่านเอง มิได้มีความย่อท้อหรือเห็นแก่ความยากลำบาก ตลอดชีวิตของคุณย่าท่านไม่เคยอยู่เฉย นั่งกิน นอนกิน หรือคอยเบียดเบียนผู้อื่น คุณย่าท่านต้องลงมือทำเองด้วยความมานะบากบั่น ขยันขันแข็ง ทำให้คุณย่าท่านมีเกียรติและฐานะดี มีหน้ามีตา และเป็นที่เคารพยกย่องนับถือแก่-คนทั่วไป ตลอดจนเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงน้อยคนนักที่เป็นหญิงจะมีความสามารถเยี่ยงคุณย่าท่านได้ ทรัพย์สินเงินทองที่คุณย่าท่านหามาได้ด้วยน้ำพักน้ำแรง ท่านมิได้ตระหนี่ถี่เหนียว คุณย่าท่านมีความโอบอ้อมอารี มองเห็นการณ์ไกลและคิดปลูกฝังลูกหลานให้มีความเจริญรุ่ง-เรืองสืบต่อกันไป เพื่อท่านจะได้เห็นลูกหลานมีความสุขความเจริญรุ่งเรืองในขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ นอกจากนั้นท่านยังเป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาได้ทำบุญประกอบการกุศลเป็นประจำตลอดมา และมีจิตใจใสสะอาดเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผู้ใดตกทุกข์ได้ยากมาขอความช่วยเหลือท่านก็ช่วยเหลือไปตามที่เห็นควร

โดยปกติแล้ว คุณย่าท่านเป็นผู้มีร่างกายแข็งแรงและสุขภาพดี ตลอดอายุของท่านไม่ค่อยเจ็บป่วย จนอายุของท่านอย่างเข้าปีที่ ๘๖ ได้หกล้มศีรษะแตก พอหายท่านก็เดินไม่ได้อยู่เป็นเวลา ๑ ปี ต่อมามีอาการเบื่ออาหารและอ่อนเพลีย ในระยะนั้นเองท่านก็ถึงแก่กรรมด้วยโรคชราและหัวใจวาย เมื่อวันอังคารที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๒ ณ บ้านเลขที่ ๒ รองเมืองซอย ๕ อำเภอปทุมวัน จังหวัดพระนคร รวมอายุได้ ๘๗ ปี ๑๐ เดือน ยังความเศร้าโศกอย่างสุดซึ้ง แก่ลูกหลานและญาติมิตรมิมีวันที่จะลืมคุณงามความดีของท่าน ทุกคนขอน้อมเกล้าวิงวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงอัญเชิญดวงวิญญาณของท่านไปสู่สุคติในสัมปรายภพเทอญ

คำไว้อาลัย

คุณแม่กรับ มกรมณี

นายที่เคารพรักของลูกได้จากไปแล้ว ลูกแสนโศกเศร้าเสียใจ ด้วยความอาลัยสุดที่จะพรรณาได้ นายเป็นแม่ที่รักและเมตตาปรานีลูกหลาน ได้อุปถัมภ์เลี้ยงดูลูกด้วยความทนุถนอม ตั้งแต่เล็กจนโตไม่เคยเฆี่ยนตีเลย และทั้งยังให้ทุนรอน และสอนให้ประกอบอาชีพเจริญรอยตามแบบนาย พร้อมทั้งช่วยเหลือเวลาลูกจะไปประกอบกิจธุระ นายก็เป็นห่วงต้องไปด้วย มีความห่วงใยลูกอยู่เสมอ มีพระคุณล้นพ้นคณนาหาสิ่งใดเปรียบเทียบมิได้ จากนี้ไปลูกแสนจะว้าเหว่ เหมือนอยู่คนเดียว ไม่มีใครมาห่วงใยลูกอีกแล้ว นายมีอัธยาศัยดีจิตใจผ่องใสสะอาดบริสุทธิ์และเข้มแข็ง แต่ร่างกายบอบบางอ่อนแอ ยังมีความสามารถ ประกอบอาชีพเลี้ยงลูก เสมือนว่าเป็นทั้งพ่อบ้าน และแม่บ้านเสร็จในตัว อีกทั้งยังเป็นผู้มีใจบุญ ได้บำเพ็ญกุศลอยู่เสมอๆ ขอให้ผลบุญกุศล

ที่นายได้ประกอบไว้ในชาตินี้ รวมทั้งบุญที่ลูกได้กระทำ เพื่ออุทิศไปให้ด้วย จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณนายจงประสบความสุข ความสบายในสัมปรายภพโน้นเทอญ

จาก

ดารา

ลูกที่เหลืออยู่คนเดียวของนาย

คำไว้อาลัย

คุณย่ากรับ มกรมณี

คุณย่าเป็นผู้มีใจดี มีความมานะพยายาม ขยันขันแข็งและยังใจกล้าในการประกอบอาชีพเลี้ยงตัว และครอบครัวดังกับหัวหน้าครอบครัว ทั้งยังเป็นผู้มีใจบุญได้ทำบุญให้ทานอยู่เสมอๆ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในพระพุทธ-ศาสนา คุณย่าเป็นที่พึ่งทั้งทางด้านทุนทรัพย์และทางด้านจิตใจ ครั้นเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๒ เวลา ๑๒.๐๐ น. คุณย่าก็ได้จากผมไปด้วยอาการสงบ เพราะความชรา เป็นวันที่สูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ ในชีวิตของผมซึ่งไม่มีวันที่จะลืมได้ ขอให้ เดชะ บุญ กุศล และ คุณ-งามความดี ที่คุณย่าได้บำเพ็ญไว้ในชาตินี้ จงเป็นปัจ-จัยดลบันดาลให้ คุณย่าจงไปสู่สุคติตามความปรารถนาในสัมปรายภพเทอญ

จาก

ไพจิตร มกรมณี

หลาน

สิ่งศักดิ์สิทธิ์

ภาค ๒

โดย

พร รัตนสุวรรณ

จัดพิมพ์

โดย

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ

สถิติการพิมพ์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ๓,๐๐๐ เล่ม พ.ศ. ๒๕๑๒

ราคาเล่มละ ๕ บาท

จะขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ช่วยพัฒนาบ้านเมือง ได้อย่างไร ?

ภาพปก

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) กับสมเด็จพระปิยมหาราช สมัยยังทรงพระเยาว์ ซึ่งขณะนี้ทั้งสองพระองค์นี้ก็ถือได้ว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างหนึ่ง ซึ่งคอยช่วยชาติและศาสนาอยู่เสมอ

คำนำ

หนังสือเรื่อง**สิ่งศักดิ์สิทธิ์** ซึ่งได้พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ นั้น ต้องการจะชี้ให้เห็นว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์คืออะไร ? มีจริงหรือไม่ ? ซึ่งคนที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้เข้าใจโดยตลอดแล้ว ก็จะทำให้ไม่เป็นคนงมงายเกี่ยวกับการเชื่อในสิ่งลึกลับ และพร้อมกันนั้นก็จะทำให้เรามีความมั่นใจมีหลักที่ดีในการดำเนินชีวิต ในเมื่อเรารู้จักยึดถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้ถูกต้อง ส่วนในหนังสือเล่มนี้เป็นเรื่องที่ต่อจากเล่มแรก ซึ่งมีชื่อค่อนข้างยาวว่า **จะขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยพัฒนาบ้านเมืองได้อย่างไร ?** ชื่อของหนังสือก็บอกให้เห็นถึงความมุ่งหมายอย่างชัดเจนอยู่แล้ว แต่ถึงกระนั้น ข้าพเจ้าก็อยากจะชี้แจงให้เข้าใจไว้เสียก่อนว่า หนังสือเล่มนี้ความมุ่งหมายสำคัญต้องการจะให้นักศึกษาและคนที่มีอิทธิพลในวงงานต่าง ๆ รู้จักเอาหลักในทางพระพุทธศาสนาไปพัฒนาบ้านเมือง ซึ่งโดยส่วนตัว ข้าพเจ้ามองเห็นชัดทีเดียวว่า:—

ตราบใดที่คนส่วนใหญ่ยังไม่นำหลักในพระพุทธศาสนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันกันอย่างแท้จริงแล้ว เราไม่มีทางที่จะขจัดความยุ่งยากหรือความเดือดร้อนต่าง ๆ ให้หมดไปจากสังคมได้ พระพุทธศาสนาเท่านั้นที่จะช่วยสร้างความอุดมสมบูรณ์ ความอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ให้เกิดขึ้นในสังคมได้ และก็ถึงเวลาแล้วที่คนไทยทั้งชาติควรจะได้ตื่นจากการเป็นปู่โสมเฝ้าทรัพย์อันมีค่ามหาศาลคือพระพุทธศาสนา กล่าวคือควรจะได้เข้ามาศึกษากันอย่างจริงจังเหมือนกับที่เราศึกษาวิชาในทางโลก

ในหนังสือเล่มนี้ข้าพเจ้าได้ชี้แจงถึงเหตุผลที่เราจำเป็นจะต้องศึกษาพระพุทธศาสนาให้เข้าใจกันอย่างแท้จริง และได้ชี้แนวทางของการศึกษาที่ถูกต้องและได้ผลคือสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง ๆ หนังสือเล่มนี้ถ้าหากว่าใครอ่านแต่เพียงผ่าน ๆ จับใจความสำคัญไม่ได้ ก็จะไม่เห็นคุณค่าของหนังสือเล่มนี้ แต่ถ้าอ่าน

ด้วยความตั้งใจ และพยายามอ่านทบทวนโดยเฉพาะข้อความตอนที่สำคัญหลาย ๆ ครั้ง ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่าหลักการที่ข้าพเจ้าบรรยายไว้ในหนังสือเล่มนี้จะทำให้นักศึกษาหันมาสนใจในทางพระพุทธศาสนากันอย่างกว้างขวางทีเดียว และเราก็จะมองเห็นแสงสว่างในอันที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม รวมทั้งตัวเราเองได้ผลอย่างแน่นอนด้วย

อันที่จริงหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าได้แนวความคิดมาจากการศึกษาคาถาชินบัญชร ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตาราม โดยเฉพาะคาถาชินบัญชรบทแรก ได้ทำให้ข้าพเจ้ามองเห็นถึงแนวทางอย่างสว่าง ในอันที่จะนำพระพุทธศาสนามาพัฒนาบ้านเมืองอย่างได้ผล คาถาชินบัญชรนี้ข้าพเจ้าได้มาโดยหลวงพ่อสมเด็จฯ ได้มาบอกด้วยตัวท่านเองโดยอาศัยวิธีการเข้าทรง และความเป็นมาของคาถาชินบัญชรนี้ข้าพเจ้าได้ชี้แจงไว้แล้วในหนังสือเล่มนี้ตั้งแต่หน้า ๘๙ เป็นต้นไป แนวความคิดในการเขียนหนังสือเล่มนี้นอก

จากข้าพเจ้าจะได้มาด้วยการศึกษาถึงความหมายต่าง ๆ ใน คาถาชินบัญชรแล้ว ข้าพเจ้ายังได้มีโอกาสกราบเรียนซักถามหลวงพ่อสมเด็จฯ และเทพเจ้าองค์อื่นๆ อีกหลายองค์ถึงแนวทางที่จะนำพระพุทธศาสนามาพัฒนาบ้านเมือง

โดยส่วนตัวข้าพเจ้ารู้สึกมีความปีติเป็นอย่างมากที่ได้แนวความคิดเหล่านี้ออกมาเขียนเป็นหนังสือ เพราะโดยลำพังสติปัญญาของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว คงเขียนออกมาอย่างนี้ไม่ได้ และข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นเหลือเกินว่า ตราบใดที่การพัฒนาบ้านเมืองยังไม่ได้ดำเนินไปตามหลักการเหมือนดังที่กล่าวไว้ในหนังสือเล่มนี้ ปัญหาต่าง ๆ ถ้าหากจะแก้ได้ก็เป็นการชั่วคราวเท่านั้น แต่แล้วมันก็จะมีเรื่องยุ่งยากเกิดขึ้นมาอีกไม่มีวันสิ้นสุด และสิ่งสิ่งหนึ่งที่ข้าพเจ้ามองเห็นก็คือ ถ้าหากว่ารัฐบาลซึ่งรวมทั้งคนไทยส่วนใหญ่ด้วยได้พยายามที่จะพัฒนาบ้านเมืองไปตามหลักการที่กล่าวไว้ในหนังสือเล่มนี้แล้ว ชาติไทยเราก็จะได้ชื่อว่าเป็นประเทศตัวอย่างที่ประเทศทั้งหลายจะต้อง

เข้ามาศึกษาและนำวิธีการของเราไปใช้ เมืองไทยจะเป็นแหล่งที่คนทั่วโลกจะต้องเข้ามาศึกษาถึงหลักการพัฒนาบ้านเมืองในด้านต่าง ๆ คือแทนที่คนไทยเราจะมัวไปศึกษาแต่ในต่างประเทศเหมือนอย่างที่เป็นกันอยู่ทุกวันนี้ตรงกันข้าม เมื่อถึงระยะนั้น คนต่างประเทศจะเข้ามาศึกษาในเมืองไทย

แต่อย่างไรก็ดีเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มองเห็นได้ยากและน้อยคนมากที่จะยอมรับว่าเรื่องที่ข้าพเจ้าได้พยากรณ์ไว้นี้เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ แต่ถึงใครจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ข้าพเจ้าก็ขอยืนยันอีกครั้งหนึ่งว่า ข้าพ-เจ้าได้มองเห็นถึงแสงสว่างอันนี้จริงๆ และก็เชื่อแน่ว่าจะต้องเป็นไปอย่างที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ ทั้งนี้เว้นไว้แต่ว่าหนังสือเล่มนี้จะไม่ได้รับความสนใจจากพวกนักศึกษาและจากพวกที่มีอิทธิพลในวงงานต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ ก็หมายถึงว่า ชะตาของคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ดี

อนึ่งหลักการต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าบรรยายไว้ในหนังสือเล่มนี้ เป็นแต่เพียงหลักใหญ่ ๆ ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญเท่านั้น ส่วนรายละเอียดหรือข้อปลีกย่อยที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามหลักการที่กล่าวไว้นี้ยังมีอีกมากมาย ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้ตั้งใจไว้แล้วจะพยายามเขียนออกมาอีกเล่มหนึ่งในระยะเร็ว ๆ นี้ เล่มนี้เป็นแต่เพียงลองเสนอแนวความคิดซึ่งนับว่าออกจะแปลกหรือแหวกแนวสักหน่อยเข้าสู่สังคมของท่านผู้รู้ เพื่อหยั่งเสียงหรือดูปฏิกิริยากันก่อน

หนังสือเล่มนี้ตลอดทั้งเล่ม ข้าพเจ้าเขียนออกมาด้วยความแน่ใจ ไม่มีตอนใดที่ข้าพเจ้ารู้สึกคลุมเครือหรือไม่มั่นใจ แต่ถ้าหากจะมีอะไรผิดพลาดหรือเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเป็นไปได้อย่างไร ก็เป็นเรื่องที่ช่วยไม่ได้เพราะได้พยายามทำออกมาอย่างดีที่สุดแล้ว เรื่องนี้ขอให้เป็นหน้าที่ของผู้อ่านจะตัดสินเอาเอง และท่านผู้อ่านคนใดจะเชื่อหรือไม่เชื่อ จะขัดแย้งอย่างไรหรือไม่ ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะทำได้ และข้าพเจ้ายินดีรับฟังด้วยความเต็มใจ

และพร้อมที่จะพิจารณาด้วยความสนใจและด้วยความเคารพในทัศนะของแต่ละบุคคล ข้าพเจ้ามิได้หมายความว่าเมื่อข้าพเจ้าถือว่า แนวความคิดอันนี้ถูกต้องดีแล้วข้าพเจ้าก็จะไม่พึ่งความคิดเห็นจากใครเลย ในเมื่อความเห็นนั้น ๆ ขัดแย้งกับหลักตามที่กล่าวไว้ในหนังสือเล่มนี้ สิ่งที่ข้าพเจ้าปรารถนาอย่างยิ่งก็คืออยากจะทราบว่า ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อหลักการต่าง ๆ ตามที่ข้าพเจ้าบรรยายไว้ในหนังสือเล่มนี้ ซึ่งในเมื่อข้าพเจ้าทราบแล้ว ก็จะได้เป็นแนวทางทำให้ข้าพเจ้าปรับปรุงเรื่องนี้ให้ดีขึ้น และจะได้รู้แน่นอนว่าหลักการเหล่านี้จะนำไปปฏิบัติได้หรือไม่เพียงไร

พร รัตนสุวรรณ

๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๒

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ (ชั่วคราว)
๔๙/๓ ถนนสามเสน บางลำภู กรุงเทพ ฯ ๒
โทร. ๘๑๗๖๙๔ (เข้าตรอกข้างร้านตัดเสื้อมิตรชาย เยื้องตรงกันข้ามกับโรงภาพยนต์บุศยพรรณ)

สารบาญ

ข้อความบางตอน

ในเล่ม

ความพยายามใด ๆ ที่จะให้คนที่มีวิบากมาดี ให้ได้มีโอกาสมาศึกษาอบรม จนกระทั่งมีความรู้ความสามารถในงานนั้น ๆ และให้เขาได้มีโอกาศได้ทำงานที่เขาถนัด อันนี่แหละคือความหมายของคำว่า การขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยชาติบ้านเมือง (หน้า ๗)

คนที่มีวิบากมาดีนั้น แม้จะมีความรู้ความสามารถสักเพียงไร ก็ไม่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองได้อย่างเต็มที่ เว้นไว้แต่ว่าเขาจะได้มีโอกาสมาเรียนพระพุทธศาสนาจนกระทั่งเข้าใจดี และได้รับประโยชน์จากพระพุทธศาสนาโดยตรงแล้วเท่านั้น(หน้า ๑๐)

การที่คนไทย โดยเฉพาะผู้ที่มีการศึกษาดีและมีอิทธิพลในวงงานต่างๆ ไม่สนใจต่อพระพุทธศาสนาเท่าที่ควร อันนี้แหละคือสาเหตุใหญ่อันหนึ่ง ที่ทำให้

เราแก้ปัญหาต่าง ๆ ไม่ได้ผล สมดังที่คนส่วนใหญ่ปรารถนา (หน้า ๑๒)

คนที่เคยเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นแม่ทัพ เป็นนักปราชญ์ เป็นเศรษฐี หรือเป็นอะไรก็ตามในชาติก่อนนั้น ถ้าหากในชาตินั้น ๆ ไม่ลืมตัวพยายามสร้างแต่ความดีอยู่เสมอ เมื่อมาเกิดในชาตินี้ ก็มักจะต้องได้เป็นอย่างที่เคยเป็นมาแล้วในชาติก่อน หรือในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกันกับเมื่อชาติก่อน (หน้า ๓๖)

ความสามารถไม่ได้สูญเสียไปพร้อมกับความตาย (หน้า ๖๙)

ชีวิตที่แท้จริงคือชีวิตภายในไม่มีการตาย ไม่มีการสูญเสีย (หน้า ๗๒)

คนที่เกิดมาเป็นคนฉลาด มีความสามารถสูงมีจิตใจสูง ก็คือคนที่มีวิบากมาดีตั้งแต่ชาติก่อน (หน้า๗๙)

คนที่เรียนมามากแต่ปฏิบัติในทางสมาธิและวิปัสสนาไม่ได้ ก็เป็นไปไม่ได้ที่จะเลื่อมใสและเข้าใจซึ้งใน

คำสอนของพระพุทธเจ้าจริง ๆ เพราะเขาไม่ได้รับผลจากศาสนาจริง ๆ (หน้า ๔๕)

พระราม แม้จะได้ชื่อว่าเป็นพระนารายณ์อวตารลงมา แต่ก็ไม่มีฤทธิ์อะไร ถ้าหากไม่ได้อาศัยหนุมานก็ไม่อาจจะปราบยักษ์ได้ พระพุทธศาสนาในขณะนี้ก็เหมือนกับพระราม สำหรับคนที่เข้าถึงพระพุทธศาสนาจริง ๆ เขาก็จะยอมรับใช้พระพุทธศาสนาด้วยชีวิตของเขาทั้งหมด และถ้าหากคนที่มารับใช้นี้ เป็นคนมีฤทธิ์เหมือนกับหนุมานและสุครีพเป็นต้น พระพุทธศาสนาก็สามารถที่จะ ช่วยขจัด ความชั่ว ร้ายให้หมดไปจากโลกได้ (หน้า ๑๐๖)

บทสวดมนต์

และ

บทเพลง

บทสวดมนต์ ที่นำมาพิมพ์ไว้ในที่นี้ โดยปกติได้ใช้สวดเป็นประจำ ก่อนที่จะได้ฟังปาฐกถาที่ข้าพเจ้าบรรยายที่ห้องฝึกสมาธิของแผนกธรรมวิจัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้ที่มาฟังทราบถึงหลักที่แท้จริง ที่ทุกคนควรจะสำนึกไว้เสมอ และจากบทสวดมนต์ซึ่งข้าพเจ้าเป็นผู้เลือกขึ้นมาเองนี้ ผู้ฟังก็จะได้ทราบว่า ข้าพเจ้ามีแนวการสอนอย่างไร แล้วจะได้ไม่หลงเข้าใจผิดเป็นอย่างอื่น

อนึ่ง บทเพลงทั้งสองบทที่นำมาพิมพ์ไว้ด้วยนั้นก็คือบทเพลงซึ่งเด็กที่ข้าพเจ้าสอนจะต้องร้องเป็นประจำทุกครั้ง ทั้งนี้ก็เพื่อจะให้เด็กได้สำนึกถึงความสำคัญในเรื่องวิญญาณและกฎของกรรม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยให้เด็กได้มีหลักที่ดีในการดำเนินชีวิต ซึ่งถ้าเด็กซึ้งในบทเพลงเหล่านี้ เด็กก็จะรู้จักตัดสินได้ถูกต้องว่าอะไรดี อะไรชั่ว แล้วจะได้ไม่ตกเป็นทาษการชักจูงของสังคมไปในทางที่ไม่ดี

ทั้งบทสวดมนต์และบทเพลงที่ข้าพเจ้านำมาพิมพ์ไว้ในที่นี้ หวังว่าผู้อ่านคงจะได้ทราบถึงเจตนาในการทำงานเผยแพร่พระพุทธศาสนาของข้าพเจ้าดีขึ้น

บทสวดมนต์

จากคาถาธรรมบท

มโนปุพฺพงฺคมา ธมฺมา　　มโนเสฏฺฐา มโนมยา
มนสา เจ ปทุฏฺเฐน　　ภาสติ วา กโรติ วา
ตโต นํ ทุกฺขมนฺเวติ　　จกฺกํ ว วหโต ปทํ

มโน คือวิญญาณ เป็นรากฐานของสิ่งทั้งหลาย ประเสริฐกว่าสิ่งทั้งหลาย สิ่งทั้งหลายสำเร็จมาแต่วิญญาณ ฉะนั้น หากว่าบุคคลใดมีวิญญาณชั่ว จะพูดอะไร หรือทำอะไรก็ตาม เพราะเหตุที่มีวิญญาณชั่วนั้น ความทุกข์ย่อมจะติดตามเขาไป เหมือนล้อหมุนไปตามรอยเท้าโคที่ลากเกวียน

มโนปุพฺพงฺคมา ธมฺมา　　มโนเสฏฺฐา มโนมยา
มนสา เจ ปสนฺเนน　　ภาสติ วา กโรติ วา
ตโต นํ สุขมนฺเวติ　　ฉายา ว อนุปายินี

มโน คือวิญญาณ เป็นรากฐานของสิ่งทั้งหลาย ประเสริฐกว่าสิ่งทั้งหลาย สิ่งทั้งหลายสำเร็จมาแต่วิญญาณ ฉะนั้น หากว่าบุคคลใดมีวิญญาณบริสุทธิ์ จะพูดอะไรหรือทำอะไรก็ตาม เพราะเหตุที่มีวิญญาณบริสุทธิ์นั้น ความสุขย่อมติดตามเขาไป เหมือนเงาติดตามตัว

พหุํ เว สรณํ ยนฺติ ปพฺพตานิ วนานิ จ
อารามรุกฺเจตยานิ มนุสฺสาภยตชฺชิตา
เนตํ โข สรณํ เขมํ เนตํ สรณมุตฺตมํ
เนตํ สรณมาคมฺม สพฺพทุกฺขา ปมุจฺจติ
โย จ พุทฺธญฺจ ธมฺมญฺจ สงฺฆญฺจ สรณํ คโต
จตฺตาริ อริยสจฺจานิ สมฺมปฺปญฺญาย ปสฺสติ
ทุกฺขํ ทุกฺขสมุปฺปาทํ ทุกฺขสฺส จ อติกฺกมํ
อริยญฺจฏฺฐงฺคิกํ มคฺคํ ทุกฺขูปสมคามินํ
เอตํ โข สรณํ เขมํ เอตํ สรณมุตฺตมํ
เอตํ สรณมาคมฺม สพฺพทุกฺขา ปมุจฺจติ.

มนุษย์ส่วนมากในเมื่อถูกภัยคุกคาม (หรือเกิดความกลัว หรือต้องการผลอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่นต้องการลูก เป็นต้น) ก็มักพากันไปยึดถือเอา ภูเขา ป่าไม้ อาราม หรือรุกขเจดีย์ (ที่ตนเองถือว่าศักดิ์สิทธิ์มีเทพเจ้าสิงสถิตอยู่) เป็นที่พึ่ง สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ที่พึ่งอันเกษม ไม่ใช่ที่พึ่งอันสูงสุด เพราะคนใดได้อาศัยสิ่งเหล่านี้เป็นที่พึ่งแล้ว ย่อมไม่พ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้

ส่วนคนใดเข้าถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระอริยสงฆ์สาวก แล้วถือเอาเป็นที่พึ่ง และเห็นแจ้งซึ่งอริยสัจสี่ด้วยความเข้าใจอันถูกต้อง กล่าวคือ เห็นแจ้งซึ่งทุกข์เหตุให้เกิดทุกข์ ความดับทุกข์ และอริยมรรคมีองค์แปดอันเป็นทางให้ถึงซึ่งความดับทุกข์ สิ่งนี้แลเป็นที่พึ่งอันเกษม เป็นที่พึ่งอันสูงสุด เพราะคนใดได้อาศัยสิ่งนี้เป็นที่พึ่งแล้ว ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้

เพลงวิญญาน

ทำนองและเนื้อร้อง โดยสนิท ส.

ชีวิตปวงชน วนว่ายตาย แล้วเกิดมา
วิถีชะตา เปลี่ยนแปร ผันไปไฉน
ต้องพันพัว ทั้งดีและชั่ว เช่นไร
สุขและทุกข์ใจ เพราะมีวิญญาณ บันดาล

ใครคิด ใครทำ กรรมที่ดีร้าย ก็ตาม
ใครสวย ใครทราม สิ่งตามรู้ทุกสถาน
ได้เล็งเห็น และเป็นผู้สร้าง บันดาล
เชื่อมาช้านาน นั่นคือวิญญาณ ในตน

เกิดแก่ เจ็บตาย ร่างกายมลายไปสิ้น
ศพจะถมจมดิน วิญญาณ มิดับตามตน
เพราะเป็นสิ่ง ที่เลิศ พลังแข็งทน
ย่อมปรุงสรรค์ ตัวตน วนถือเกิดซ้ำร่ำไป

ชีวิตใครดี มีสุข มีทรัพย์สราญ
เป็นเพราะวิญญาณ ชาติเดิม นั้นดีผ่องใส
แต่คนทราม รับความทุกข์โศก เศร้าใจ
นั่นเป็นทุกข์ภัย เพราะวิญญาณเดิม ชั่วทราม

เพลงทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ทำนองและเนื้อร้อง โดยสนิท ส.

คนเราทุกคนว่ายวนผลกรรมนำเนื่อง
ตกต่ำรุ่งเรืองเกี่ยวเนื่องแต่กรรมของตน
ความดีค้ำจุนจากบุญกุศล ความชั่วจากบาปทุกข์ทน
เพราะตนนั้นก่อเวรไว้

บางคนถือดีมั่งมีเพราะทำกรรมชั่ว
นั่นบาปสาปตัวเกลือกกลั้วมัวเมาเขลาไป
บางคนระอาว่าเหตุไฉน ทำดีแต่จนเหลือใจ
ไม่เห็นได้ดีเหมือนว่า

อย่าเพลิน ถือว่าเงินเป็นใหญ่
จิตใจเหนือสิ่งใดล้ำค่า
เพราะความทุกข์ความสุขใด
เป็นที่ใจใช่ที่ตา - อย่าพะวงหลงลืมตน

ทำดีทุกที ต้องมีผลดีโดยทั่ว
ก่อกรรมทำชั่ว ได้ชั่วตอบแทนทุกคน
คนดี รักดี โชคดี มีผล
คนชั่วชั่วโฉดเฉาชนม์ไม่พ้นผลกรรมซ้ำเติม

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ วิญญาณ ๔๙/๓ ถนนสามเสน บางลำภู พระนคร
พร รัตนสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๔๑๗๖๕๔

สิ่งศักดิ์สิทธิ์มี ๓ อย่าง

วิบากคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เหนือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง

ในหนังสือเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์มีอยู่ ๓ อย่างคือ **พระรัตนตรัย เทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ และวิบากของคนเรา** ในสามอย่างนี้ วิบากเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เหนือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง ตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดก็คือ พระพุทธเจ้าในขณะที่เป็นพระโพธิสัตว์อยู่ในสวรรค์ นับว่าเป็นยอดของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพราะเป็นผู้ที่ได้บำเพ็ญบารมีมาสูงกว่าเทพเจ้าใด ๆ ทั้งหมด และมีอนาคตแน่นอนว่าจะได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถึงกระนั้น ถ้าหากพระองค์จะเสด็จอยู่แต่ในสวรรค์ ไม่ทรงจุติลงมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็ไม่อาจจะช่วยมนุษย์และเทวดาให้พ้นจากความทุกข์ได้ ตัวอย่างอันนี้โปรดพิจารณาให้ซึ้ง จะได้ไม่หลงงมงายยึดถือสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งกันอย่างลม ๆ แล้ง ๆ

เทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์จะช่วยเหลือมนุษย์ได้ ก็เท่าที่วิบากของเขามีอยู่

อนึ่ง ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วในหนังสือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่า เทวดาหรือเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จะช่วยเหลือมนุษย์ได้ ก็เท่าที่วิบากของเขามีอยู่เท่านั้น จะช่วยใครเกินกว่าวิบากของเขาย่อมทำไม่ได้ พระพุทธเจ้าได้สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธะ ก็เพราะบารมีของพระองค์ที่ได้สร้างสมอบรมมานั้นเต็มบริบูรณ์แล้ว ถ้าหากบารมีของพระองค์มีไม่พอ เทวดาหรือเทพเจ้าที่ไหน ก็ไม่อาจจะช่วยให้พระองค์เป็นพระสัมมาสัมพุทธะได้ และแม้ในขณะที่พระองค์ยังทรงมีชีวิตอยู่ พระองค์ก็ไม่สามารถทรงบรรดาลให้ใครเป็นอะไรตามความปรารถนาของเขาได้ คนบางคนที่พระองค์ทรงช่วยได้ ก็เพราะวิบากแห่งกุศลของเขามีพอที่จะให้ช่วยได้ เช่นจะทรงเทศนาโปรดใครให้ได้บรรลุมรรคผล ก็เพราะเหตุว่าคนคนนั้นได้สร้างบารมีมาพอที่จะฟังธรรมจากพระองค์จนรู้แจ้งแทงตลอดได้ แต่สำหรับคนที่บารมีไม่พอ เราจะสังเกตได้ว่า แม้

พระองค์จะทรงแนะนำสั่งสอนอย่างไร ก็ไม่อาจที่จะรู้แจ้งแทงตลอดจนกระทั่งบรรลุมรรคผลได้ ตัวอย่างเช่นนี้ในสมัยครั้งพุทธกาลมีมากมาย ด้วยเหตุนี้ พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสไว้ว่า :—

ตนเป็นที่พึ่งของตน ตนเป็นคติของตน ความบริสุทธิ์ ความไม่บริสุทธิ์ เป็นเรื่องเฉพาะตัว คือเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่จะทำขึ้น คนหนึ่งจะช่วยให้อีกคนหนึ่งบริสุทธิ์ไม่ได้ ถ้าหากเขาไม่ทำด้วยตัวของเขาเอง สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีต

หลักต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นหลักสำคัญที่ทุกคนจะต้องพยายามศึกษาให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง และต้องปฏิบัติตามหลักเหล่านี้ และขอได้โปรดเข้าใจไว้ด้วยว่าในกรณีที่ข้าพเจ้ากล่าวว่า จะขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยชาติบ้านเมือง หรือจะขอให้ช่วยตัวเราเองนั้น ข้าพเจ้าไม่ได้ทิ้งหลักดังที่กล่าวมานี้เลย ข้าพเจ้ายืนยันอยู่ตลอดเวลาว่าคนเราจะพ้นทุกข์ได้ จะทำอะไรได้เป็นผลสำเร็จ หลักสำคัญอยู่ที่วิบากของตัวเอง

คนที่ทำอะไรเป็นผลสำเร็จ
เป็นเพราะมีวิบากของกุศลมาเพียงพอ

วิบากคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เหนือสิ่งศักดิ์ทั้งปวง พระพุทธเจ้าทรงชนะมารได้ ทรงสำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ ทรงช่วยเหลือสัตว์โลกได้ ก็เพราะอาศัยวิบากของกุศลคือบุญบารมีของพระองค์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สมเด็จพระปิยะมหาราช และกษัตริย์องค์อื่น ๆ อีกหลายพระองค์ที่ทรงสามารถกู้ชาติได้ ทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญเป็นผลสำเร็จ ศัตรูทำร้ายไม่ได้ ก็เพราะพระองค์ทรงมีบุญญาภินิหาร กล่าวคือ ได้ทรงบำเพ็ญบารมีมามาก คนธรรมดาสามัญบางคนที่สามารถสร้างตัวได้เป็นผลสำเร็จ เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ ใครทำร้ายไม่ได้ คลาดแคล้วจากอันตรายต่าง ๆ ทั้งหมดนี้สิ่งที่ช่วยเหลืออยู่เบื้องหลังก็คือบุญบารมีหรือวิบากแห่งกุศลต่าง ๆ ของเขา หลักต่าง ๆ ที่

กล่าวมานี้คือหลักที่สำคัญยิ่ง คนที่ได้ศึกษาถึงเรื่องวิบากเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งแล้ว ทุกคนจะรู้ได้ดีว่า วิบากของคนเราคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เหนือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง

วิบากเป็นเรื่องสำคัญที่สุด แต่ในที่นี้ข้าพเจ้าจะไม่อธิบาย เพราะได้เคยอธิบายมามากแล้วในหนังสือเล่มอื่น ๆ คนที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้วจะสามารถเข้าใจได้จริง ๆ และเห็นด้วยกับหลักการทั้งหมดที่ข้าพเจ้าเสนอนั้น ก็ต่อเมื่อได้เข้าใจเรื่องวิบากเป็นอย่างดีแล้วเท่านั้น ถ้าหากไม่เข้าใจเรื่องนี้ ท่านก็ต้องย้อนไปศึกษาเรื่องวิบากจากหนังสือเล่มอื่น เช่นหนังสือวิญญาณรวมเล่มเป็นต้น ส่วนในหนังสือเล่มนี้ข้าพเจ้าต้องการเพียงอย่างเดียว คือต้องการจะชี้ให้เห็นว่า:—

สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะสามารถช่วยเหลือบ้านเมืองได้จริงหรือไม่ ?

และทำอย่างไรจึงจะขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยเหลือบ้านเมือง รวมทั้งช่วยเหลือตัวเราเองได้ด้วย ?

สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะช่วยเหลือสัตว์โลกได้อย่างไร?

พระพุทธเจ้าในสมัยที่เป็นพระโพธิสัตว์อยู่ในสวรรค์นั้น ถ้าหากไม่เสด็จลงมาเกิดในโลกมนุษย์ ก็จะสำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ และพระพุทธศาสนาก็จะเกิดขึ้นในโลกนี้ไม่ได้ คนที่เข้าถึงพระพุทธศาสนาทุกคนทราบดีว่า พระพุทธศาสนาหรือพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งอันสูงสุดสำหรับชาวโลกทั่วไป พระพุทธศาสนาได้ช่วยเหลือโลกมาทุกยุคทุกสมัย สันติสุขและความเจริญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกโดยอาศัยพระพุทธศาสนานั้นมีมากมาย ฉะนั้นท่านจะเห็นว่า ถ้าหากพระพุทธเจ้าจะเสด็จอยู่แต่ในสวรรค์ ไม่เสด็จลงมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะไม่สามารถช่วยเหลือโลกได้อย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ การที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาเกิดในโลกมนุษย์และได้ทรงช่วยเหลือมนุษย์ให้พ้นจากความทุกข์ต่าง ๆ นี้ คือความหมายที่เห็นได้ชัดว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้ช่วยเหลือชาติบ้านเมืองช่วยเหลือโลกให้พ้นจากภัยพิบัติต่าง ๆ ได้อย่างมากมายเพียงไร

ข้าพเจ้าเชื่อว่า คนที่มีวิบากมาดีซึ่งหมายถึงคนที่สร้างกุศลเอาไว้มากนั้น เมื่อตั้งใจจะทำอะไรแล้ว ย่อมทำได้เป็นผลสำเร็จเสมอ เพราะความสามารถที่เกิดจากบุญบารมีของเขานั้น จะทำให้เขาแคล้วคลาดจากอุปสรรคและอันตรายต่าง ๆ ได้ และเขาก็จะพยายามทำไปได้จนกว่าจะสำเร็จ คนประเภทนี้เชื่อว่าจะต้องมีอยู่ในที่ทั่ว ๆ ไป ฉะนั้นถ้าหากเราจะมีวิธีการอันใดที่จะช่วยให้คนที่มีบุญบารมีเหล่านี้มีความรู้ความสามารถ และให้เขาได้มีโอกาสออกมาช่วยเหลือสังคมช่วยชาติบ้านเมืองจริง ๆ แล้ว ความเจริญจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ความพยายามใด ๆ ที่จะให้คนที่มีวิบากมาดีให้ได้มีโอกาสศึกษาอบรมจนกระทั่งมีความรู้ความสามารถในงานนั้นๆ และให้เขาได้มีโอกาสได้ทำงานในทางที่เขาถนัด อันนี้แหละคือความหมายของคำว่า การขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยชาติบ้านเมือง ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาได้กล่าวไว้ว่า ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะเสด็จลงมาเกิดเป็นมนุษย์นั้น เทวดาในหมื่นจักรวาลได้ประชุมกันพิจารณา

ถึงความยุ่งยากและความเดือดร้อนนานับประการที่เกิดแก่โลก รวมทั้งที่เกิดแก่โอปปาติกะทั้งหลายด้วย พวกเทวดาเหล่านี้คิดจะแก้ปัญหาเหล่านี้ จึงได้ปรึกษากันว่าจะได้อาศัยใครเป็นผู้แก้ปัญหาในครั้งนี้ ในที่สุดเทวดาทั้งหมดได้ลงความเห็นเป็นอันเดียวกันว่า คนที่จะแก้ปัญหานี้ให้แก่สัตว์โลกได้เป็นผลสำเร็จ จะต้องเป็นบุคคลที่มีบุญบารมีสูงถึงขนาดจะสำเร็จเป็นพระสัมมาสัม-พุทธเจ้าได้ และในขณะนี้ได้มีพระโพธิสัตว์อยู่องค์หนึ่งคือพระพุทธเจ้าของเรา ซึ่งในขณะนั้นอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิต เพราะฉะนั้น พวกเทวดาเหล่านั้นทั้งหมดจึงได้ไปทูลอัญเชิญให้เสด็จลงมาเกิดเป็นมนุษย์ คำเชิญของเทวดาเหล่านั้นได้ประพันธ์เป็นคาถาไว้ว่า:—

กาโล ยนฺเต มหาวีร อุปฺปชฺช มาตุกุจฺฉิยํ
สเทวกํ ตารยนฺโต พุชฺฌสฺสุ อมตํ ปทํ

ข้าแต่ท่านมหาวีระ บัดนี้ถึงเวลาของท่านแล้วที่จะลงไปเกิดในท้องของมารดา ขอให้ท่านจงได้ตรัสรู้อมตธรรม และช่วยเหลือสัตว์โลกซึ่งพร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์ให้พ้นจากความทุกข์ต่าง ๆ ด้วยเถิด

ขอให้สังเกตว่า แม้แต่พระโพธิสัตว์ซึ่งพระองค์ได้ทรงบำเพ็ญบารมีมา ก็เพื่อที่จะช่วยเหลือสัตว์โลกโดยตรง ถึงแม้เทวดาจะไม่เชิญ แต่เมื่อถึงเวลา พระองค์ก็ต้องเสด็จลงมาเกิดในโลกมนุษย์ เพื่อช่วยเหลือสัตว์โลกอย่างแน่นอน แต่ถึงกระนั้น พวกเทวดาทั้งหลายก็ยังมาเชิญ และอีกแง่หนึ่ง ภายหลังที่พระองค์ได้ตรัสรู้แล้ว ท้าวสหบดีพรหมก็ยังมาทูลอัญเชิญพระองค์ให้ทรงแสดงธรรม ซึ่งความเป็นจริง แม้จะไม่มีใครเชิญ พระองค์ก็ต้องทรงแสดงธรรมอย่างแน่นอน ในสมัยโบราณหรือแม้ในสมัยปัจจุบันนี้ ถ้าหากผู้ใดจะได้เป็นกษัตริย์ก็ไม่ใช่ว่าอยู่เฉย ๆ ก็จะได้เป็น ถึงแม้จะมีบุญบารมีพอที่จะได้เป็นกษัตริย์ก็ตาม ก็ยังต้องมีราษฎรรวมทั้งข้าราชการทั้งหลายไปทูลอัญเชิญให้เป็นกษัตริย์ ขอให้สังเกตว่า คนที่มีบุญจริง ๆ เขาจะไม่ตั้งตัวเขาเองขึ้นเป็นอะไร นอกจากจะมีคนทั้งหลายเห็นพ้องต้องกันและขอร้องให้เขารับหน้าที่อย่างนั้นอย่างนี้ ในเรื่องสามก๊ก พระเจ้าเล่าปี่กว่าจะได้ขงเบ้งมาเป็นที่ปรึกษาราชการ ก็ยังต้องอุตส่าห์

เสด็จไปอ้อนวอนขงเบ้งเป็นเวลาหลายวัน ซึ่งตรงกันข้ามกับคนบางคนที่พยายามจะเป็นใหญ่เป็นโตขึ้นมาด้วยการใช้อำนาจหรือด้วยการกระทำอันมิชอบ คนประเภทนี้มักจะทำงานไปได้ไม่เป็นผลสำเร็จ อันนี้เป็นข้อที่ควรจะสังเกตเอาไว้ด้วย

สภาพของสังคมหรือสภาพของบ้านเมืองอย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้คนที่มีบุญคือคนที่มีวิบากของกุศลมาดีมาช่วยพัฒนาบ้านเมือง มาช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ข้อที่ข้าพเจ้ากล่าวว่า ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยเหลือบ้านเมืองนั้นในความหมายที่แท้จริง ข้าพเจ้าหมายถึง ขอให้คนที่มีวิบากของกุศลมาดีมาช่วยแก้ไขบ้านเมือง แต่ก็อย่าลืมว่า :—

คนที่มีวิบากมาดีนั้น แม้จะมีความรู้ความสามารถสักเพียงไร ก็ไม่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองได้อย่างเต็มที่ เว้นไว้แต่ว่าเขาจะได้มีโอกาสมาเรียนพระพุทธศาสนาจนกระทั่งเข้าใจดี และได้รับผลจากพระพุทธศาสนาโดยตรงแล้วเท่านั้น เขาจึงจะสามารถช่วยพัฒนาบ้านเมืองให้ได้ผลอย่างเต็มที่

เมืองไทยมีสิ่งที่มีค่าสูงสุด แต่นักศึกษาส่วนมากมองข้าม

อันที่จริงหลักการดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมานั้น คนทั่วไปก็ทราบ ไม่ใช่ว่าเรื่องที่ข้าพเจ้ากล่าวนี้เป็นเรื่องลึกลับไม่ค่อยจะมีใครรู้ ตรงกันข้ามเรื่องอย่างนี้เรารู้กันมานานแล้ว แต่เราไม่ค่อยจะนำมาคิด และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์จริง ๆ สมัยนี้คนทั่วไปที่มีการศึกษาดี มักจะคิดเอาแต่วิธีการของชาวต่างประเทศมาใช้ เพราะรู้สึกกันว่าวิธีการต่าง ๆ ที่ดี ๆ นั้นมีอยู่เฉพาะที่ต่างประเทศเท่านั้น เพราะฉะนั้นใครก็ตามถ้ามีฐานะดีและมีโอกาสก็จะพยายามดิ้นรนไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ไปดูงานในต่างประเทศ เพื่อที่จะนำเอาวิธีการต่าง ๆ ของเขามาใช้ในบ้านเมืองของเรา อันที่จริงวิธีเช่นนี้ก็นับว่าเป็นวิธีที่ดี ควรสนับสนุน แต่เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ในเมืองไทยเรามีพระพุทธศาสนา ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างหนึ่ง และเป็นที่พึ่งอันสูงสุดของโลก คนที่มีฐานะดี มีสมองดี มีการศึกษาดี กลับไม่สนใจ

ในทางพระพุทธศาสนาเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่คนเหล่านี้ก็มีโอกาสพอที่จะศึกษาหาความรู้จากทางพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี แต่เพราะไม่เห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา เขาจึงไม่ค่อยสนใจ

อันที่จริงถ้าคนเหล่านี้จะพึงมีศรัทธา และตั้งใจเข้ามาศึกษาในทางพระพุทธศาสนาอย่างเอาจริงเอาจัง เหมือนกับที่ตนศึกษาในวิชาอาชีพต่าง ๆ แล้ว เขาก็จะได้สิ่งที่ดี ๆ ของพระพุทธศาสนาไปพัฒนาบ้านเมืองได้หลายอย่าง ท่านเคยคิดบ้างหรือไม่ว่า :—

การที่คนไทยโดยเฉพาะผู้ที่มีการศึกษาดีและมีอิทธิพลในวงงานต่าง ๆ ไม่สนใจต่อพระพุทธศาสนาเท่าที่ควร อันนี้แหละคือสาเหตุใหญ่อันหนึ่ง ที่ทำให้เราแก้ปัญหาต่าง ๆ ไม่ได้ผลสมดังที่คนส่วนใหญ่ปรารถนา

เหตุไรพระพุทธศาสนา จึงสามารถช่วยพัฒนาบ้านเมืองได้

คนที่ศึกษาพระพุทธศาสนา หรือรู้จักพระพุทธ-ศาสนาแต่ในรูปของประเพณี มีแต่เพียงความเชื่อถือที่

สืบต่อกันมาจากพ่อแม่ปู่ย่าตายายนั้น ย่อมไม่มีทางที่จะรู้จักคุณค่าของพระพุทธศาสนาที่แท้จริงเลย เพราะพระพุทธศาสนาตามที่คนส่วนมากเข้าใจกันนั้นไม่ใช่เนื้อแท้ของพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้นจึงเอาไปแก้ปัญหาอะไรไม่ค่อยได้ ข้าพเจ้ากล้ารับรองได้ว่า สำหรับคนที่มีวิบากมาดีนั้น ถ้าหากได้มีโอกาสมาศึกษาพระพุทธศาสนาแล้ว เขาก็จะศึกษาได้โดยไม่ยาก และในที่สุดเขาก็จะรู้ถึงเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนา ครั้นแล้วต่อไปคนเหล่านี้ก็จะเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาบ้านเมือง เพราะสำหรับคนที่เข้าใจพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริงนั้น ทุกคนจะต้องได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้อย่างแน่นอนคือ:—

๑. พระพุทธศาสนาสามารถทำให้คนเรามีความสบายใจอยู่ได้เสมอ ไม่ว่าเราจะอยู่ในฐานะหรือในเหตุการณ์ใด ๆ

๒. พระพุทธศาสนาสามารถช่วยเพิ่มพูนสมรรถภาพให้กับคนเราได้อย่างมากมาย

๓. พระพุทธศาสนาสามารถสร้างจิตใจของคนเราให้มีศีลธรรมเกิดจากตัวเองได้ ซึ่งข้อนี้เป็นข้อที่สำคัญมากที่สุด

เหตุไรนักศึกษาส่วนมาก
จึงมองไม่เห็นค่าของพระพุทธศาสนา

คนที่สามารถจะเข้าใจและเชื่อสนิทว่า พระพุทธ-ศาสนาสามารถช่วยให้เกิดผลสามประการนี้ได้อย่างแน่นอนนั้นก็ต่อเมื่อตัวเองได้ศึกษาและปฏิบัติจนกระทั่งผลสามอย่างนี้เกิดขึ้นแก่ตัวเองแล้วเท่านั้น จึงจะมีความแน่ใจว่า แม้คนอื่นถ้าหากได้ศึกษาและปฏิบัติเหมือนกับตัวเองก็จะต้องได้ผลอย่างเดียวกัน *ส่วนคนที่เพียงแต่ได้ศึกษา แต่ไม่ได้ปฏิบัติ หรือลงมือปฏิบัติแล้ว แต่ยังไม่ได้รับผลสามประการนั้น* คนเหล่านี้ก็จะยังมองไม่เห็นว่าจะนำพระพุทธศาสนามาพัฒนาบ้านเมืองได้อย่างไร ฉะนั้นการที่นักศึกษาหรือบุคคลที่เป็นชั้นผู้นำในวงงานต่างๆ ไม่คิดจะเอาวิธีทางพระพุทธศาสนามาใช้ในวงงานของตัว ก็เพราะคนเหล่านี้ยังไม่เคยได้รับผลดังที่กล่าว

มาแล้วนั่นเอง และในเมื่อตัวเองเคยเห็นแต่ผลจากการที่นำเอาวิธีทางตะวันตกมาใช้ จึงได้คิดแต่จะเอาวิธีทางตะวันตกมาใช้พัฒนาบ้านเมือง ส่วนวิธีการทางพระพุทธศาสนานั้นคนเหล่านี้จะเข้าไปเกี่ยวข้องก็เฉพาะแต่ในเรื่องที่เกี่ยวกับประเพณี เพราะเหตุการณ์ในสังคมบังคับให้ต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง เช่นในกรณีของการทำบุญต่าง ๆ อย่างนี้เป็นต้น ส่วนใจจริงเขาไม่เลื่อมใส เพราะมองไม่เห็นประโยชน์

คนเช่นไรจึงจะรู้จักค่า
ของพระพุทธศาสนาจริง ๆ

ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า คนที่จะมองเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนาจริง ๆ ก็ต่อเมื่อตัวเองเคยได้รับผลจากพระพุทธศาสนาดังที่กล่าวมาแล้วเท่านั้น แต่โดยธรรมดาคนที่จะเข้าถึงเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนา จนกระทั่งได้รับผลดังที่กล่าวมานั้น จะต้องมีเวลาอย่างเพียงพอในการศึกษาและการปฏิบัติ และจะต้องได้รับความสะดวกในการศึกษาและการปฏิบัติพอสมควรด้วยการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในรูปของปาฐกถา หรือ

ในรูปของการฟังเทศน์ตามในโบสถ์หรือตามศาลาอย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ย่อมไม่อาจจะก่อให้เกิดผลดังที่กล่าวมานั้นได้ เพราะทางที่จะได้ผลจริง ๆ มีอยู่ทางเดียว คือผู้ที่จะศึกษาจะต้องได้เรียนจากผู้ที่มีความรู้จริง ๆ และต้องเรียนตั้งแต่ต้นไปโดยลำดับ พร้อมทั้งต้องได้มีโอกาสฝึกสมาธิด้วย แต่ทุกวันนี้เราจะเห็นว่าคนที่มีโอกาสอย่างนี้ ส่วนมากก็มักจะเป็นคนมีอายุซึ่งอยู่ในวัยที่สมองเสื่อม จำอะไรไม่ค่อยได้ เรี่ยวแรงก็มีน้อย กำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ ก็มีน้อย ส่วนผู้ที่อยู่ในวัยที่เหมาะแก่การเรียนหรือการปฏิบัติ ก็ไปใช้เวลาอยู่กับงานอื่นเสียเกือบทั้งหมด จนกระทั่งไม่มีเวลาที่จะปลีกตัวมาศึกษาและปฏิบัติในทางศาสนาให้ได้ผลจริง ๆ

อุปสรรคที่ทำให้คนทั้งหลาย ไม่สนใจเรียนพระพุทธศาสนา

การที่นักศึกษาส่วนมากไม่คิดที่จะทุ่มเทเรี่ยวแรงและเวลามาเรียนพระพุทธศาสนาเหมือนกับวิชาชีพอื่นๆ นั้น ก็เพราะมองเห็นกันว่า วิชาพระพุทธศาสนาจะถือ

เอาเป็นวิชาอาชีพไม่ได้ ซึ่งจะสังเกตได้จากคนที่มีความรู้แต่ทางพระพุทธศาสนาเพียงอย่างเดียวนั้น ไม่อาจที่จะไปประกอบอาชีพเพื่อสร้างฐานะให้ร่ำรวยมีความเป็นอยู่สะดวกสบายเหมือนกับผู้ที่สำเร็จวิชาแขนงอื่น นอกจากนี้คนทั้งหลายยังรู้สึกอีกว่า ถ้าขึ้นไปเรียนธรรม และเคร่งในทางศาสนา ก็จะประกอบอาชีพ หรือทำไรไม่สะดวก เพราะมันจะเป็นเสมือนหนึ่งเด็ก ๆ ที่อยากจะเล่นอะไรสนุก ๆ ตามประสาของเด็ก แต่แล้วก็มีผู้ใหญ่มาคอยควบคุมจึงทำให้ตัวเองไม่ค่อยสบายใจ หรือไม่สะดวกใจในอันที่จะทำอะไรตามความพอใจ เพราะฉะนั้นทางที่ดีก็คือหลบไปให้พ้นจากผู้ใหญ่ ไม่เข้าไปยุ่งกับผู้ใหญ่ คนทั้งหลายมักจะมีความรู้สึกต่อศาสนาในลักษณะนี้ อันนี้ก็เป็นผลสืบเนื่องมาจากเขาเข้าใจศาสนาอย่างผิวเผิน และไม่เคยได้รับประโยชน์จากทางพระพุทธศาสนาโดยตรงนั่นเอง จึงนึกไม่ออกว่าพระพุทธศาสนาที่แท้จริงนั้นสามารถจะช่วยตัวเองได้เป็นอย่างดีในการประกอบอาชีพ และเรื่องอื่น ๆ ทุกอย่าง

พระพุทธศาสนาที่แท้จริงคือไม่ใช่
ส่วนที่เป็นประเพณีนั้นไม่ขัดกับความเจริญ
ในทางโลกและไม่ขัดกับอารมณ์ส่วนบุคคล

อันที่จริง พระพุทธศาสนาในส่วนที่เป็นเนื้อแท้จริงๆ นั้นไม่ได้ขัดกับความเจริญในทางโลกแต่อย่างใด เพราะพระพุทธศาสนาไม่มีการบังคับให้ต้องเชื่อหรือต้องทำตาม พระพุทธศาสนาเป็นหลักวิชาที่ว่าด้วยข้อเท็จจริงต่างๆ ซึ่งในเมื่อเราศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้แล้ว เราก็สามารถจะนำมาประยุกต์ให้เข้ากับอาชีพและสิ่งแวดล้อมได้เสมอ พูดง่ายๆ ว่า แม้พระพุทธศาสนาจะห้ามไม่ให้เราฆ่าสัตว์ ห้ามไม่ให้เราโกหก ห้ามไม่ให้เราทำการทุจริต อย่างนั้นอย่างนี้ก็จริง แต่เมื่อพูดถึงหลักของการปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดผลดีแก่ชีวิตของเราจริงๆ แล้ว *เมื่อเรายังอยากฆ่าสัตว์ อยากจะดื่มเหล้า อยากจะเที่ยวหรืออยากจะสนุกอย่างไร เราก็สามารถที่จะทำได้โดยไม่ผิด* **ที่ว่าไม่ผิดนี้ ไม่ได้หมายความว่า** เมื่อเราฆ่าสัตว์ หรือดื่มเหล้า หรือทำความชั่วอย่างใดอย่าง

หนึ่งแล้ว จะไม่เป็นบาป หรือไม่มีโทษ ไม่ได้หมายความอย่างนี้ แต่หมายความถึงว่า ในเมื่อเรายังเลิกไม่ได้ เพราะความจำเป็นบังคับ หรือเพราะยังชอบอยู่ หรือเพราะอะไรก็ตามทางพระพุทธศาสนาก็ยอมให้เราทำอย่างนั้นได้ และที่ยอมให้เราทำ ก็เพราะมันเป็นทางเดียวที่จะทำให้เรารู้แจ้งว่า สิ่งเหล่านี้ที่ว่ามันไม่ดีมันไม่ดีอย่างไร ทางพระพุทธศาสนาต้องการให้เรารู้แจ้งเห็นจริงด้วยตัวเราเองเสียก่อน แล้วจึงค่อยเลิกประพฤติเช่นนั้น เพราะถ้ายังไม่เห็นแจ้งด้วยตัวเองแล้วมันก็จะมีอารมณ์ค้าง มีความกดดัน ซึ่งในที่สุดก็ไม่อาจจะเลิกจากความชั่วอันนั้นได้จริง ๆ ตัวอย่างเช่นพระพุทธเจ้าตรัสสอนว่า ตัณหาคือต้นเหตุแห่งความทุกข์ การดับตัณหาเสียได้คือความพ้นทุกข์ แต่แล้วพระพุทธเจ้าก็ทรงสนับสนุนให้คนที่ยังมีกิเลสหนา ซึ่งไม่อาจจะละได้ให้มีการแต่งงานให้มีความรัก ให้รู้จักสะสมทรัพย์สมบัติ รู้จักสร้างตัวสร้างฐานะในทางโลก ทั้งนี้ก็เพราะพระองค์ทราบเป็นอย่างดีว่า ในเมื่อจิตใจของใครยังไม่ถึงขั้นที่จะ

ละตัณหาได้จริง ๆ เขาก็ควรจะได้เรียนรู้จากตัวอย่างจริงๆ ด้วยตัวของเขาเอง จนกว่าเขาจะรู้แจ้งว่ามันไม่ดีอย่างไร และในที่สุดเขาก็เลิกได้เอง เพราะฉะนั้นท่านจะเห็นว่า ตามหลักการที่แท้จริงของพระพุทธศาสนานั้น ไม่มีอะไร ที่จะขัดกับอาชีพ หรือขัดกับความพอใจของคนเรา

คนที่ดำเนินชีวิตไปตามสัญชาติญาณหรือตามกิเลส ที่มีอยู่ในสันดาน โดยไม่มีความรู้เกี่ยวกับธรรมมาก่อน นั้น กว่าเขาจะรู้ว่าอะไรดีอะไรชั่ว และกว่าจะเลิกจาก ความชั่วได้จริง ๆ ก็จะต้องเสียเวลานานมาก แต่ตรงกัน ข้ามคนที่เรียนรู้ธรรมมาแล้วซึ่งเมื่อพูดอีกนัยหนึ่ง ก็คือ รู้แจ้งเกี่ยวกับเรื่องของตัวเองมาแล้ว ถึงแม้จะยังเลิก ประพฤติสิ่งที่ไม่ดีหรือทำอะไรตามอารมณ์ไม่ได้ ก็ยังดี กว่าคนที่ไม่มีพื้นในเรื่องธรรมมาก่อน เพราะคนที่ได้ เรียนรู้ธรรมมาจนกระทั่งเข้าใจดีนั้น ไม่ว่าเขาจะประพฤติ ดีหรือประพฤติชั่ว ทุกอย่างที่เขาประพฤติก็จะกลายเป็น บทเรียนที่มีค่า ทำให้เขาเห็นแจ้งในคำสอนของพระ พุทธเจ้ายิ่งขึ้นโดยลำดับ และในที่สุดในเมื่อได้ใช้วิบาก

ซึ่งเปรียบเหมือนหนี้ไปจนถึงที่สุดของมันแล้ว เขาก็จะเกิดความสว่างในธรรม และเลิกประพฤติความชั่วทุกอย่างได้อย่างเด็ดขาด บางคนที่มีหนี้คือมีวิบากมาน้อยเขาก็จะใช้ชีวิตอยู่กับความชั่วได้ไม่นาน แต่ถ้ามีวิบากมามาก ก็ต้องใช้เวลานาน กว่าจะเลิกประพฤติชั่วได้ แต่ถึงจะนานสักเท่าไร ก็ยังเร็วกว่าคนที่ไม่มีพื้นธรรมมาก่อนเลย เพราะฉะนั้นอย่าคิดว่า ถ้าหากตนเองสนใจกับทางพระพุทธศาสนาแล้ว จะทำให้ประกอบอาชีพไม่สะดวก แสวงหาความสนุกเพลิดเพลินไม่เต็มที่

เพราะอะไร พระพุทธศาสนา ควรจะเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง อย่างสูงมานานแล้ว แต่ไม่เป็น ?

นักศึกษาส่วนมากที่มองไม่เห็นว่า จะเอาพระพุทธศาสนามาพัฒนาบ้านเมืองได้อย่างไร ก็เพราะมัวแต่ไปคิดในแง่ที่ขัดกับความรู้สึกหรือขัดกับอาชีพของคนทั่วไป จนกระทั่งในที่สุดลงความเห็นกันว่า ถ้าหากคนไหนคิดจะไปทางศาสนาจริง ๆ แล้วก็ต้องสละโลก และถ้าหาก

คนไหนคิดจะอยู่ในทางโลก ก็อย่าไปสนในเรื่องศาสนาให้มากนัก เพราะเขาเห็นว่า *การดำเนินชีวิตในทางโลกกับการดำเนินชีวิตในทางศาสนาไปด้วยกันไม่ได้ นี่คือความเข้าใจผิดอย่างลึกซึ้งที่สุด และเป็นความเข้าใจผิดที่ครอบงำแพร่หลายในหมู่คนไทยทั่วไป จนกระทั่งถือเป็นประเพณีว่า คนเราควรจะสนใจศาสนาก็ต่อเมื่อแก่ หรือเมื่อหมดภาระในทางโลกแล้วเท่านั้น* โดยหารู้ไม่ว่า วิชาทางศาสนาเป็นวิชาที่ละเอียดสุขุมลึกซึ้ง คนที่จะสามารถศึกษาให้เข้าใจและได้ผลจริง ๆ นั้นจะต้องมีเวลาอย่างเพียงพอ และจะต้องอยู่ในวัยที่สมองยังไม่เสื่อม ซึ่งสามารถจะจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ถ้ารอให้แก่จนสมองเสื่อมแล้ว ก็เป็นการยากมากที่จะศึกษาให้เข้าถึงเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนา เว้นไว้แต่จะมีพื้นฐานในทางศาสนามาดีตั้งแต่เล็ก ๆ เท่านั้น ซึ่งถึงแม้แก่แล้ว ก็อาจจะศึกษาได้ดี แต่ถ้าพื้นฐานในทางศาสนาไม่ดีมาก่อน พึ่งจะมาเริ่มศึกษาในตอนอายุมากนั้น ไม่มีทางที่จะศึกษาได้ผลดีเลย

อนึ่งเนื่องจากการศึกษาทางพระพุทธศาสนาจะต้องอาศัยการฝึกสมาธิประกอบด้วย จึงจะสามารถเข้าใจได้ดี และเอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เพราะฉะนั้นถ้าหากรอให้มีอายุมากแล้วจึงจะเริ่มมาศึกษาทางศาสนา ก็เป็นการยากมากที่จะสามารถฝึกสมาธิให้ได้ผลดี เพราะโดยธรรมดาผู้ที่จะฝึกสมาธิได้ดี จะต้องไม่มีความกดดันในทางอารมณ์มาก จะต้องไม่มีความเป็นห่วงหรือวิตกกังวลมาก และสมองก็จะต้องอยู่ในวัยที่สามารถจะรับของใหม่ ๆ ได้ดี แต่คนที่มีอายุมากนั้นเกือบจะทุกคนมีความกดดันทางอารมณ์สูงหรือไม่ก็มีอารมณ์ค้างมาก เป็นคนขี้วิตกกังวล และเป็นห่วงอะไรต่าง ๆ มากมาย พื้นจิตใจก็มักจะเต็มไปด้วยความฟุ้งซ่านต่าง ๆ วิบากของความไม่สบายใจต่าง ๆ ที่สะสมอยู่ในสันดานก็มีมาก สมองก็เสื่อม มักจะจำได้แต่เรื่องเก่า ๆ และก็ติดอยู่ในความคิดเก่า ๆ ถอนออกได้ยาก เพราะฉะนั้นคนที่มีอายุมากจึงฝึกสมาธิไม่ค่อยได้

ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า คนที่จะมองเห็นว่าพระพุทธศาสนาสามารถช่วยพัฒนาบ้านเมืองได้เป็นอย่างดีก็ต่อเมื่อคนนั้นได้รับประโยชน์ ๓ อย่างจากทางพระพุทธศาสนาดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็ในเมื่อบุคคลส่วนมากที่เป็นตัวจักรสำคัญในการสร้างความเจริญให้กับบ้านเมืองนั้น รู้จักพระพุทธศาสนาแต่ในรูปของประเพณี จะเข้าใจหลักธรรมบ้างก็ไม่ค่อยจะลึกซึ้ง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือประโยชน์ ๓ อย่างที่กล่าวมาแล้วยังไม่เคยเกิดขึ้นแก่ตัวเอง ฉะนั้นในเมื่อคนเหล่านี้เป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาบ้านเมือง และเป็นคนที่มีอิทธิพลในวงงานต่าง ๆ คิดไม่ออกและมองไม่เห็นว่าจะนำพระพุทธศาสนามาพัฒนาบ้านเมืองได้อย่างไร แล้วเราจะไปหวังให้เด็ก ๆ หรือคนหนุ่มสนใจกับทางพระพุทธศาสนาได้อย่างไร และอีกประการหนึ่งจากความประพฤติของคนเหล่านี้ซึ่งรู้อยู่แก่ใจว่าแม้แต่เขาเองก็ยังเลิกประพฤติสิ่งนั้นสิ่งนี้ไม่ได้ ก็เลยสรุปเอาเองว่า คนอื่นก็ปฏิบัติไม่ได้เหมือนกัน เพราะเหตุนี้ เขาจึงไม่สนใจที่จะนำเอาวิธีทางพระพุทธศาสนามาพัฒนาบ้านเมือง

สาเหตุอีกประการหนึ่ง ที่ไม่คิดจะนำพระพุทธศาสนามาพัฒนาบ้านเมือง ก็คือคนทั้งหลายมักคิดกันว่า ถึงจะทำอย่างไร ก็เป็นไปไม่ได้ ที่จะให้คนเราถือศีลเหมือนกันทั้งหมดทุกคน หรือให้ประพฤติตามหลักศาสนาเหมือนกันทั้งหมดทุกคน เช่นจะให้คนเราเลิกฆ่าสัตว์ หรือเลิกโกหก เลิกเอาเปรียบกันทั้งหมดทุกคนนั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นเขาจึงคิดว่าป่วยการที่จะนำเอาวิธีทางพระพุทธศาสนามาใช้พัฒนาบ้านเมือง เพราะหลักการอันใดในเมื่อคนส่วนมากปฏิบัติไม่ได้ หลักการอันนั้นก็ไม่ควรจะนำมาใช้กับคนส่วนใหญ่

ควรจะเริ่มต้นเผยแพร่ พระพุทธศาสนากันอย่างไร?

อันที่จริงข้าพเจ้าก็มีความเห็นด้วยกับผู้ที่มีความเห็นว่า เราจะหวังให้คนส่วนใหญ่ประพฤติดีประพฤติชอบตามหลักศาสนาเหมือน ๆ กันทั้งหมดนั้นย่อมเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ แต่ถึงกระนั้น ข้าพเจ้าก็เชื่อว่า คนที่มี

วิบากของกุศลมาดีซึ่งอยู่ในฐานะที่จะศึกษาและปฏิบัติตามหลักศาสนาได้ง่ายนั้นย่อมมีในทุกอาชีพและทุกระดับ ถึงแม้ว่าคนเหล่านี้จะมีเป็นส่วนน้อยที่ปะปนอยู่กับคนส่วนใหญ่ก็ตาม แต่คนเหล่านี้ก็สามารถที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาบ้านเมืองได้อย่างดียิ่ง ถ้าหากว่าคนเหล่านี้จะได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาและปฏิบัติในทางศาสนา จนกระทั่งได้ผลทั้ง ๓ อย่างเกิดขึ้นแก่ตัวเอง เพราะคนส่วนน้อยที่มาจากอาชีพต่าง ๆ และมาจากระดับชนชั้นต่าง ๆ เหล่านี้ ถ้าหากเข้าถึงพุทธศาสนาแล้ว คนเหล่านี้ก็จะมีความสามัคคีรวมกำลังกันได้อย่างดียิ่งและต่างก็จะพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างดียิ่ง การเสียสละที่เกิดขึ้นจากคนกลุ่มนี้จะมีประโยชน์ต่อสังคมอย่างสูงมาก เพราะคนที่มีความสามารถในหน้าที่การงาน เหมือนกับบุคคลอื่น ๆ นั้น ในเมื่อเขามีจิตใจสูงเพราะได้รับประโยชน์ ๓ อย่างจากทางศาสนานั้นแล้ว จะทำให้เขารู้จักใช้ความสามารถที่มีอยู่นั้นเป็นไปในทางที่ถูกต้อง และเพราะเหตุที่เขาเข้าใจเรื่องชีวิต

ในทางโลกได้ดี เข้าใจจิตใจของคนที่อยู่ในวงงานหรืออยู่ในอาชีพเดียวกันกับเขาได้ดี บุคคลที่มีความรู้ดีทั้งในทางโลกและในทางธรรมเช่นนี้ ย่อมสามารถจะแนะแนวทางให้บุคคลที่อยู่ในอาชีพอันเดียวกับตัวเองได้ดี

อย่าลืมว่า พระพุทธเจ้าเริ่มเผยแพร่ศาสนาจากบุคคลเพียง ๕ คนเท่านั้น และจากบุคคลทั้ง ๕ ซึ่งได้เข้าถึงตัวศาสนาแล้วนี่เอง แต่ละคนก็ได้ชักจูงคนอื่นเข้ามาสู่ศาสนาอย่างได้ผลจริง ๆ และโดยวิธีการชักจูงต่อ ๆ กันเช่นนั้น เพียงชั่วระยะไม่ถึงปีก็ปรากฏว่ามีประชาชนเข้ามาสู่ศาสนามากมาย ซึ่งมีทั้งผู้ที่เข้ามาบวชเป็นพระและผู้ที่ปฏิญาณตนเป็นอุบาสกอุบาสิกา

ข้าพเจ้าขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า สำหรับคนที่มีวิบากมาดีนั้นจะเข้าถึงศาสนาได้โดยไม่ยาก ขอให้พยายามหาทางชักจูงให้คนเหล่านี้เข้ามา และพยายามให้ความสะดวกในการศึกษาและการปฏิบัติ ซึ่งควรจะต้องมีการลงทุนกันให้มาก ในครั้งแรกแม้จะมีคนเป็นจำนวนน้อยก็ไม่ต้องเป็นห่วง ต่อไปก็จะมากขึ้นเอง

อนึ่งเนื่องจากมีอุปสรรคอยู่อันหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคที่ใหญ่มากคอยกีดขวางไม่ให้เด็ก ๆ หรือคนที่อยู่ในวัยหนุ่มวัยสาวหันมาสนใจทางศาสนา กล่าวคือ การเป็นห่วงในเรื่องอาชีพ เพราะเขามองเห็นตัวอย่างได้ชัดว่า คนที่เรียนรู้แต่ในทางศาสนา ส่วนในทางโลกมีความรู้น้อย ก็มักจะมีฐานะไม่ดี ส่วนคนที่สำเร็จการศึกษาในทางโลก ส่วนมากตั้งตัวได้เร็วกว่า มีฐานะทางการเงินดีกว่า มีเกียรติดีกว่า มีความเป็นอยู่สะดวกสบายดีกว่า เพราะเหตุนี้เขาจึงไม่ยอมเสียเวลาที่จะมาศึกษาในทางศาสนา อุปสรรคอันนี้ต้องหาวิธีแก้ให้ได้ และวิธีแก้ก็คือ จะต้องพยายามให้การศึกษาในทางศาสนาคู่ขนานกันไปกับการศึกษาวิชาอาชีพต่าง ๆ ซึ่งถ้าคนสอนรู้จักประยุกต์แล้ว ก็จะทำให้บุคคลทุกอาชีพหรือนักศึกษาทุกประเภทมีความสนใจในอันที่จะเรียนศาสนาอย่างจริงจัง พร้อมกับจะมีความสนใจในอันที่จะศึกษาให้รู้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีกด้วย การที่จะประยุกต์วิชาทางศาสนาให้เข้ากันได้กับวิชาอาชีพทุกอย่างนั้น จะต้องอาศัยคนที่

มาจากอาชีพต่าง ๆ เพราะคนประเภทนี้ในเมื่อรู้แจ้งในศาสนาแล้ว เขาจะรู้ดีว่าควรจะสอนคนที่มีอาชีพอย่างเดียวกับตัวเองนั้นควรจะสอนอย่างไร เขาจึงจะสนใจและยินดีปฏิบัติตาม

และอุปสรรคอีกอันหนึ่งก็คือ การศึกษาในทางโลกส่วนมากไม่ต้องคอยบังคับตัวเอง หรือจำกัดตัวเองเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติ เพราะผู้ที่เรียนในทางโลกนั้น ถ้าอยากจะดื่มเหล้า อยากจะโกหกหลอกลวงใครสนุกสนานอย่างไรก็ทำได้ตามความพอใจ ไม่มีใครคอยว่าหรือคอยตำหนิ เพราะถือเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับคนที่อยู่ในโลกที่จะต้องประพฤติกันเช่นนั้น แต่ถ้าหากคนไหนหันมาสนใจในทางศาสนาแล้ว ซึ่งถึงแม้จะไม่บวชก็รู้สึกว่าจะต้องจำกัดความประพฤติของตัวเอง จะทำอะไรตามความพอใจเหมือนเมื่อก่อนไม่ได้ และในเมื่ออยากจะให้ได้ผลในทางศาสนาจริง ๆ ก็ต้องสละความสุขในทางโลกไปเป็นนักบวช เพียงแค่นี้คนทั้งหลายก็รู้สึกว่าเขาจะไปในทางศาสนาไม่ได้ เพราะเขาไม่สามารถจะ

สละโลกได้ นี่ก็เป็นอุปสรรคที่คอยกีดขวางอีกอันหนึ่ง ที่ทำให้คนทั้งหลายไม่อยากจะสนใจกับทางศาสนา วิธีแก้อุปสรรคอันนี้ ก็คือ ในเมื่อผู้ที่รับการสอนเขายังไม่สมัครใจที่จะสละความสนุก หรือสละสิ่งยั่วเย้าต่าง ๆ ก็อย่าพยายามไปบังคับเขา ควรจะให้เขาได้ศึกษาและปฏิบัติอย่างเสรี ดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่าวิชาพุทธศาสนาเป็นวิทยาศาสตร์ เราสามารถที่จะศึกษาจากข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้ เราสามารถจะทำให้เขาเชื่อและปฏิบัติตามได้ด้วยข้อพิสูจน์ต่าง ๆ ข้อสำคัญการสอนศาสนาในรูปนี้อย่ามัวแต่อ้างคัมภีร์ หรืออ้างเรื่องราวต่าง ๆ ในสมัยครั้งพุทธกาล ที่คนในสมัยปัจจุบันพิสูจน์หรือทดสอบไม่ได้ และอย่าเอาประเพณีหรือข้อบังคับในทางศาสนาต่าง ๆ ไปยัดเยียดให้กับเขา โดยที่เขายังไม่สมัครจะทำเช่นนั้น ข้อสำคัญมีอย่างเดียว คือจะต้องพยายามที่จะหาข้อพิสูจช์ที่จะทำให้เขาเกิดความเข้าใจและเชื่อถือด้วยตัวของเขาเอง วิธีนี้จะสามารถคลี่คลายความเบื่อหน่ายต่อการศึกษาศาสนา ซึ่งคนในสมัยนี้มักจะมีกันมาก

จงเข้าใจว่าการที่จะนำพระพุทธศาสนามาพัฒนาบ้านเมือง เพื่อให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดี และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความสามัคคีปองดอง คิดช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่คิดเอาเปรียบกันนั้น มีหลักตายตัวอยู่ว่า

จะต้องให้คนที่เป็นตัวจักรสำคัญในการสร้างความเจริญให้กับบ้านเมืองนั้น มีความรู้ทางศาสนาจริง ๆ และต้องให้ได้รับผล ๓ ประการจากการปฏิบัติในสมาธิและวิปัสสนาดังที่ได้กล่าวมาแล้วด้วย

แต่ก็ไม่จำเป็นต้องมีทุกคน เพียงแต่ว่าในวงงานหนึ่ง ๆ ควรจะมีคนที่รู้ศาสนาจริง ๆ อย่างน้อยก็สักคนหรือสองคน ซึ่งจะเป็นตัวอย่างให้คนทั้งหลายเห็นว่าคนที่มีศาสนาอยู่ในหัวใจนั้น มีความแตกต่างกับคนอื่นซึ่งอยู่ในอาชีพเดียวกัน แต่ยังไม่เข้าใจในเรื่องศาสนานั้นอย่างไร และคนที่มีความรู้ในทางศาสนานี้จะต้องสามารถช่วยให้คนที่ร่วมอาชีพเดียวกันมีความเข้มแข็ง มีความกล้าหาญ มีความก้าวหน้าในการงานและจะต้องพยายามชี้ให้เขาเห็นว่า พระพุทธศาสนาสามารถ

ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้แก่เขาได้อย่างไรบ้าง ซึ่งถ้าเว้นจากพุทธศาสนาแล้ว เขาจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตของเขาไม่ได้ ฉะนั้นปัญหาสำคัญจึงมีอยู่ว่า ทำอย่างไรจึงจะช่วยให้บุคคลที่เป็นตัวจักรสำคัญของสังคม หรือเป็นตัวจักรสำคัญในวงงานต่าง ๆ ได้มีความรู้ทางศาสนาจริง ๆ และนำพระพุทธศาสนามาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง ๆ

วิธีการที่จะนำพระพุทธศาสนามาพัฒนาบ้านเมืองในทางราชการมีอยู่อย่างหนึ่งซึ่งมีมานานแล้ว คือการยอมอนุญาตให้ข้าราชการไปบวชได้ประมาณ ๓ เดือน ส่วนผู้ที่ไม่ใช่ข้าราชการก็มีประเพณีว่า เมื่อถึงอายุอันสมควรก็ควรจะได้บวชเพื่อเป็นการทดแทนบุญคุณพ่อแม่และเพื่อเป็นการศึกษาหาความรู้ในทางศาสนา วิธีการอันนี้ในสมัยก่อนรู้สึกว่าได้ผลดี แต่มาในสมัยปัจจุบันซึ่งความเจริญในทางโลกก้าวหน้าไปมาก แต่ความเจริญภายในวัดก้าวไม่ทัน เพราะฉะนั้น ผู้ที่ได้มีโอกาสไปบวชแล้วสึกออกมานั้น จึงรู้สึกว่าน้อยคนมากที่จะได้รับ

ผลคุ้มค่าที่อุตส่าห์สละเวลาไปบวช และก็มีอยู่ไม่น้อยที่บางคนเมื่อก่อนบวชมีศรัทธาต่อศาสนาดี แต่พอสึกออกมาแล้วกลับไม่มีศรัทธาต่อศาสนา เพราะฉะนั้นจึงน่าจะต้องมีวิธีการอย่างใหม่ที่จะให้คนสมัยปัจจุบันเข้าถึงศาสนาได้จริง ๆ

วิธีการที่จะขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ช่วยพัฒนาบ้านเมือง

วิบาก คือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เหนือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง การขอร้องให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยพัฒนาบ้านเมืองในความหมายที่แท้จริงนั้นก็คือ การช่วยให้บุคคลที่มีวิบากมาดีให้ได้มีโอกาสเรียนรู้พระพุทธศาสนาจริงๆ แต่ปัญหาสำคัญมีอยู่ว่า*เราจะรู้ได้อย่างไรว่า คนไหนมีวิบากมาดีหรือไม่ดี?* ในสมัยโบราณ แหล่งที่จะรู้ว่าใครเป็นคนมีบุญมาเกิดก็คือวัด เพราะภายในวัดย่อมจะมีพระที่เข้าสมาธิเก่งมีความรอบรู้ในเรื่องศาสนา และบางองค์ก็มีความรอบรู้ในเรื่องโหราศาสตร์ด้วย พระประเภทนี้แหละจะสามารถบอกได้ว่า ใครเป็นคนมีบุญมาเกิด

อีกประการหนึ่ง ในสมัยโบราณวัดเป็นแหล่งชุมนุมชน ซึ่งคนทุกชั้นจะต้องไปพบกันที่วัด เพราะในสมัยโบราณนั้นสังคมทุกอย่างรวมอยู่ที่วัดทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นพระที่เป็นอาจารย์หรือพระมีชื่อเสียงในทางสมาธิและวิปัสสนา หรือที่มีชื่อในทางโหราศาสตร์ย่อมมีโอกาสพบคนมากมาย ตั้งแต่คนชั้นธรรมดาจนกระทั่งบุคคลชั้นสูง และไม่ใช่เป็นการพบกันอย่างฉาบฉวยด้วย แต่เป็นการพบกันอย่างรู้จักหัวนอนปลายตีนทีเดียว เนื่องจากคนในสมัยนั้นนิยมไปอยู่วัด ไปมอบตัวเป็นศิษย์วัดและจะต้องไปอยู่วัดมาตั้งแต่เล็กจนโต เพื่อศึกษาศิลปะวิทยาต่าง ๆ เพราะการศึกษาทุกอย่างในสมัยนั้นมีอยู่ในวัดเกือบทั้งสิ้น พระบางองค์ในสมัยนั้น ในสมัยที่ยังเป็นฆราวาสอยู่ เคยเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือรอบรู้ในทางใดทางหนึ่งมาแล้วก็มี ด้วยเหตุนี้วัดจึงเป็นสถานที่ศึกษาวิชาทุกอย่าง และพระในวัดที่เป็นสมภารหรือที่เป็นอาจารย์ในทางใดทางหนึ่ง จึงมีโอกาสรู้จักคนได้มาก การสอนศาสนาก็ได้ผลอย่างแท้จริง เพราะผู้สอนรู้จักชีวิตของ

คนที่จะสอนเป็นอย่างดี และยิ่งพระที่เก่งในทางสมาธิและวิปัสสนาจนกระทั่งมีญาณพิเศษเกิดขึ้น ก็จะยิ่งรู้ได้เป็นอย่างดีว่า ในบรรดาคนที่มาหาท่านหรือที่มาเป็นลูกศิษย์ของท่านนั้น มีใครบ้างเป็นคนมีบุญมาเกิด แล้วท่านก็จะพยายามแนะนำบุคคลประเภทนี้ให้มีความรู้ความสามารถในอันที่จะทำประโยชน์ให้กับบ้านเมืองจริง ๆ นี่คือวิธีการในสมัยโบราณ ซึ่งเดี๋ยวนี้ไม่ได้เอามาใช้แล้ว เพราะคนสมัยนี้ส่วนมากที่เป็นตัวจักรสำคัญของบ้านเมืองในเวลานี้ ถึงแม้บางคนจะเคยอยู่วัดมาบ้าง แต่ก็ไม่ค่อยจะซึ้งในทางศาสนา เพราะไม่ค่อยจะได้เรียนวิชาทางศาสนา ส่วนมากก็เพียงแต่อาศัยวัดอยู่ แต่การเรียนไปเรียนนอกวัด และวิชาที่เรียนกับวิชาทางศาสนาก็ไม่ค่อยจะสัมพันธ์กัน และความจำเป็นในทางอาชีพก็มักดึงให้คนเหล่านี้ ต้องเหินห่างจากทางศาสนาเกือบตลอดเวลา จะมาเริ่มเข้าวัดกันอย่างจริงจังอีกที ก็เมื่อตอนมีอายุมากหมดภาระในทางโลก ซึ่งเมื่อถึงตอนนี้ การเรียนก็ไม่ค่อยจะได้ผลดังที่ได้กล่าวมา

อนึ่งขอได้โปรดเข้าใจไว้ด้วยว่า คำว่า **คนที่มีบุญมาเกิดนั้น** ไม่ได้หมายเฉพาะถึงคนที่มีคุณความดี เช่น มีความเมตตากรุณาสูง มีความยุติธรรมสูงอะไรทำนองนี้เท่านั้น แต่หากหมายถึงคนที่มีสมองดี เรียนเก่ง ความสามารถสูง เพราะเคยเป็นผู้รอบรู้หรือเก่งในทางใดทางหนึ่งมาแล้ว เคยเป็นใหญ่เป็นโตมาแล้ว เคยทำงานที่ยาก ๆ เป็นผลสำเร็จมาแล้วในชาติก่อน มีกฎตายตัวอยู่อย่างหนึ่งว่า :—

คนที่เคยเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นแม่ทัพ เป็นนักปราชญ์ เป็นเศรษฐี หรือเป็นอะไรก็ตามในชาติก่อนนั้น ถ้าหากในชาตินั้น ๆ ไม่ลืมตัวพยายามสร้างแต่ความดีอยู่เสมอ เมื่อเกิดมาในชาตินี้ ก็มักจะต้องได้เป็นอย่างที่เคยเป็นมาแล้วในชาติก่อน หรือในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกันกับเมื่อชาติก่อน

และในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเมื่อชาติก่อนเคยเป็นโจร หรือเคยเป็นผู้ร้ายในทางไหนมาแล้ว ถ้าหากยังไม่ได้แก้นิสัยอันนั้น เมื่อเกิดมาในชาตินี้ ก็มักจะต้องเป็นอย่างนั้นอีก

ฉะนั้นใครเป็นคนมีบุญมาในทางไหน เราอาจจะสังเกตได้จากความรู้ความสามารถที่เขามีอยู่ ซึ่งความสามารถอันนี้โดยธรรมดามักจะแสดงออกให้เห็นได้ก็ต่อเมื่อได้เรียน หรือได้ทำงานอย่างที่เคยทำมาแล้วในอดีต เพราะฉะนั้นตามสถาบันการศึกษาทั่วไป หรือในที่ทำงานทั่วไป บุคคลที่อยู่ในวงงานนั้น ๆ ก็อาจจะรู้ได้ว่า ใครเป็นคนมีบุญมาในทางไหน ซึ่งจะทำให้รู้จักคัดเลือกบุคคลเพื่อให้เหมาะสมในอันที่จะมาทำงานพัฒนาบ้านเมืองได้ ดังที่รัฐบาลได้ทำอยู่ในขณะนี้

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม คนที่จะเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองจริง ๆ นั้น จะมีแต่ความรู้ความสามารถอย่างเดียวไม่ได้ จะต้องมีจิตใจสูงด้วย และในกรณีที่จะรู้ว่าใครเป็นคนมีจิตใจสูงหรือไม่นี้ วิชาทางศาสนาเท่านั้นจะเป็นเครื่องทดสอบได้อย่างดีที่สุด เพราะถ้าหากคนไหนเคยเป็นใหญ่เป็นโตเคยมีความสามารถเก่งในทางใดทางหนึ่งมา และพร้อมกับเป็นคนมีจิตใจสูงด้วยนั้น ในเวลามาเรียนวิชาศาสนา จะเรียนได้ง่ายมาก

จะเข้าถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าได้เร็ว และสามารถที่จะฝึกสมาธิได้ดีอีกด้วย ถ้าหากบุคคลเหล่านี้เริ่มเข้ามาเรียนในสมัยที่ยังเป็นเด็ก หรือในวัยที่ความกดดันทางอารมณ์ไม่ค่อยจะมี ด้วยเหตุนี้เองในสมัยโบราณวัดจึงเป็นแหล่งสำหรับที่จะคัดเลือกบุคคลที่จะทำงานกู้ชาติ หรือช่วยพัฒนาบ้านเมืองในด้านต่าง ๆ ได้อย่างดีที่สุด

วิชาศาสนาเป็นวิชาที่ละเอียดลึกซึ้ง คนบางคนแม้จะเป็นคนมีสติปัญญามาสูงเรียนหนังสือเก่ง ทำอะไรได้ดี แต่ถ้าจิตใจไม่สูง ย่อมไม่อาจที่จะเข้าถึงตัวศาสนาได้ แม้จะให้ใช้ความพยายาม หรือใช้เวลามากสักเพียงไรก็ตาม แต่การศึกษาในทางศาสนาเพียงเพื่อให้มีความรู้เหมือนอย่างที่เป็นกันอยู่ทุกวันนี้เป็นเรื่องที่ไม่สู้ยากนัก ถ้าหากมีเวลาพอที่จะเรียน และเท่าที่ข้าพเจ้าเคยสังเกตในฐานะที่เคยเป็นอาจารย์สอนวิชาธรรมให้กับพระในมหาวิทยาลัยสงฆ์ และเคยฝึกสมาธิให้กับพระนักศึกษาเหล่านี้ด้วย และเคยสอนประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ตลอดถึงคนที่มีการศึกษามาดี ข้าพเจ้าเห็นอย่างชัดเจน

ว่า คนที่จะเข้าใจถึงเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนา และรู้สึกเลื่อมใสอย่างใจจริงนั้น นอกจากจะต้องเป็นคนที่มีสมองดี เข้าใจอะไรได้รวดเร็วแล้ว สิ่งสำคัญที่สุดอีกอย่างก็คือ ต้องเป็นคนมีพื้นจิตใจสูง เช่นมีนิสัยรักความยุติธรรม มีนิสัยเสียสละ มีนิสัยที่ประกอบด้วยความเมตตากรุณา และมีความตั้งใจจริงที่จะทำอะไรให้เป็นผลสำเร็จ มีความเพียรสูง รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ นิสัยเหล่านี้จะต้องมีอยู่อย่างมากทีเดียว และต้องมีมาแล้วตั้งแต่เด็ก ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงว่าเป็นคนมีบุญมาเกิด คนประเภทนี้เท่านั้นที่จะเข้าถึงศาสนาได้ง่าย

แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า ในจำนวนพระภิกษุสามเณรที่มีอยู่ทั่วประเทศไทยนับจำนวนเป็นแสนนั้น มีอยู่เหมือนกันที่เพรียบพร้อมไปด้วยคุณสมบัติที่ดีดังที่กล่าวมานั้นซึ่งจะสังเกตได้จากการเรียนและการประพฤติปฏิบัติในทางธรรมวินัย แต่ถึงกระนั้นเนื่องจากภิกษุหรือสามเณรที่ว่านี้มักจะขาดประสพการณ์ในทางโลก เพราะฉะนั้นถึงแม้

ท่านจะมีความรู้ดีทางศาสนาและเป็นผู้ปฏิบัติชอบก็จริง แต่การที่จะเผยแพร่ศาสนาให้เป็นประโยชน์แก่โลกจริง ๆ ก็ทำได้ผลไม่มากนัก ไม่เหมือนกับคนที่มีความรู้ดีทั้งในทางศาสนาและมีประสพการณ์ในทางโลกมามากด้วย เพราะผู้ที่จะทำการสอนศาสนาให้ได้ผลจริง ๆ นั้น จะต้องเป็นโลกวิทูด้วย และอีกอย่างหนึ่งซึ่งเป็นความเสียหายแก่วงการศาสนาไม่น้อยก็คือ พระที่มีความรู้ความสามารถดีเหล่านี้ มักจะไม่อยู่เป็นพระตลอดไป ทั้งนี้ก็เพราะตัวเองยังขาดประสพการณ์ในทางโลก ความอยากรู้อยากเห็นในทางโลกยังมีอยู่มาก ฉะนั้นในเมื่อตัวเองยังเป็นห่วงว่าจะอยู่เป็นพระตลอดไปไม่ได้ ก็จำเป็นอยู่เองที่จะต้องขวนขวายหาทางศึกษาวิชาอาชีพ หรือไม่ก็สะสมเงินทองเตรียมตัวเพื่อที่จะสึกออกไปประกอบอาชีพในทางโลก และในเมื่อสึกออกไปแล้ว ก็มักจะไปทำงานอื่น ซึ่งไม่เกี่ยวกับการเผยแพร่ศาสนาโดยตรง ส่วนผู้ที่ยังเกี่ยวข้องกับในวงการศาสนาอยู่บ้าง เช่นไปเป็นอนุศาสนาจารย์ ก็ยังมีเป็นจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับความจำเป็นของประเทศชาติ

การเผยแพร่ศาสนาก็คือการทำสงครามจิตวิทยาแบบหนึ่ง เพราะเป็นการต่อสู้ระหว่างคนที่เข้าใจถูกกับคนที่เข้าใจผิด ระหว่างธรรมกับอธรรม ด้วยวิธีการต่อสู้กันด้วยชั้นเชิงแห่งการใช้เหตุผลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าฝ่ายที่จะถูกชักจูงมีความรู้เหนือกว่าเฉลียวฉลาดกว่า บุคคลที่เป็นฝ่ายชักจูงก็ย่อมจะทำงานไม่ได้ผล *และนี่คือความเสียเปรียบที่มีอยู่ในวงการศาสนาทั่วโลก* เพราะสมัยนี้ไม่ว่าในศาสนาไหน คนที่มีสมองดีสติปัญญาดีไม่นิยมเรียนในทางศาสนา ส่วนผู้ที่เข้ามาเรียนในทางศาสนา ถึงแม้จะมีบุคคลที่ฉลาดมีสมองพิเศษมาตั้งแต่เกิด สามารถที่จะเรียนรู้อะไรได้รวดเร็ว มีอยู่ก็จริง แต่บุคคลประเภทนี้ก็มีน้อย และที่มีอยู่บ้างนั้น ก็มักจะอยู่เป็นพระตลอดไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นตราบใดที่ในวงการศาสนายังไม่มีวิธีที่จะชักจูงให้คนที่มีสมองดีปัญญาดีมาตั้งแต่เกิดให้เข้ามาศึกษาในทางพระพุทธศาสนา จนกระทั่งรู้ถึงแก่นถึงเนื้อแท้และได้รับประโยชน์ทั้งสามอย่างดังที่กล่าวมาแล้ว การ

เผยแพร่พระพุทธศาสนาก็จะยังไม่ได้ผลโดยสมบูรณ์ อย่าลืมว่า คนที่จะเป็นผู้นำในทางศาสนานั้น จะต้องเป็นพหูสูตร คือต้องเรียนมาก ต้องรอบรู้หลายอย่าง ซึ่งคนที่จะทำได้อย่างนี้ก็คือคนที่มีความจำดี เข้าใจอะไรได้รวดเร็ว จึงจะสามารถเรียนได้มาก

วิธีการสอนพระพุทธศาสนาที่ได้ผล

ข้าพเจ้าคิดว่า การเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่จะให้ได้ผลดีแก่คนทั่วไปนั้น ควรจะดำเนินตามหลักการใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้คือ:—

๑. การสอนพระพุทธศาสนาจะต้องมุ่งให้คนเราเข้าใจเรื่องชีวิต โดยเฉพาะคือจะต้องให้เข้าใจเรื่อง**การตายและเกิด เรื่องกฎของกรรม เรื่องสุขภาพทางจิต** และจะต้องมุ่งที่จะให้บุคคลเหล่านี้นำเอาพระพุทธศาสนาไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่สอนสักแต่ว่าพอให้มีความรู้ แต่จะต้องพยายามสอนให้ได้ผลตามหลัก ๓ ประการดังที่กล่าวไว้ในหน้า ๑๓ นั้นให้จงได้

๒. การสอนจะต้องอ้างหลักฐานจากคัมภีร์ออกมาให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ฟังแน่ใจว่า เขาได้เรียนพระพุทธศาสนาจริง ๆ ไม่ใช่เรียนจากมติของคนสอน นอกจากนี้ก็ต้องพยายามสอนด้วยข้อเท็จจริงที่เขาสามารถจะทดสอบหรือพิสูจน์ได้ด้วยตัวของเขาเอง การอ้างตำราขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีข้อเท็จจริงพิสูจน์อย่างเพียงพอนั้นจะไม่ทำให้คนฟังเกิดศรัทธาเท่าที่ควร

๓. จะต้องมุ่งสอนแต่เฉพาะเท่าที่จำเป็นก่อน คือก่อนอื่นเราจะต้องรู้ว่าบุคคลที่รับการสอนนั้นมีพื้นการศึกษา มีสิ่งแวดล้อม มีความจำเป็น มีความเชื่อถือแต่เดิมมาอย่างไร การสอนจะต้องให้เหมาะสมแก่ความต้องการ และให้ได้ผลตามความต้องการของเขา ผู้สอนจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ทุกวันนี้คนเรามีเวลาจำกัดมาก เนื่องจากจะต้องใช้เวลาส่วนมากไปเพื่อประกอบอาชีพหรือทำงานอื่นซึ่งเป็นความจำเป็นของเขา เพราะฉะนั้นการสอนจะต้องรวบรัดที่สุด อะไรที่ไม่จำเป็น เพราะเขารู้แล้วก็เอาไปใช้ไม่ได้ ไม่เกิดประโยชน์อะไรแก่เขา หรืออะไรที่สอนไปแล้วเขาจำไม่ค่อยได้ เรื่องเหล่านี้ต้องตัด

ออก การสอนพระพุทธศาสนาในสมัยปัจจุบันซึ่งจะให้ได้ผลตามนี้ ผู้สอนจะต้องมีความรู้เชี่ยวชาญจริง ๆ และไม่ใช่รู้เฉพาะแต่ในเรื่องศาสนาเท่านั้น แต่จะต้องมีความรู้ในเรื่องชีวิตของคนที่จะสอน และจะต้องมีความรู้วิชาการต่าง ๆ เหมือนกับที่เขารู้ด้วย

๔. การสอนพระพุทธศาสนาสำหรับฆราวาส อย่าพยายามไปตั้งกฎเกณฑ์ที่จะต้องให้เขาประพฤติอย่างนั้นอย่างนี้ ตรงกันข้ามจงพยายามให้อิสระแก่เขาในอันที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นเรื่องของเขา ผู้สอนควรจะวางไว้แต่หลักกว้าง ๆ เพื่อให้เกิดความสะดวกและเป็นประโยชน์ในเรื่องการเรียนเท่านั้น อย่าให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกว่า ศาสนาดีจริงแต่ก็ไม่มีประโยชน์ เพราะเขาปฏิบัติตามไม่ได้ อันนี้ต้องคอยระวังให้มาก และจะต้องพยายามชี้แจงให้เขาเข้าใจว่า การปฏิบัติตามศาสนาจะได้ประโยชน์จริง ๆ ก็ต่อเมื่อตัวเองมีศรัทธาและเข้าใจจริง ๆ เท่านั้น หลัก

อันไหนยังปฏิบัติไม่ได้ ก็ไม่ต้องเป็นห่วง ให้ปล่อยเอาไว้ก่อน ต่อไปภายหลังในเมื่อมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องชีวิตดีขึ้น พ้นจากความจำเป็นต่าง ๆ แล้ว ก็จะปฏิบัติได้เอง

๕. การเรียนพระพุทธศาสนาจะต้องคู่กันไปกับการปฏิบัติในทางสมาธิและวิปัสสนา อันนี้เป็นเรื่องสำคัญที่สุด คนที่ถึงแม้จะเรียนได้ดี แต่ถ้ายังนั่งสมาธิไม่ได้ เจริญวิปัสสนาไม่ได้ เขาก็จะเป็นเหมือนกับคนที่รับประทานอาหารเข้าไปสู่ร่างกายแล้ว แต่อาหารไม่ย่อยหรือย่อยแต่เพียงส่วนน้อย ผลที่จะได้รับจากอาหารย่อมมีน้อย เมื่อเป็นเช่นนี้ เขาก็ย่อมจะไม่ได้รับประโยชน์จากอาหารเท่าที่ควร ในทำนองเดียวกัน คนที่เรียนมากแต่ปฏิบัติในทางสมาธิและวิปัสสนาไม่ได้ ก็เป็นไปไม่ได้ที่จะเลื่อมใสและเข้าใจซึ้งในคำสอนของพระพุทธเจ้าจริง ๆ เพราะเขาไม่ได้รับผลจากศาสนาจริง ๆ การที่คนส่วนมากเบื่อศาสนา เบื่อฟังเทศน์ เบื่อแม้

กระทั่งจะหยิบหนังสือธรรมขึ้นมาอ่าน ก็เพราะเขาไม่เคยได้รับประโยชน์อันแท้จริงจากศาสนานั่นเอง และการที่เขาไม่ได้รับประโยชน์ ก็เพราะไม่เคยหัดนั่งสมาธิเจริญวิปัสสนา หรือเคยปฏิบัติแล้วแต่ไม่ได้ผล การศึกษาพระพุทธศาสนาโดยวิธีฟังเทศน์ ฟังปาฐกถา อ่านหนังสือเอาเอง หรือโดยที่สุดแม้จะได้มีโอกาสได้เรียนจากครูผู้สอนโดยตรง ซึ่งเรียนกันตั้งแต่ต้นไปโดยลำดับเหมือนกับนักเรียนในห้องเรียนก็ตาม วิธีนี้ก็ยังได้ผลน้อยมาก ถ้าหากไม่ค่อยได้ทดสอบถึงความรู้ที่มีอยู่หรือที่จำได้ว่าอันไหนผิดอันไหนถูก คนที่จะสามารถฝึกสมาธิได้ผลจริง ๆ นั้น ต้องเป็นคนที่มีความรู้ชัดเจน แจ่มแจ้ง ถูกต้อง ละเอียดละออถี่ถ้วน และจะต้องมีความเข้าใจในวิธีปฏิบัติเป็นอย่างดีด้วย ซึ่งการเรียนแบบนี้ที่จะได้ผลจริง ๆ นั้นมีอยู่ทางเดียว คือจะต้องเรียนจากผู้ที่มีความรู้จริง ๆ และจะต้องมีเวลาพอในการเรียนด้วย จะทำเป็นเรียนบ้างไม่เรียนบ้างตามอารมณ์ไม่ได้

๖. การสอนพระพุทธศาสนาจะต้องนำเอาวิธีการรักษาโรคทางกายมาใช้ด้วย เช่นจะต้องมีการซักถามประวัติเกี่ยวกับการศึกษา การอาชีพ สิ่งแวดล้อม ผู้สอนจะต้องทำตัวให้เป็นเสมือนหนึ่งแพทย์ ซึ่งจะให้การรักษาแก่ใคร จะต้องตรวจดูให้รู้แน่เสียก่อนว่าเป็นโรคอะไร แล้วจึงจะให้การรักษาที่ถูกต้องได้ ผู้ที่จะทำการรักษาอย่างนี้ได้นั้น จะมีความรู้แต่เพียงจากตำราอย่างเดียวไม่ได้ จะต้องมีประสพการณ์จากการตรวจคนไข้ และจากการรักษามาแล้วอย่างเพียงพอ จึงจะสามารถทำการรักษาคนไข้ได้ผล การสอนศาสนาก็เหมือนกันจะได้ผลจริงๆนั้น จะต้องมีสถานที่เหมือนกับโรงพยาบาลซึ่งจะต้องให้การแนะนำสั่งสอนให้เป็นรายบุคคล และมีหลายแผนก และจะต้องพยายามค้นคว้าหาวิธีสอนให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ ๓ ประการดังที่กล่าวมาแล้วให้ได้ ฉะนั้นผู้ที่จะทำการสอนอย่างนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการค้นคว้าหรือทำการวิจัยมากมาย

และที่สำคัญอีกอย่างก็คือจะต้องพยายามนำวิชาการต่าง ๆ มาประยุกต์ให้เข้ากันได้กับวิชาทางพระพุทธศาสนา ตัวอย่างเช่นในเมื่อทางวิทยาศาสตร์ถือว่า ชีวิตย่อมเกิดขึ้นมาตามธรรมชาติของมัน ซึ่งเขาอธิบายได้ว่ามันมีกรรมวิธีแห่งการเกิด การเปลี่ยนแปลง การเจริญเติบโต ซึ่งเป็นไปตามกฎของวิทยาศาสตร์อย่างไรบ้าง ผู้ที่ทำการสอนศาสนาก็จะต้องมีความรู้ในวิชาการที่ว่านี้ และจะต้องนำเอามาเปรียบเทียบกับวิชาทางพระพุทธศาสนา และชี้ให้เห็นว่า กรรมวิธีทั้งหมดที่ว่านี้ย่อมดำเนินไปภายใต้การควบคุมของวิญญาณ เพราะวิญญาณเป็นผู้สร้างชีวิต นักศาสนาจะต้องสามารถชี้แจงให้นักวิทยาศาสตร์เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงภายในโครงสร้างของสิ่งที่มีชีวิตทุกอย่างนั้น แม้จะเป็นไปตามกฎของวิทยาศาสตร์จริง แต่เพราะเหตุที่พฤติกรรมทุกอย่างมีความหมาย ฉะนั้นมันจึงเกิดขึ้นและดำเนินไปภายใต้การควบคุมของวิญญาณซึ่งมีอยู่ในชีวิตนั้น ๆ

จงสังเกตว่าทางโรงพยาบาลจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญและนักเทคนิคในวิชาการแต่ละแขนงหรือในงานแต่ละแผนกฉันใด ในทางพระพุทธศาสนาก็จะต้องมีผู้เชี่ยวชาญในวิชาการต่าง ๆ ซึ่งสามารถที่จะอธิบายพระพุทธศาสนาเปรียบเทียบหรือประยุกต์ให้เข้ากันได้กับวิชาการทุกแขนงฉันนั้น อันนี้จะมีประโยชน์มากที่สุดในอันที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ของคนทุกประเภท เพราะผู้ที่ทำการสอนซึ่งเปรียบเหมือนแพทย์ผู้ทำการรักษานั้น จะให้มีความรอบรู้เชี่ยวชาญทุกอย่างย่อมเป็นไปไม่ได้ แต่ในเมื่อในวงการพระพุทธศาสนามีผู้เชี่ยวชาญทุกแขนงพร้อมอยู่แล้ว ผู้ทำการสอนเกิดติดขัดในปัญหาข้อไหน ก็พร้อมที่จะสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญในแขนงนั้น ๆ ได้ทันที โดยวิธีนี้การสอนพระพุทธศาสนาจะได้ผลอย่างสมบูรณ์มาก ถ้าหากการเผยแพร่ศาสนาได้ก้าวมาถึงขั้นนี้ ประชาชนโดยทั่วไปจะแลเห็นผลและคุณค่าของศาสนาอย่างชัดเจน คนทั่วไปจะไม่เบื่อศาสนา และศาสนาก็จะไม่อยู่แต่ในรูปของประเพณี ตรงกันข้ามศาสนาจะดำรงอยู่อย่างมีชีวิต

ชีวา เจริญก้าวหน้าไปพร้อม ๆ กับความเจริญของโลก และนำโลกไปสู่ความอุดมสมบูรณ์และสันติสุขทั่วโลกได้

ตามหลักการที่เสนอมานี้ท่านจะเห็นได้ว่า ผู้ที่จะทำการสอนศาสนาให้ได้ผลตามหลักการดังที่กล่าวมา จำเป็นจะต้องอาศัยฆราวาสเป็นจำนวนมากมาย และจะต้องหาทางให้ผู้ที่เคยบวชเป็นพระและมีความรู้ดีนั้น เมื่ออยู่ไม่ได้สึกออกมา ต้องให้มีอาชีพเป็นนักสอนศาสนาที่มีประสิทธิภาพจริง ๆ แต่เวลานี้ผู้ที่สึกออกมามักจะหันไปจับอาชีพอย่างอื่น เพราะการสอนศาสนาอย่างในเมืองไทยเรานี้ เป็นฆราวาสยากที่จะทำได้ เพราะประ-ชาชนไม่เลื่อมใส และอีกอย่างหนึ่งเป็นเพราะไม่มีองค์การหรือสถาบันแห่งใดที่จะรับรองบุคคลประเภทนี้ ในขณะนี้ผู้ที่สึกออกมาแล้วมีอาชีพในทางสอนศาสนานั้นถึงแม้จะมีอยู่บ้าง ก็ยังอยู่ในวงแคบ เช่นไปเป็นอนุ-ศาสนาจารย์ประจำกรมศาสนา งานอันนี้ยังไม่แพร่หลายถึงประชาชน และโดยเฉพาะตามโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกแห่งควรจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญทาง

ศาสนาประจำอยู่อย่างน้อยก็โรงเรียนละหนึ่งคน และนอกจากนี้ตามโรงงานอุตสาหกรรมและในวงงานอาชีพอื่นก็จำเป็นที่จะต้องมีผู้เชี่ยวชาญทางศาสนาแทรกซึมอยู่ทั่วไป ไม่เช่นนั้นการสอนศาสนาจะไม่ได้ผลแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ถ้าหากผู้ที่เป็นฆราวาสสามารถที่จะยึดอาชีพในการสอนศาสนาเป็นหลักได้เหมือนกับอาชีพอื่น ๆ เช่นอาชีพในวงการแพทย์เป็นต้น ข้อนี้จะเป็นผลสะท้อนให้ภิกษุสามเณรมีความตั้งใจเรียนพระพุทธศาสนาให้มีความรู้แตกฉาน และจะมีความสนใจในการปฏิบัติในทางสมาธิและวิปัสสนามากขึ้นด้วย

อนึ่ง ข้าพเจ้าได้เคยย้ำมาบ่อยครั้งว่า คนที่จะเรียนในทางศาสนาจนกระทั่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีความสามารถอย่างแท้จริงในอันที่จะเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้ได้ผลนั้น จะต้องเป็นบุคคลที่สามารถเข้าสมาธิได้คือนั่งสมาธิเมื่อใด จิตใจแจ่มใส นิวรณ์สงบเสมอทุกครั้ง อันนี้เป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด ความรู้อย่างเดียวช่วยอะไรไม่ค่อยได้ แต่ก็มีกฎตายตัวว่า คนที่มี

ความกดดันทางอารมณ์ ถ้ามีแต่เพียงเล็กน้อย และสะสมมาไม่นาน เมื่อมาฝึกสมาธิก็มีทางที่จะฝึกได้ แต่ถ้ามีความกดดันสูง และเป็นมานานแล้ว ตราบใดที่ยังไม่ได้แก้ความกดดันนี้ จะไม่มีทางฝึกสมาธิได้เลย เพราะฉะนั้นในเมื่อพระท่านได้มองเห็นและแน่ใจว่าต่อไปถ้าอยู่ไม่ได้จะต้องสึก ก็ไม่ต้องเป็นห่วง เพราะมีอาชีพที่ตนเองถนัดคอยรออยู่แล้ว และเป็นอาชีพที่พอจะเลี้ยงตนเองให้มีความสุขได้ เป็นอาชีพที่มีเกียรติด้วย ถ้าพระโดยทั่วไปรู้สึกเช่นนี้ ความกดดันในทางอารมณ์ก็จะมีน้อย องค์ไหนหากจะอยู่ในศาสนาตลอดไป ก็จะอยู่ด้วยศรัทธาจริงๆ ไม่ใช่อยู่อย่างจำใจต้องอยู่ เพราะสิ้นหวังในทางโลก และในระหว่างที่อยู่ในผ้าเหลืองนี้ ก็จะขยันเรียนและปฏิบัติ ในเมื่อความกดดันไม่มีหรือมีน้อย ก็สามารถที่จะฝึกสมาธิเจริญวิปัสสนาได้ดี วิธีการอันนี้จะเป็นการช่วยฟื้นฟูศาสนาให้รุ่งเรืองอย่างได้ผลแน่นอน และปัญหาที่ว่า นักศาสนามีไม่พอกับความจำเป็นของสังคมก็จะหมดไปด้วย และเชื่อได้แน่นอนว่า วิธีการอัน

นี้จะทำให้นักศึกษาทั่วไปตื่นตัวเรียนศาสนากันมากขึ้น และในไม่ช้าเราก็จะพบว่า ผู้เชี่ยวชาญทางศาสนามีอยู่ในวงการทุกอาชีพและทุกระดับ และแล้วการที่จะส่งนักศาสนาไปเผยแพร่ในต่างประเทศ หรือในถิ่นกันดารก็จะทำได้โดยไม่ยาก

ทำอย่างไรจึงจะให้บุคคลที่มีการศึกษาดีมีความรอบรู้เกี่ยวกับเรื่องการงานต่าง ๆ เข้ามาศึกษาทางพระพุทธศาสนา จนกระทั่งในที่สุดสามารถที่จะเป็นผู้สอนศาสนา โดยที่ตัวเองก็ได้ผลทางศาสนาตามหลักสามประการนั้นด้วย

อันนี้คือหลักการที่สำคัญอย่างยิ่ง ถ้าหากทำได้ผลสำเร็จ เราทั้งหลายก็จะเห็นได้ชัดทีเดียวว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้เข้ามาช่วยเหลือบ้านเมืองแล้ว ในตอนนี้แหละเราจะเห็นความเจริญทุก ๆ ด้านของบ้านเมืองค่อย ๆ ดีขึ้นโดยลำดับ เราจะไม่ประสบกับความผิดหวังในอันที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้ได้ผลตามความต้องการของคนส่วนใหญ่

มุมมืดที่ทำให้เราทั้งหลายมองไม่เห็นว่า การพัฒนาบ้านเมืองจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยศาสนานั้น ก็คือ เราทั้งหลายไปเข้าใจกันเสียว่า **พระเท่านั้นที่จะทำการสอนศาสนาได้ผล เพราะประชาชนส่วนใหญ่ได้เลื่อมใสพระอยู่แล้ว** แต่ถ้าเป็นฆราวาสมาทำงานในด้านสอนศาสนา ประชาชนจะไม่เลื่อมใส จะทำงานไม่ได้ผล อันนี้เป็นความเข้าใจผิด การที่ประชาชนทั้งหลายพากันเข้าใจผิดเช่นนี้ ก็เพราะตั้งแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว การสอนศาสนาอยู่แต่ในมือของพระฝ่ายเดียว ฆราวาสถึงแม้จะมีบ้าง ก็ต้องอาศัยทางราชการช่วย เช่นเป็นอนุศาสนาจารย์อย่างนี้เป็นต้น ส่วนการที่จะออกมาทำงานอย่างอิสระโดยขึ้นอยู่กับประชาชนจริง ๆ ไม่มีใครกล้าทำ เพราะคิดว่าถ้าใครขืนทำก็จะไปไม่รอด ฉะนั้นจึงว่าเรื่องนี้เป็นมุมมืด ทั้งนี้ก็เพราะเหตุที่ไปเข้าใจกัน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า พระเท่านั้นที่จะทำการสอนศาสนาได้ผล แต่เนื่องจากผลงานและพิธีกรรมต่างๆ ตลอดทั้งคำสอนและวิธีสอนดังที่ประชาชนเห็นกันอยู่อย่างจำเจทั่วไปนั้น

คนที่มีความคิดมีสติปัญญา มีการศึกษามาดี ทั้งที่เขาเองก็เลื่อมใสพระ แต่เมื่อคิดจะเอาหลักการทางศาสนาดังที่เขาเห็นอยู่นั้นมาใช้พัฒนาบ้านเมือง เพื่อให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดีมีสันติสุข และประเทศชาติก้าวหน้าไปด้วยนั้นเขามองไม่เห็นว่า จะนำมาใช้อย่างไร เพราะเรื่องอย่างที่พระสอนกันอยู่ทั่วไปนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามไม่ได้ และรู้สึกกันทั่วไปว่า เรื่องในทางศาสนาดูจะเหมาะสำหรับคนที่มีอายุ และหมดภาระในทางโลก เตรียมตัวจะไปหาความสุขในโลกหน้ามากกว่า ด้วยเหตุนี้เขาจึงไม่สนใจและไม่คิดที่จะนำ หลักทาง ศาสนามา พัฒนาบ้านเมืองกันอย่างจริงจัง

อันที่จริงเราลืมกันไปว่า ศาสนาเป็นของจำเป็นแก่คนทุกคน และถ้าคนไหนได้ผลจากทางศาสนาโดยตรงแล้ว ผู้สอนจะเป็นพระหรือเป็นฆราวาสไม่สำคัญ เพราะปัญหาที่จะไม่เลื่อมใสในศาสนาหรือไม่เลื่อมใสในคนที่มาสอนนั้นจะไม่มี ข้อสำคัญที่สุดมีอยู่ประเด็นเดียว คือผู้สอนไม่ว่าจะเป็นพระหรือฆราวาสต้องเป็นนักปฏิบัติด้วย และตัวเองจะต้องได้รับผล

จากทางศาสนาโดยตรงเสียก่อน จึงจะสามารถสอนให้คนอื่นได้รับผลเหมือนกับตัวเองได้ เราจะใช้คนที่มีแต่ความรู้ ส่วนผลในด้านจิตใจซึ่งเกิดจากการปฏิบัติมีไม่พอนั้น ย่อมทำงานไม่ได้ผล

และอีกประการหนึ่งอย่าลืมว่า คนที่จะสอนคนอื่นให้ได้ผลนั้นจะต้องมีสติปัญญา มีความนึกคิดเหนือคนที่จะสอน จะต้องพยายามหาทางแก้อุปสรรคเหล่านี้ให้ได้ ศาสนาจึงจะแพร่หลายในสังคม เพราะฉะนั้นทางออกที่จะเป็นไปได้มีอยู่ทางเดียวสำหรับฆราวาส คือจะต้องมีสถาบันที่สามารถให้การศึกษาในด้านศาสนาแก่คนที่มีการศึกษามาดี ตามหลักการที่ได้แถลงมาแล้วทั้ง ๖ ข้อนั้น (ดูในเล่มนี้หน้า ๔๒)

วิธีเลือกหาบุคคลที่สามารถ
จะพัฒนาบ้านเมืองได้ผลจริง ๆ

วิบากคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่อยู่เหนือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง ถ้าหากเราได้คนดีคือคนที่มีวิบากมาดีมาช่วยกันพัฒนาบ้านเมือง บ้านเมืองต้องเจริญอย่างแน่นอน

เพราะคนที่มีวิบากมาดีนั้น ถ้าหากมีอยู่ในวงงานใด ก็พาให้วงงานนั้นเจริญ มีอยู่ในครอบครัวใด ครอบครัวนั้นก็เจริญ ปัญหาสำคัญจึงมีอยู่ว่า เราจะรู้ได้อย่างไรว่าคนไหนมีวิบากมาดีหรือไม่ดี ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่าสมัยโบราณแหล่งที่จะรู้ว่าใครมีวิบากมาดีหรือไม่ดีก็คือวัด และผู้ที่จะรู้จริง ๆ ก็คือผู้ที่เก่งในทางสมาธิและวิปัสสนา นี่คือหลักการที่สำคัญที่สุด แต่ทุกวันนี้เราจะรู้ว่า ใครเก่งหรือไม่เก่ง มีความสามารถในทางไหนก็คือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ถ้าคนไหนสำเร็จการศึกษามาจากสถาบันที่มีชื่อเสียง เราก็ยอมรับกันว่า เขามีความสามารถในทางนั้น เก่งในทางนั้น แต่จงสังเกตดูให้ดีว่าในสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้ถึงแม้จะมีการสอนศีลธรรม มีการเรียนทางศาสนาอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ได้ผลตามหลักการ ๓ อย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว เพราะฉะนั้นจึงไม่มีใครรู้แน่ว่า ใครเป็นคนมีวิบากมาดีหรือไม่ดี เพียงแต่รู้ว่า ใครเก่งในทางไหน เชี่ยวชาญในทางไหน แต่ในเมื่อยังไม่รู้ถึงจิตใจที่ลึกซึ้ง ก็ไม่อาจที่จะรู้ได้ว่า คนไหนเป็นคนที่มี

วิบากมาดี ใครกันแน่ที่จะสามารถทำการกู้ชาติบ้านเมืองได้จริง ๆ อย่าลืมว่า สถาบันที่จะให้ความสว่างให้ความรู้ที่กระจ่างในเรื่องนี้ยังไม่มี เพราะว่าเราไม่มีสถาบันแม้แต่เพียงแห่งเดียวที่จะให้ความรู้ในทางศาสนาอย่างชนิดที่ได้ผลตามหลักการที่กล่าวมาแล้ว

ฉะนั้นจึงมีอยู่ทางเดียวเท่านั้นที่เราจะรู้แน่ว่า ใครจะมีวิบากมาดีหรือไม่ดี ก็คือ ถ้าหากบุคคลเหล่านั้นได้เข้ามาศึกษาในทางพระพุทธศาสนาตามวิธีการที่ถูกต้อง และได้มีโอกาสฝึกสมาธิ และวิปัสสนาจน ได้ผลแก่ตัวเองแล้ว ตัวเขาเองนั่นแหละจะรู้จักตัวเองว่า เขาเป็นคนที่มีวิบากมาดีหรือไม่ และโดยเฉพาะผู้ที่ทำการสอน ซึ่งถ้าหากเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญจริง ๆ แล้ว จะดูศิษย์ของตนเองไม่ยากว่าศิษย์คนไหนมีวิบากมาดีหรือไม่ดี เพราะจากการเรียนวิชาธรรมนี้ จะทำให้หยั่งรู้ถึงจิตใจคนได้โดยไม่ยาก เพราะวิชาธรรมไม่เหมือนวิชาอื่น คือคนที่มีวิบากมาไม่ดีแม้ให้พยายามเรียนอย่างไร ให้ใช้เวลามากสักเพียงไร ก็ไม่อาจที่จะเข้าใจซึ้งในศาสนา และเมื่อถึง

ตอนนั่งสมาธิเจริญวิปัสสนา คนที่มีวิบากมาไม่ดีก็ยากที่จะปฏิบัติให้ได้ผล แต่ตรงกันข้าม คนที่มีวิบากมาดีจะผ่านไปได้อย่างง่าย การศึกษาและการปฏิบัติในทางศาสนาเท่านั้นที่จะเป็นเครื่องกลั่นกรองให้รู้แน่ชัดว่า ใครมีวิบากมาดีและไม่ดี

อนึ่ง เป็นที่ทราบกันดีอยู่อย่างหนึ่งว่า คนที่มีจิตใจไม่สูง ถ้าเป็นคนมีความฉลาด มีอำนาจ หรือมีฐานะการเงินดี คนประเภทนี้มักจะเป็นภัยต่อสังคมเสมอ ทุกวันนี้สถาบันการศึกษาทุกแห่ง จุดมุ่งหมายส่วนใหญ่ก็หวังแต่ในทางที่จะสร้างให้นักศึกษามีความสามารถในอันที่จะประกอบอาชีพ หรือปฏิบัติหน้าที่การงานให้เกิดประโยชน์ตามความมุ่งหมายงานนั้น ๆ ส่วนปัญหาในด้านจิตใจ เราก็คำนึงถึงกันอยู่ และก็พยายามที่จะแก้ไขเพื่อให้คนเรามีศีลธรรม ให้รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ แต่เหตุการณ์ที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ได้แสดงให้เห็นออกมาอย่างชัดเจนว่า การอบรมในด้านศีลธรรมไม่ได้ผลเท่าที่ควร

เพราะฉะนั้นความเดือดร้อนต่างๆ จึงมีอยู่ทั่วไป และจากการค้นคว้าในด้านศาสนามานานนับเป็นสิบ ๆ ปีนั้น เดี๋ยวนี้ข้าพเจ้ากล้าที่จะพูดได้อย่างแน่ใจที่สุดว่า สถานะ-การณ์ต่าง ๆ อย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้มีอยู่ทางเดียวเท่านั้นที่จะแก้ไขอย่างได้ผล คือการขอร้องให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาพัฒนาบ้านเมือง ซึ่งในความหมายที่กล่าวนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้หมายถึงการอ้อนวอนบวงสรวงเทพเจ้า เพราะข้าพเจ้ารู้ดีว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เหนือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวงก็คือวิบากของคนเรา เพราะฉะนั้นทางที่จะได้ผลจริง ๆ ก็คือ เราจะต้องหาทางให้คนที่มีวิบากมาดีให้เขาได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาและปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนาจนกระทั่งได้ผลตามหลัก ๓ ประการ ตราบใดยังไม่ได้ผลตามหลัก ๓ ประการนี้ ก็ต้องพยายามหาวิธีแก้ไขต่อไปอีก และจะต้องมีการลงทุนให้เพียงพอเพื่อให้ได้ผลตามหลัก ๓ ประการนี้จนได้ ไม่เช่นนั้นก็ไม่อาจที่จะแก้ไขอะไรได้

ข้าพเจ้าขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า วิธีดำเนินงานเพื่อที่จะให้ได้ผลดังกล่าวมานี้ไม่ใช่เรื่องยุ่งยาก ไม่ใช่เรื่องที่จะต้องลงทุนกันมากมาย และไม่ใช่เรื่องที่ต้องเสียเวลามาก ทั้งนี้ก็เพราะมีกฎตายตัวอยู่แล้วว่า สำหรับคนที่มีวิบากมาดี ในเมื่อได้มีโอกาสเข้ามาเรียนทางศาสนาแล้ว จะเรียนได้ง่ายมาก และเสียเวลาน้อย ในสมัยครั้งพุทธ-กาลหรือแม้ในสมัยต่อ ๆ มา เราจะพบว่าบางคนฟังธรรมเพียงครั้งเดียวก็ได้บรรลุมรรคผล บางคนเมื่อก่อนเป็นคนเห็นแก่ตัวโหดร้าย ชอบเบียดเบียนผู้อื่น และบางคนก็มีทิฏฐิจัด ถือความเห็นส่วนตัวเป็นใหญ่ ไม่ยอมเปลี่ยนความคิดง่าย ๆ แต่แล้วก็ปรากฏว่า เมื่อบุคคลเหล่านี้ได้มาพบกับพระ หรือบางทีก็พบฆราวาสที่มีความสามารถในการแนะนำ เพียงไม่นานเท่าไรก็กลับใจได้ ข้าพเจ้าเชื่อว่า แม้ในปัจจุบันนี้ก็จะได้ผลอย่างเดียวกัน

ข้าพเจ้ามีข้อที่น่าสังเกตอยู่อย่างหนึ่งคือ เท่าที่ข้าพเจ้าเคยพบมานั้นปรากฏว่า คนที่ชอบไปวัดเป็น

ประจำไปตามประเพณีหรือไปตามความเคยชิน ในกลุ่มคนประเภทนี้ คนที่มีสมองหรือมีสติปัญญาที่สามารถจะเข้าใจถึงเนื้อแท้ของศาสนามีไม่มากนัก แต่ตรงกันข้ามคนที่เคยตั้งตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนา ไม่ชอบเข้าวัด ไม่ชอบศึกษาธรรม แต่พอได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง กลับปรากฏว่าเข้าใจธรรมได้ดี เข้าใจได้รวดเร็ว และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และกลายเป็นคนที่เลื่อมใสในศาสนาอย่างแท้จริง คนประเภทนี้ข้าพเจ้าเคยพบมามากแล้ว ซึ่งในจำนวนคนที่พบนี้มีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงมั่นใจว่า ถ้าหากเราจะได้มีวิธีการที่เหมาะสม และให้ความสะดวกเป็นอย่างดี แก่ผู้ที่จะเข้ามาศึกษาในทางพุทธ-ศาสนา อันนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาบ้านเมืองที่ได้ผลแน่นอน

และอย่าลืมว่า เราจะต้องพยายามหาทางให้คนทุกๆ ชั้น ทุกๆเพศ ทุกๆวัย และทุก ๆ อาชีพ ให้ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาและปฏิบัติ จนกว่าเขาเหล่านี้จะได้ผลตามหลัก ๓ ประการ

อนึ่ง อย่าลืมว่า ผู้ที่จะสามารถแนะนำผู้อื่นได้ดีนั้น ตัวเองจะต้องได้ผล ๓ ประการนั้นด้วย และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ จะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องชีวิตของคนที่เราจะสอน รอบรู้ในเหตุการณ์ของบ้านเมือง และที่สำคัญที่สุดก็คือ **จะต้องติดตามความคิดของคนที่จะสอนทัน** การที่จะเป็นอย่างนี้ได้ก็มีอยู่ทางเดียวคือ เราจะต้องให้ความสะดวกและหาทางชักจูงให้คนทุก ๆ อาชีพเข้ามาศึกษาในทางพุทธศาสนา แต่ที่กล่าวมานี้ ข้าพเจ้าไม่ได้หมายความว่า จะให้มากันทุกคน เพราะนั่นเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ข้าพเจ้ามีความหมายแต่เพียงว่า จะต้องมีบุคคลที่เป็นตัวแทนที่มาจากอาชีพต่าง ๆ ซึ่งบุคคลที่ว่านี้ก็คือคนที่มีวิบากมาดี คนประเภทนี้โดยธรรมดาย่อมมีอยู่ในทุกอาชีพ และเราจะต้องพยายามสร้างคนทุก ๆ อาชีพให้มีความสามารถในอันที่จะแนะนำผู้อื่นได้ด้วย นี่คือหลักการโดยส่วนใหญ่ของการที่จะขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยพัฒนาบ้านเมือง และเป็นหลักการที่สำคัญที่สุด เป็นหลักการอันดับแรกที่จะต้องทำให้สำเร็จ

เทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์
จะสามารถคุ้มครองและช่วยพัฒนา
บ้านเมืองได้หรือไม่ ?

คำว่า ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยพัฒนาบ้านเมืองนั้น นอกจากจะมีความหมายถึงบุคคลที่มีวิบากมาดีดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ความหมายอีกข้อหนึ่ง ก็คือ **การขอ**ร้องให้โอปปาติกะผู้เป็นเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ให้มาช่วยเหลือ หรือขอร้องให้วิญญาณของบรรพบุรุษผู้เคยทำการกู้ชาติ เคยสร้างความเจริญให้กับบ้านเมืองมาแล้วให้มาช่วยเหลือ และรวมทั้งการเชื้อเชิญผู้ซึ่งเคยเก่งหรือ เชี่ยวชาญในทางใด ทางหนึ่งใน สมัยที่เป็น มนุษย์แต่ขณะนี้เป็นโอปปาติกะ ให้มาช่วยเหลือบ้านเมืองหรือให้มาช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วย

ข้าพเจ้าได้เคยเขียนไว้ในหนังสือเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาแล้ว (ดูหน้า ๑๐๓) ว่า โดยธรรมดาโอปปาติกะทั้งหลายย่อมจะอยู่เบื้องหลังการกระทำของมนุษย์เราอยู่

เสมอ โดยที่คนเราจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม เช่นคนที่เป็นหมอก็มักจะมีหมอที่เป็นโอปปาติกะมาคอยดลใจคอยชักจูง คนที่เป็นนักศิลปะก็จะมีโอปปาติกะที่เป็นศิลปินคนที่เป็นนักการเมืองนักปกครอง นักเศรษฐกิจ นักการศาสนา หรือนักอะไรก็ตาม ก็มักจะมีโอปปาติกะประเภทเดียวกับตนเองมาคอยช่วยเหลือ และในทำนองเดียวกัน คนที่มีจิตใจต่ำประพฤติตัวในทางอบายมุขหรือเป็นคนโหดร้ายทารุณ รวมความว่าตัวเองประพฤติมาในทางไหน มีวิบากมาอย่างไร ก็มักจะมีโอปปาติกะที่มีวิบากมาอย่างเดียวกันกับตัวเองมาคอยช่วยเหลือมาสนับสนุน ซึ่งบางทีในกลุ่มคนที่มาช่วยนี้ อาจจะมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ชาติก่อน ๆ ก็มี เช่นเคยเป็นพ่อแม่กันมา หรือเป็นลูกกันมา เคยเป็นสามีภรรยากันมา เป็นพี่น้อง เป็นครูบาอาจารย์ หรือเป็นศิษย์ เป็นเพื่อนอย่างนี้ก็มี แต่ที่ไม่เคยมีความสัมพันธ์กันมาก็มี แต่โดยปกติแล้ว มักจะต้องมีความสัมพันธ์กันมาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ความจริงในเรื่องนี้เดี๋ยวนี้ก็ได้เป็นที่รู้กันดีในกลุ่ม

ของบุคคลที่ศึกษาค้นคว้าในเรื่องวิญญาณ และตามคติโบราณซึ่งดูเหมือนจะมีด้วยกันทุกชาติ ก็เคยเชื่อกันอย่างนี้มานาน เพิ่งจะมาเลิกเชื่อกันโดยคนส่วนใหญ่ ก็เมื่อตอนที่ความรู้ในด้านวิทยาศาสตร์ฝ่ายวัตถุเจริญขึ้น และมีอิทธิพลแพร่หลายทั่วไปในหมู่ประชาชนและทั่วโลก

แต่แล้วในที่สุดเนื่องจากความเจริญในทางวัตถุได้สร้างความเดือดร้อนที่เป็นเหมือนหนึ่งลูกโซ่ให้เกิดขึ้นไม่รู้จักสิ้นสุด จนคนทั่วไปในสมัยนี้ได้เริ่มมองเห็นถึงภัยอันร้ายแรงที่เกิดจากความเจริญฝ่ายวัตถุ และได้มีคนบางกลุ่มซึ่งมีอยู่ทุก ๆ ประเทศที่ได้มองเห็นภัยอันนี้ ได้พยายามที่จะหาทางแก้ และหลังจากที่ได้พยายามคิดกันด้วยวิธีอื่นมาทุก ๆ วิธีแล้ว ก็ยังไม่เห็นทางที่จะระงับหรือกำจัดความเดือดร้อนที่เกิดจากความเจริญในด้านวัตถุได้ พวกเหล่านี้จึงได้หันมาศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทางศาสนา และในที่สุดบุคคลในกลุ่มนี้ ซึ่งเวลานี้ก็มีทุกชาติทุกศาสนา ได้เริ่มมองเห็นความจริงของชีวิตหลังจากตาย และเริ่มมีการติดต่อกับคนที่ตายไปแล้ว

ได้ ซึ่งวิธีการติดต่อนี้แต่แรกทีเดียวก็มีการผิดพลาด และมีการหลอกลวงจากคนที่มีนิสัยหลอกลวงอยู่แล้ว แต่สำหรับคนที่รักความจริง มีนิสัยซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งก็มีอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน บุคคลในกลุ่มนี้เองที่การศึกษาค้นคว้าของเขาได้ประสบความสำเร็จ และได้สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน และเป็นศรัทธาที่มั่นคงด้วย กล่าวคือ ในเมื่อบุคคลเหล่านี้ได้พบความจริงด้วยตัวเองที่ปราศจากข้อสงสัยใดๆ แม้เพียงครั้งเดียวเท่านั้นก็จะทำให้มีศรัทธาตั้งมั่นอยู่ตลอดไป กล่าวคือ เขาจะเชื่ออย่างแน่วแน่ทีเดียวว่า คนเราตายแล้วไม่สูญ ตายแล้วก็ยังมีชีวิต และก็เป็นชีวิตที่สมบูรณ์ เป็นชีวิตที่น่าสนใจน่าศึกษายิ่งกว่าชีวิตในโลกมนุษย์

จากการศึกษาค้นคว้าเป็นผลสำเร็จในแขนงนี้เอง ได้ทำให้มนุษย์ชาติเริ่มมีความหวังที่จะเห็นโลกดำรงอยู่ในสันติชั่วกาลนาน ซึ่งจะมีความเจริญทั้งในด้านวัตถุและในด้านจิตใจคู่ขนานกันไป ความรอบรู้ในเรื่องวิญญาณที่ถูกต้องและชัดเจน ซึ่งในเมื่อแพร่หลายไปทั่วโลก

แล้ว อันนี้คือรากฐานอันสำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้คนเรามีศีลธรรมเกิดจากตัวเอง ทำให้คนเรามีศรัทธาในอันที่จะสร้างแต่ความดี ซึ่งนั่นย่อมหมายถึงว่าเขาจะทำอะไร เขาจะต้องนึกถึงประโยชน์ของผู้อื่นอยู่เสมอ และพร้อมกันนี้ เขาก็จะมีความสบายใจอยู่เสมอ ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะหรือในภาวะใด ๆ ในตอนนี้ศาสนาทุกศาสนาจะเริ่มมีชีวิตชีวาและมีอิทธิพลในสังคม คำสอนในทางศาสนาซึ่งเป็นหลักการปกครองที่ดียิ่งกว่ากฎหมายมากมายนั้น ก็เริ่มจะมีความศักดิ์สิทธิ์ คือคนจะเคารพในหลักศาสนามากขึ้น ซึ่งเป็นการเคารพด้วยศรัทธา จากการที่บรรยายมาโดยสังเขปนี้ ท่านจะแลเห็นว่า การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณมีประโยชน์ต่อมนุษย์ชาติมากมาย

โดยธรรมดา คนที่จะเชื่ออย่างแน่นแฟ้นว่า ตายแล้วไม่สูญ ตายแล้วก็ยังมีชีวิต ก็ต่อเมื่อได้เคยเห็นข้อพิสูจน์เกี่ยวกับเรื่องโอปปาติกะมาแล้ว และถ้ายิ่งตนเองเคยได้รับประโยชน์จากคำแนะนำ ซึ่งโอปปาติกะ

เป็นผู้บอกให้ ก็ยิ่งจะทำให้ความเชื่อแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น สำหรับตัวข้าพเจ้าได้เคยมีประสพการณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้มา มากเป็นเวลานานถึงสิบปีแล้ว เพราะฉะนั้นโดยส่วนตัว จึงมีความเชื่ออย่างสนิทว่า โอปปาติกะโดยปกติก็ พยายามช่วยเหลือเราอยู่เสมอ โดยที่เราไม่รู้สึกตัว และถ้าหากใครสามารถจะติดต่อกับโอปปาติกะได้อย่างถูก ต้อง เขาผู้นั้นก็จะได้รับความรู้หรือข้อคิดต่าง ๆ อย่าง ชนิดที่คาดไม่ถึงทีเดียว จนกระทั่งทำให้แน่ใจว่า เรา สามารถจะได้รับความช่วยเหลือทุก ๆ อย่าง ไม่ว่าใน ด้านไหน คือจะเป็นในด้านการปกครอง การศึกษา ศิลปะ หรือในด้านอะไรก็ตาม เราสามารถได้รับความ ช่วยเหลือ เสมือนหนึ่งเราได้รับความช่วยเหลือจากครู บาอาจารย์ หรือจากผู้เชี่ยวชาญในโลกมนุษย์

เป็นความจริงที่ว่า ความสามารถไม่ได้สูญเสีย ไปพร้อมกับความตาย กล่าวคือในสมัยที่ยังเป็นคนอยู่ เคยมีความรู้ความสามารถอย่างไร เมื่อตายไปแล้วก็ยังมี ความสามารถเหมือนเดิมโดยไม่ต้องไปเริ่มต้นกันใหม่

และนอกจากนี้ สำหรับคนที่มีพื้นไปดีจากโลกมนุษย์ ก็สามารถที่จะไปหาความรู้เพิ่มเติมในโลกของโอปปาติกะได้อีก สิ่งที่ดีอย่างหนึ่งในโลกของโอปปาติกะก็คือ สำหรับคนที่ได้ทำบุญไว้อย่างเพียงพอนั้น เมื่อตายไปเกิดอยู่ในโลกของโอปปาติกะแล้วจะไม่มีปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับเรื่องความเป็นอยู่เลย เพราะในโลกของโอปปาติกะไม่มีการประกอบอาชีพ ไม่มีการใช้เงิน ไม่มีการแข่งขันหรือแย่งหากินเหมือนในโลกมนุษย์ คนที่มีบุญจะมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ จะไปไหนมาไหน จะทำอะไร ขึ้นอยู่กับความพอใจของตัวเอง และที่ดีอีกอย่างหนึ่งก็คือ ผู้ที่มีบุญก็มักจะมีอายุยืนยาวอยู่ในโลกนี้นานมาก ซึ่งจะมากแค่ไหน ก็สุดแล้วแต่บุญกุศลที่สร้างมา ส่วนในโลกมนุษย์อย่างในสมัยปัจจุบันนี้ โดยเกณฑ์ทั่วไปคนเราก็มีอายุไม่เกินร้อยปี แต่ในโลกของโอปปาติกะ ผู้ที่มีอายุนับเป็นร้อยๆ ปี พันๆ ปี หมื่นๆ ปี และที่มากกว่านี้ก็ยังมี ด้วยเหตุนี้ คนที่ฉลาดและมีความสามารถจริงๆ นั้น จะหาได้โดยไม่ยากในโลกของโอปปาติกะ เพราะ

โดยธรรมดาคนที่ยังมีกิเลส ชีวิตจะไม่มีการสูญ ถ้าไม่อยู่ในโลกมนุษย์ ก็จะต้องอยู่ในโลกของโอปปาติกะ หมุนเวียนไปมาอย่างนี้อยู่เสมอ ในโลกมนุษย์คนบางคนแม้จะเก่งสักเพียงไร แต่แล้วก็อยู่ได้ไม่นาน และทุกคนที่เกิดมาใหม่ ในโลกมนุษย์นั้น ถึงแม้ในชาติก่อนจะเคยเป็นคนฉลาดมาแล้ว ก็จะต้องมาเริ่มต้นกันใหม่เสมอ แตกต่างกันก็แต่เพียงว่า คนที่เคยฉลาดมาแล้ว เมื่อมาเรียนอะไรที่ตรงกับความฉลาดในชาติก่อนของตน ก็จะเรียนได้ง่ายและเร็ว ส่วนคนที่ไม่ค่อยฉลาดมาตั้งแต่ชาติก่อน เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ในชาตินี้ จะเรียนอะไรก็ช้า แต่จะช้าหรือเร็วก็ต้องมีการเริ่มต้นกันใหม่ทั้งนั้น ซึ่งผิดกับในโลกของโอปปาติกะ ไม่มีการเริ่มต้นกันใหม่ เพราะการเกิดใหม่ในโลกของโอปปาติกะนั้นเหมือนกับเมื่อเรานอนหลับแล้วก็ตื่นขึ้น การนอนหลับเปรียบเหมือนกับความตาย ส่วนการตื่นขึ้นเหมือนกับการเกิดใหม่ในโลกของโอปปาติกะ

ชีวิตที่แท้จริงคือชีวิตภายในไม่มีการตาย ไม่มีการสูญเสีย ซึ่งความจริงข้อนี้จะเห็นได้ชัดในโลกของโอปปาติกะ เพราะฉะนั้น คนที่ฉลาดคนที่มีความรอบรู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ ทุก ๆ สาขา จึงหาได้โดยไม่ยากในโลกของโอปปาติกะ และบุคคลเหล่านี้ก็คือคนที่เคยฉลาดเคยมีความรู้ความสามารถมาแล้วเมื่อสมัยที่ยังเป็นมนุษย์อยู่นั่นเอง และคนเหล่านี้ก็พร้อมที่จะช่วยเหลือมนุษย์ ฉะนั้นถ้าหากว่าเราสามารถจะติดต่อกับเขาได้โดยตรง ซึ่งข้าพเจ้าหมายความถึงว่า ถ้าสามารถเข้าสมาธิได้ดีจนกระทั่งมองเห็นและพูดกับคนในโลกนี้ได้ แล้วเราก็จะรู้สึกว่า เราสามารถจะได้รับความช่วยเหลือในด้านคำแนะนำต่าง ๆ อย่างมากมาย ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานในโลกของมนุษย์ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วขึ้นอีกมากมาย

แต่อย่างไรก็ดี อย่าลืมเป็นอันขาดว่า เทพเจ้าแม้จะยิ่งใหญ่สักเพียงไร ก็จะช่วยเหลือใครเกินกว่าวิบากที่เขามีอยู่ไม่ได้ ความจริงข้อนี้ต้องหมั่นสำนึก

บ่อย ๆ มิฉะนั้นท่านจะกลายเป็นคนเพ้อฝันหลงละเมอ คิดแต่จะพึ่งโอปปาติกะอย่างเดียว จนกระทั่งในที่สุดตัวเองกลายเป็นคนอ่อนแอไร้สมรรถภาพ ไม่คิดพึ่งตัวเอง ไม่พยายามทำตัวเองให้มีความรู้ความสามารถ อันนี้ต้องระวังให้มากที่สุด พูดง่าย ๆ ว่า แม้ว่าเราจะสามารถติดต่อกับโอปปาติกะได้ด้วยตัวของเราเอง ไม่ต้องพึ่งคนที่เป็นสื่อกลางเลยก็ตาม แต่มันก็จะเหมือนกับว่าแม้ว่าเราจะได้อยู่ต่อหน้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และแม้ว่าพระองค์จะทรงมีความเมตตาต่อเรามาก และรู้จักเราเป็นอย่างดี แต่ถ้าหากเราอ่านหนังสือไม่ออก หรือมีความรู้เพียงแค่ ป. ๔ ความรู้ความสามารถต่าง ๆ ของเราไม่มี จงลองพิจารณาดูว่า ในหลวงจะทรงช่วยเราได้สักแค่ไหน จะช่วยให้เราได้เป็นใหญ่เป็นโต เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี หรือจะช่วยให้เราเป็นอะไรก็ได้ตามที่เราปรารถนานั้น จะสำเร็จได้ทุกอย่างหรือไม่ ข้อนี้ฉันใด แม้ว่าท่านจะได้พบกับเทวดาพูดกับเทวดาได้ แต่ถ้าหาก

วิบากกุศลของเรามีน้อย ท่านก็คงจะช่วยเหลืออะไรเรา ไม่ได้มากนัก

ความจริงในโลกของโอปปาติกะ ก็มีอะไรหลายอย่างคล้ายคลึงกับในโลกของมนุษย์ เช่นในโลกมนุษย์นี้ ถ้าหากเราเป็นคนธรรมดา ไม่ใช่คนมีความรู้ความสามารถดีเด่นในทางใดทางหนึ่ง ก็เป็นการยากหรือเป็นไปไม่ได้ที่จะให้คนใหญ่คนโตมาหาเรา หรือมาสนใจในตัวเรา ในทำนองเดียวกัน แม้เราจะสามารถติดต่อกับโอปปาติกะได้ด้วยตัวเราเอง หรือจะอาศัยคนอื่นเป็นสื่อกลางก็ตาม แต่ถ้าหากเราเป็นคนที่มีวิบากของกุศลมาน้อย เป็นคนไม่เคยมีความดีเด่นในทางใดทางหนึ่ง ไม่เคยเป็นใหญ่ เป็นโตในทางใดทางหนึ่งมาเลย ในอดีตชาติ ก็เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ที่จะขอร้องให้โอปปาติกะชั้นสูงมาติดต่อกับเรา เพราะฉะนั้นจึงอย่าไปหวังว่าเราจะได้รับความช่วยเหลืออะไรได้ทุกอย่างจากโอปปาติกะชั้นสูง เพราะถึงอย่างไร สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เหนือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวงก็คือวิบากของเราเอง ฉะนั้นในเมื่อวิบากของเรา

ไม่ถึงขั้นที่ท่านจะช่วยได้ ท่านก็ช่วยอะไรเราไม่ได้

อันที่จริงในโลกมนุษย์ คนที่มีบุญมากมีวิบากในทางกุศลมามากก็มีอยู่ไม่น้อย ซึ่งบุคคลเหล่านี้ก็พร้อมที่จะเป็นสื่อหรือเป็นจุดที่ทำให้โอปปาติกะที่ดีทั้งหลายเข้ามาติดต่อ เข้ามาช่วยเหลือ เช่น ถ้าหากเราเป็นหมอที่เก่งอยู่แล้ว ก็ย่อมจะมีโอปปาติกะที่เป็นหมอ ซึ่งเก่งเท่ากับเรา หรือเก่งกว่าเรา มาให้ความช่วยเหลือ และในทำนองเดียวกัน ถ้าเราเก่งหรือเชี่ยวชาญหรือเคยเป็นใหญ่เป็นโตมาในทางไหนในอดีตชาติ โอปปาติกะที่มีความสามารถในระดับสูง ก็พร้อมที่จะมาให้ความช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำในการทำงานต่าง ๆ ความหวังในลักษณะนี้ไม่ใช่เป็นความเพ้อฝัน แต่เป็นความหวังที่เป็นไปได้อย่างแน่นอน ถ้าหากเราสามารถจะติดต่อกับท่านได้โดยตรง ฉะนั้นการที่เราจะขอร้องให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยพัฒนาบ้านเมือง ในความหมายดังที่กล่าวมานี้ก็เป็นสิ่งที่เป็นไปได้เหมือนกัน

แต่อย่างไรก็ดี ถึงแม้เราจะไม่ขอร้อง แต่ถ้าเราเป็นคนที่มีวิบากมาดี โอปปาติกะที่ดีหรือเทพเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย โดยธรรมดาก็มักจะมาให้ความช่วยเหลือเราอยู่แล้ว แต่เนื่องจากเรามองไม่เห็นตัวท่าน ไม่ได้ยินเสียงของท่าน ฉะนั้นเราจึงไม่รู้ว่าท่านมาช่วยเหลือ แต่ถึงกระนั้น เราก็ควรจะต้องเข้าใจอีกอย่างหนึ่งว่า ผู้ที่จะสามารถรับความช่วยเหลือจากโอปปาติกะได้โดยไม่รู้สึกตัวนี้ จะต้องเป็นคนที่มีสมาธิดีพอสมควร และตัวเองจะต้องเป็นสื่อพอสมควรด้วย คนส่วนมากมักจะไม่ได้รับประโยชน์จากความช่วยเหลือของโอปปาติกะแบบโดยไม่รู้สึกตัวนี้ ก็เนื่องจากในชีวิตประจำวันใจไม่ค่อยจะสงบ ไม่ค่อยมีสมาธิ ความวิตกกังวล ความไม่สบายใจต่าง ๆ อันนี้คือกำแพงที่กางกั้นไม่ให้เราได้รับความช่วยเหลือจากโอปปาติกะ แต่ถ้าหากมีความสงบมีสมาธิอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน ก็มักจะได้รับการดลใจหรือการชักจูงจากโอปปาติกะอยู่เสมอ เพราะฉะนั้นเคล็ดสำคัญในอันที่จะให้ตัวเราได้รับประโยชน์ จากความ

ช่วยเหลือจากโอปปาติกะก็คือ ต้องหมั่นฝึกสมาธิ และทำใจให้สบายอยู่เสมอ

ข้าพเจ้าได้เคยกล่าวมาแล้ว พระพุทธศาสนาสามารถที่จะช่วยเพิ่มพูนสมรรถภาพให้กับคนเราได้โดยอาศัยวิธีทางสมาธิ กล่าวคือ สำหรับคนที่ฝึกสมาธิอยู่เสมอและเข้าสมาธิได้ดีนั้น สมรรถภาพจะเพิ่มขึ้นด้วยเหตุสองประการ คือ :-

๑. เกิดจากความสามารถภายในตัวเราเอง หมายความว่า ในเมื่อจิตของเราสงบ นิวรณ์ทั้งห้าไม่ครอบงำ ทุกคนไม่ว่าใครถ้าจิตอยู่ในภาวะอันนี้แล้ว ความคิดอ่านจะว่องไวอย่างยิ่ง จำอะไรก็ง่าย เข้าใจอะไรได้ลึกซึ้ง และยิ่งเป็นคนที่มีความรู้มาก มีประสพการณ์มามาก ความฉลาดความสามารถจะเพิ่มพูนขึ้นอย่างรวดเร็ว จะมีปฏิภาณในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้มากมาย แต่ถ้าเป็นคนที่มีความรู้น้อย มีประสพการณ์มาน้อย หรือเป็นคนที่พื้นเดิมไม่ค่อยจะฉลาด ไม่เคยมีความรู้อะไรที่ลึกซึ้ง สมรรถภาพก็เพิ่มขึ้นกว่าเดิมเหมือนกัน แต่จะ

เทียบกันไม่ได้กับคนที่มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีมาแล้ว เพราะมันเหมือนกับคนที่มีทุนน้อย แม้จะค้าขายได้คล่อง แต่ก็จะสู้คนที่เขามีทุนมาก ซึ่งในเมื่อเขาค้าขายคล่องเหมือนกัน กำไรที่เพิ่มพูนขึ้นนั้นจะผิดกันอย่างมากมาย

๒. **เกิดจากการดลบันดาล หรือการชักจูงของโอปปาติกะทั้งหลาย** หมายความว่า ในขณะที่ใจเราสงบเป็นสมาธินั้น ในจังหวะนี้โอปปาติกะทั้งหลายที่จะให้ความช่วยเหลือเรานั้น จะสามารถชักจูงความคิดของเราให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องได้ง่าย หรือทำให้เรามองเห็นทางที่จะแก้ปัญหานั้น ๆ ได้ง่าย และถ้าหากเราสามารถที่จะติดต่อได้เอง คือสามารถที่จะเข้าสมาธิไปเห็นและพูดกับท่านได้โดยตรง อันนี้จะทำให้เราได้รับผลในการเพิ่มพูนสมรรถภาพมากมาย แต่จะมากแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับวิบากของเรา เช่นคนที่มีวิบากมาดีมาก เคยเป็นใหญ่เป็นโตมาแล้ว เคยผ่านงานที่ยาก ๆ มาแล้ว ถ้าเขาสามารถติดต่อด้วยตัวเองได้ เขาก็จะกลายเป็นอัจฉริยมนุษย์ ที่มีความสามารถเหนือคนอื่นมากมาย

บทสรุป

ตามหลักพุทธศาสนาถือว่า คนที่เกิดมาเป็นคนฉลาด มีความสามารถสูง มีจิตใจสูง ก็คือคนที่มีวิบากมาดีตั้งแต่ชาติก่อน สำหรับคนที่มีวิบากมาดีเช่นนี้เราทั่วไปก็ยอมรับกันแล้วว่า ย่อมเป็นตัวจักรที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติ ประเทศใดมีคนที่มีความรู้ความสามารถและมีจิตใจสูงด้วย ประเทศนั้นก็เจริญ ถ้าเพียงแต่มีความสามารถหรือมีความฉลาดแม้จะยอดเยี่ยมสักเพียงใด แต่ถ้าจิตใจไม่สูงก็เป็นอันตรายต่อสังคม ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า พระพุทธศาสนาย่อมจะเป็นเครื่องกลั่นกรองคนได้อย่างดีที่สุด กล่าวคือถ้าหากคนไหนมีวิบากมาดี ก็จะเรียนพุทธศาสนาได้ง่าย เข้าถึงพุทธศาสนาได้ง่าย และในเมื่อเข้าถึงพุทธศาสนาแล้วก็จะได้รับผลสามประการดังที่กล่าวมาแล้วคือ:—

๑. จะมีใจสบายอยู่เสมอไม่ว่าจะอยู่ในฐานะหรือในเหตุการณ์ใด ๆ

๒. สามารถเพิ่มพูนสมรรถภาพให้แก่ตัวเองได้อย่างมากด้วยวิธีทางสมาธิ

๓. จะมีศีลธรรมเกิดจากตัวเอง

เพราะฉะนั้นท่านจะเห็นได้ว่า พระพุทธศาสนาสามารถที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติได้อย่างดียิ่ง แต่ข้อเสียที่มีอยู่ในเวลานี้ก็คือ คนที่มีพื้นสามารถจะศึกษาพระพุทธศาสนาได้ดีนั้น ไม่ค่อยได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างเอาจริงเอาจัง เหมือนกับการศึกษาในทางโลก ทั้งนี้ก็เพราะคนส่วนมากเป็นห่วงในเรื่องอาชีพ และยังสละโลกไม่ได้ แต่ถ้าหากจะมีวิธีการใดทำให้คนในอาชีพต่างๆได้เข้ามาศึกษาในพระพุทธศาสนาจนกระทั่งได้ผลทั้งสามประการนั้นแล้ว ในไม่ช้าคนส่วนใหญ่ก็จะเริ่มมองเห็นทางที่จะศึกษาพระพุทธศาสนาควบคู่กันไปกับวิชาอาชีพต่าง ๆ ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่าเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนานั้นไม่ได้ขัดกับอาชีพ และไม่ได้ขัดกับความพอใจของคนทั่ว ๆ ไป ซึ่งหมายความว่า ไม่ว่าเราจะประกอบอาชีพใดๆ หรือมีความประพฤติ

อย่างไร พระพุทธศาสนาก็สามารถที่จะช่วยเราได้เสมอ เพราะในพระพุทธศาสนาไม่มีการบังคับ แต่ต้องการที่จะให้คนเราได้รู้ความจริงต่าง ๆ ด้วยตัวของเขาเอง จนกระทั่งยอมรับว่าอะไรดีอะไรชั่ว อะไรควรอะไรไม่ควร และให้ตัดสินใจที่จะประพฤติปฏิบัติแค่ไหนอย่างไรด้วยตัวเอง ถ้าหากคนทั้งหลายจะปล่อยชีวิตไปตามยถากรรม ตามความจำเป็น ตามปัญหาเฉพาะหน้าที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันแล้ว คนทั้งหลายก็จะประสบกับปัญหาต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากและความเดือดร้อนกันไม่รู้จักสิ้น และไม่มีทางเลยที่คนเหล่านี้จะพ้นจากความทุกข์ได้ ไม่ว่าจะมีเงิน มีความรู้ มีอำนาจสักเพียงไร ก็ช่วยตัวเองไม่ได้

การเรียนในทางพระพุทธศาสนาในแบบที่ถูกต้องนั้น ต้องเรียนจากข้อเท็จจริง โดยอาศัยตำราเป็นแนว การศึกษาแบบนี้ คนที่กำลังกินเหล้า โกหกหลอกลวงเขา หรือประพฤติตัวในทางเสเพลอย่างไรก็ตาม ก็สามารถที่จะศึกษาได้ ข้อสำคัญผู้ที่จะสอนกันแบบนี้จะต้องเป็นคนที่รอบรู้ในเรื่องชีวิตของคนที่จะสอน

และรอบรู้เกี่ยวกับเรื่องสภาพของสังคม ความจำเป็นในด้านเศรษฐกิจและในด้านอื่น ๆ อีกหลายอย่าง และที่สำคัญที่สุด ก็คือ ผู้สอนจะต้องมีความรู้ศาสนาจริง ๆ จนกระทั่งตัวเองได้รับผลทั้งสามประการนั้น จึงจะสามารถสอนศาสนาให้เกิดผลขึ้นมาได้ และสำหรับคนที่ได้มีโอกาสเรียนรู้เข้าใจถึงเรื่องชีวิตของตัวเองตามความเป็นจริง ความประพฤติต่าง ๆ ไม่ว่าจะผิดหรือถูกที่เขากำลังดำเนินอยู่นั้นนั่นแหละ คือบทเรียนที่จะช่วยให้เขาเข้าถึงศาสนาได้ง่าย และต่อไปเขาก็จะรู้เองว่าเขาควรจะเลิกประพฤติอะไร และควรจะขวนขวายทำตัวให้ดีในด้านใดบ้าง ซึ่งเรื่องเหล่านี้ต้องค่อยเป็นค่อยไป และเราจะไปวางกฎตายตัวให้กับคนนั้นคนนี้เหมือนอย่างกับระเบียบหรือวินัยของทหารไม่ได้ นอกจากคนเหล่านั้นเขาจะเข้าใจเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องชีวิตลึกซึ้งดีแล้ว และมีศรัทธาเกิดขึ้นแล้วในอันที่จะปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด คนประเภทนี้เท่านั้นที่เราอาจจะวางกฎตายตัวให้ประพฤติอย่างนั้นอย่างนี้ได้

การสอนศาสนาไม่เหมือนกับการสอนวิชาอื่น คือ เราจะไปกำหนดว่าจะต้องให้เรียนเท่านั้นเท่านี้ โดยใช้เวลาเท่านั้นเท่านี้เหมือนกันทุกคนไม่ได้ เพราะบางคนถ้ามีพื้นจิตใจมาสูง ก็ไม่จำเป็นต้องเรียนมากหรือต้องใช้เวลามาก ถ้าผู้สอนเป็นคนฉลาดในเรื่องการแนะนำ ไม่นานเท่าไร เขาก็จะได้รับผลทั้งสามประการนั้น แต่บางคนก็ต้องใช้เวลานาน เพราะพื้นเดิมไม่สูง อันที่จริงการสอนศาสนาก็เหมือนกับการแก้รถยนต์ บางคันก็อาจจะต้องรื้อเครื่องออกมาตรวจกันอย่างละเอียดและซ่อมกันเกือบทุกอย่าง รถจึงจะสามารถวิ่งไปได้ แต่บางคันก็อาจจะแก้เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งแต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะส่วนอื่นยังดีหมดทุกอย่าง เพราะฉะนั้นจึงเป็นการยากที่จะตั้งหลักสูตรตายตัวสำหรับคนทั่วไป อย่าลืมว่า การเรียนทางพระพุทธศาสนานั้นเราต้องมุ่งเอาผลในทางปฏิบัติที่จะเกิดผลแก่คนเรียนก่อนผลอย่างอื่น เพราะฉะนั้นในครั้งแรกจึงไม่ควรจะต้องเรียนกันมากมาย แต่ควรจะมุ่งเรียนไปในทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลแก่ตัวเองเสียก่อน และต่อไปเมื่อต้องการจะเป็นผู้แนะนำสั่งสอนผู้อื่น

จึงค่อยเรียนอย่างกว้างขวาง แต่การสอนแบบนี้ ผู้สอนจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญจริงๆ ผู้สอนซึ่งถ้าหากเป็นผู้เชี่ยวชาญจริงๆแล้ว เขาก็จะรู้ได้โดยไม่ยากว่า คนคนนี้ควรจะแนะนำอย่างไร หรือเริ่มต้นให้เรียนอะไรก่อนเขาจึงจะได้ผลถ้าหากการสอนศาสนาได้เป็นไปในรูปนี้ ประชาชนโดยทั่วไปจะไม่เบื่อศาสนาเลย

การสอนศาสนาเพื่อที่จะให้ได้ผลดังที่กล่าวมานั้น แน่นอนเหลือเกินจะอาศัยแต่เพียงพระฝ่ายเดียวไม่ได้ จะต้องอาศัยฆราวาสด้วย หรือทั้งสองฝ่ายต้องทำงานร่วมกัน จะมีแต่ฆราวาสโดยไม่มีพระ หรือจะมีแต่พระโดยไม่มีฆราวาสไม่ได้ แต่เพราะเหตุที่การสอนศาสนาเท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับพระฝ่ายเดียว และเนื่องจากพระส่วนมากถึงแม้ท่านจะมีความรู้ปราดเปรื่องในทางศาสนา แต่ในเมื่อขาดความรู้ในทางโลก การสอนศาสนาให้กับฆราวาส จึงไม่ค่อยจะได้ผลเท่าที่ควร และอย่าลืมนึกถึงหลักสำคัญอีกอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ผู้ที่จะสามารถสอนศาสนาให้ได้ผลจริงๆนั้น ตัวเองจะต้องไม่มีความกดดันในทางอารมณ์ อันนี้เป็นภัยอย่างร้าย

กาจ เพราะถ้ามีความกดดันทางอารมณ์แล้ว การสอนศาสนาก็จะถูกบิดเบือนไปตามความกดดัน เช่นเพราะเหตุที่มีความต้องการในเรื่องการเงินเพื่อที่จะเอามาสร้างวัด หรือจะเอามาทำอะไรก็ตาม ถ้าหากความต้องการนี้มีมาก เราก็จะเห็นว่านโยบายการเผยแพร่ศาสนาก็หนักไปแต่ในเรื่องหาเงิน คือทำอย่างไรจึงจะได้เงินมา นั่นจะเป็นจุดประสงค์สำคัญ ส่วนประชาชนโดยทั่วไปจะได้รับผลจากทางศาสนาโดยตรงหรือไม่นั้นไม่ค่อยจะรับผิดชอบ ตัวอย่างอันนี้ถ้าใช้ความคิดเสียหน่อยก็จะเห็นว่ามีแพร่หลายมากที่สุด

ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า คนที่เข้าถึงศาสนานั้นย่อมสามารถที่จะเพิ่มพูนสมรรถภาพให้กับตัวเองได้โดยอาศัยวิธีทางสมาธิ สำหรับในประเด็นนี้ขอได้โปรดพิจารณาให้ถี่ถ้วนอีกครั้งหนึ่งว่า เหตุไร คนที่ฝึกสมาธิได้จึงสามารถเพิ่มพูนสมรรถภาพให้กับตัวเองได้ จุดนี้จะเป็นจุดสำคัญที่จะทำให้เรามองเห็นความหวังในอันที่จะ

ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาช่วยพัฒนาบ้านเมืองได้อย่างแท้จริง ขอสรุปตอนนี้ให้ฟังอีกครั้งหนึ่งว่า คนที่เข้าสมาธิได้ดีนั้นจะได้รับผลดังต่อไปนี้อย่างแน่นอนคือ:—

๑. ในเมื่อจิตสงบ มีสติอยู่กับตัว นิวรณ์ทั้งห้าไม่ครอบงำ ในขณะนี้สติปัญญาจะว่องไวมาก จะเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็วและลึกซึ้ง และในเมื่อหมั่นเข้าสมาธิบ่อย ๆ พิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ บ่อย ๆ ความฉลาดรอบรู้จะเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ความแตกฉานรวมทั้งปฏิภาณในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ก็จะมีมากขึ้น แต่ทั้งหมดนี้ต้องขึ้นอยู่กับความรู้เดิมด้วย

๒. ผู้ที่มีสมาธิดี ใจจะเกิดเป็นสื่อสามารถรับความคิดหรือการดลใจจากโอปปาติกะที่คอยให้ความช่วยเหลือได้ง่าย สำหรับผลในขั้นนี้เป็นที่หวังได้อย่างแน่นอนถ้าหากเข้าสมาธิได้ดี คือถึงขั้นที่ใจสงบแจ่มใส นิวรณ์ทั้งห้าไม่ครอบงำ แต่ผลอีกขั้นหนึ่งซึ่งสูงกว่านี้มาก จะได้เฉพาะบางคน กล่าวคือ สามารถเข้าสมาธิไปติดต่อได้ด้วยตัวเอง คือสามารถเห็นโอปปาติกะได้ด้วย และ

ได้ยินเสียงที่โอปปาติกะพูดได้ด้วย สมรรถภาพอันนี้ถ้าหากใครได้ ก็จะกลายเป็นอัจริยะได้ง่าย แต่ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับวิบากเดิมหรือบุพเพกตปุญญตาในชาติก่อนด้วย

พระคาถาชินบัญชรสูตร์

ชินสรากตา พุทฺธา เชตฺวา มารํ สฺวาหนํ
จตุสจฺจาสภํ รสํ เย ปีวึสุ นราสภา
ตณฺหงฺกราทโย พุทฺธา อฏฺฐวีสติ นายกา
สพฺเพ ปติฏฺฐิโต มยฺหํ มตฺถเก เต มนุสฺสรา
สีเส ปติฏฺฐิโต มยฺหํ พุทฺโธ ธมฺโม ทฺวิโลจเน
สงฺโฆ ปติฏฺฐิโต มยฺหํ อุเร สพฺพคุณากโร
หทเย อนุรุทฺโธ จ สาริปุตฺโต จ ทกฺขิเณ
โกณฺฑญฺโญ ปิฏฺฐิภาคสฺมึ โมคฺคลฺลาโน จ วามเก
ทกฺขิเณ สวเน มยฺหํ อาสุํ อานนฺทราหุลา
กสฺสโป จ มหานาโม อาภาสุํ วามโสตฺถเก
เกสนฺเต ปิฏฺฐิภาคสฺมึ สุริโยว ปภงฺกโร
นิสินฺโน สิริสมฺปนฺโน โสภิโต มุนิปุงฺคโล
กุมารกสฺสโป เถโร มเหสี จิตฺตวาทโก

โส มยฺหํ วทเน นิจฺจํ ปติฏฺฐาสิ คุณากโร
ปุณฺโณ องฺคุลิมาโล จ อุปาลินนฺทสีวลี
เถรา ปญฺจ อิเม ชาตา นลาเต ติลกา มม
เสสาสีติ มหาเถรา ชิตวนฺโต ชิโนรสา
ชวนฺตา สีลเตเชน องฺคมงฺเคสุ สณฺฐิตา
รตนํ ปุรโต อาสิ ทกฺขิเณ เมตฺตสุตฺตกํ
ธชคฺคํ ปจฺฉโต อาสิ วาเม องฺคุลิมาลกํ
ขนฺธโมรปริตฺตญฺจ อาฏานาฏิยสุตฺตกํ
อากาเส ฉทนํ อาสิ เสสา ปาการลงฺกตํ
ชินา นานาวรสํยุตฺตา สตฺตปาการลงฺกตา
วาตาปิตฺตทิสญฺชาตา พาหิรชฺฌตฺตุปทฺทวา
อเสสา วิณฺณํ ยนฺตุ อนนฺตชินเตชสา
วสโต เม สกิจฺเจน สทา สมฺพุทฺธปญฺชเร
ชินปญฺชรมชฺเฌหิ วิหรนฺตํ มหีตเล
สทา ปาเลนฺตุ มํ สพฺเพ เต มหาปุริสาสภา
อิจฺเจวมนฺโต สุคุตฺโต สุรกฺโข ชินานุภาเวน
ชิตุปทฺทโว ธมฺมานุภาเวน ชิตาริสงฺโฆ สงฺฆานุภาเวน
ชิตนฺตริโย จรามิ สทฺธมฺมานุภาวปาลิโต
จรามิ ชินปญฺชเรติ ฯ

คาถาชินบัญชรที่ข้าพเจ้านำมาลงไว้ในหนังสือเล่มนี้ เป็นข้อความที่ได้มาโดยสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตาราม เป็นผู้บอกโดยวิธีการเข้าทรง ซึ่งในขณะที่หลวงพ่อสมเด็จมาเข้าทรงนั้น ได้มีท่านผู้มีเกียรติซึ่งเป็นบุคคลที่เชื่อถือได้หลายท่านได้อยู่ในที่นั้นด้วย ซึ่งทั้งหมดก็เป็นผู้ที่เคยมาเรียนธรรมเคยฝึกสมาธิกับข้าพเจ้ามาเป็นเวลานาน ฉะนั้นจึงรู้จักข้าพเจ้าเป็นอย่างดี การเข้าทรงครั้งนี้ได้ทำที่ห้องฝึกสมาธิที่บ้านของข้าพเจ้า เมื่อวันมาฆบูชา พ.ศ. ๒๕๐๕ เวลา ๒๐.๐๐ น. คนที่อยู่ในที่ประชุมตอนนั้นมีประมาณเกือบ ๒๐ คน ทุกคนต่างก็คอยจ้องด้วยจิตใจที่จดจ่อเพื่อที่จะเห็นข้อเท็จจริงในการเข้าทรงที่ขาวสะอาด เพราะทุกคนรู้ดีว่าคนทรงคือคุณศรีเพ็ญ จัตุทะศรี เป็นคนทรงที่ไม่เคยสร้างความผิดหวังให้เลยแม้แต่ครั้งเดียว แต่ว่าในวันนั้น คุณวิชัย นิมบุญจาช ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่มาในวันนั้นได้เอาหนังสือเกี่ยวกับประวัติของหลวงพ่อสมเด็จมา ซึ่งมีคาถาชินบัญชรอยู่ในหนังสือเล่มนี้ด้วย เพราะได้ทราบล่วงหน้า

มาก่อนแล้วว่า หลวงพ่อสมเด็จจะมาบอกคาถาชินบัญชร ให้ในวันนี้ จึงได้เตรียมหนังสือเล่มนี้มาเพื่อจะมาสอบทานว่าตรงกับที่เขาคัดลอกกันมาหรือไม่ และก็พึ่งเอามาในวันนั้น คุณศรีเพ็ญไม่มีโอกาสได้เห็นหนังสือเล่มนี้มาก่อน และที่แน่นอนที่สุดก็คือข้าพเจ้ารู้ดีว่า คุณศรีเพ็ญไม่เคยท่องคาถานี้เลย และไม่รู้ภาษาบาลี แต่แล้วในขณะที่เข้าทรง ซึ่งคุณศรีเพ็ญหมดความรู้สึก คือไม่รู้สึกตัวแม้แต่เพียงนิดเดียวว่าตัวเองได้พูดหรือได้ทำอะไรในขณะนั้น ก็ได้พูดภาษาบาลีออกมาได้ไม่ผิดเพี้ยน มีความยาวถึงหน้ากระดาษพิมพ์ เพราะฉะนั้นทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมจึงได้มีโอกาสเห็นการเข้าทรง หรือการติดต่อทางวิญญาณที่พิสูจน์ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าเป็นการเข้าทรงจริง ๆ ทั้งนี้ก็เพราะปรากฏว่าข้อความที่คุณศรีเพ็ญพูดออกมาในระหว่างที่ไม่รู้สึกตัวนั้น เป็นคำบาลีชัดถ้อยชัดคำทุกคำพูด และในขณะเดียวกันนั้น ข้าพเจ้ากับคุณวิชัยก็เอาต้นฉบับมากางดู คำไหนที่ผิดเพี้ยนไป

จากต้นฉบับที่พิมพ์เอาไว้นี้ ก็บันทึกหมายเหตุเอาไว้ ซึ่งก็มีไม่กี่คำ นอกจากนี้ปรากฏว่าข้อความที่ออกมาจากปากของคุณศรีเพ็ญนั้น ตรงกับที่ในหนังสือเล่มนี้พิมพ์ไว้เกือบจะทั้งหมด ซึ่งในหนังสือเล่มนี้บอกว่าได้คัดลอกมาจากที่หลายแห่ง และเอามาสอบทานโดยท่านผู้รู้หลายท่านจนเป็นที่แน่ใจว่าเป็นฉบับที่ถูกต้อง

อนึ่งในระหว่างที่เข้าทรงนั้นข้าพเจ้าก็ได้บันทึกคำพูดไว้ทั้งหมดด้วยเครื่องบันทึกเสียง ทั้งนี้เพื่อต้องการจะรักษาต้นฉบับที่หลวงพ่อสมเด็จได้บอกไว้ด้วยตัวของท่านเอง และเพื่อต้องการที่จะนำมาสอบทานกับฉบับที่จะพิมพ์ เพื่อให้ถูกต้องตามที่ท่านบอกทุกประการ

อนึ่งหลังออกมาจากการเข้าทรงแล้ว ข้าพเจ้าได้ให้คุณศรีเพ็ญเข้าสมาธิไปกราบเรียน และให้ถามถึงคำที่ข้าพเจ้าแปลไม่ได้ หลวงพ่อสมเด็จก็ได้อธิบายให้ทราบถึงเหตุผลและความหมายทุกประการ อันนี้ก็นับว่าแปลกมาก ที่ว่าแปลกมาก ก็เพราะว่าคุณศรีเพ็ญไม่รู้ภาษาบาลี

เลย แต่ก็สามารถอธิบายและแปลได้ ซึ่งข้าพเจ้าฟัง
ดูแล้วรู้ได้ทันทีว่าต้องเป็นคำอธิบายและคำแปลที่มาจาก
หลวงพ่อสมเด็จแน่นอน การเข้าทรงคราวนี้เป็นการเข้า
ทรงที่ได้ข้อเท็จจริงที่บริสุทธิ์มาก แต่อย่างไรก็ดี สำหรับ
คนที่ไม่ได้เห็นเหตุการณ์อย่างใกล้ชิดไม่รู้จักข้าพเจ้าดี และ
ไม่เคยเห็นตัวอย่างที่แท้จริงเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ ก็คงจะ
สงสัยว่าอาจจะมีการหลอกกันได้ เช่นข้าพเจ้าอาจจะบอก
ให้คุณศรีเพ็ญท่องจำไว้ก่อนแล้วก็ได้ เพราะข้าพเจ้าเป็น
คนรู้ภาษาบาลีดี และคาถาชินบัญชรก็มีอยู่ทั่วไป ซึ่งพอ
จะค้นหามาได้ บางคนอาจจะสงสัยอย่างนี้ แต่สำหรับ
คนที่อยู่ในที่นั้นจะไม่มีใครสงสัยเลย เพราะมีข้อความ
หลายตอนไม่เหมือนกับต้นฉบับที่คัดลอกกันมา และที่
ทำให้เชื่อได้อย่างแน่นอนก็คือ ข้อความที่แปลกออกไป
จากเดิมนั้นเป็นข้อความที่ถูกต้องตามหลักภาษาบาลี
และมีความหมายดีกว่าลึกซึ้งกว่าจากที่ลอกกันมา
เพราะฉะนั้นโดยส่วนตัวของข้าพเจ้าจึงไม่สงสัยแม้แต่ประ-
การใดเลยว่า ต้นฉบับที่นำมาพิมพ์ในที่นี้ไม่ใช่ต้นฉบับ
ที่สมบูรณ์หรือถูกต้องจริงๆ

อนึ่ง ข้าพเจ้าขอบันทึกไว้ในที่นี้ด้วยว่า การติดต่อกับหลวงพ่อสมเด็จนั้น ข้าพเจ้าเคยทำมาแล้วทั้งหมดสามวิธีด้วยกัน คือ:—

๑. เชิญลงถ้วย

๒. เข้าทรง

๓. เข้าสมาธิไปติดต่อ

ทั้งสามวิธีนี้ข้าพเจ้าได้ข้อเท็จจริงที่ขาวสะอาดมานับครั้งไม่ถ้วน แต่เฉพาะในวันที่เข้าทรงครั้งนี้ ครั้งแรกพอถึงเวลา ๒๐.๐๐ น. ท่านก็เข้าทรงทันที โดยใช้เวลาไม่เกิน ๓ นาที คุณศรีเพ็ญก็หมดความรู้สึกโดยสมบูรณ์แล้ว พอท่านบอกคาถาจบ ท่านก็ออก โดยที่ก่อนจะออกท่านบอกว่า ลูกฉันจะเหนื่อยมากไป ฉะนั้นการซักถามต่อมาจึงได้ทำโดยวิธีให้คุณศรีเพ็ญเข้าสมาธิไปพบกับท่าน ท่านบอกอย่างใดคุณศรีเพ็ญก็ออกจากสมาธิมาบอกอย่างนั้น และเพราะเหตุที่คุณศรีเพ็ญเข้าสมาธิได้ชำนาญมาก คือพอหลับตาสูดลมหายใจเข้าออกเพื่อทำจิตให้เป็นสมาธิสองสามครั้งเท่านั้น คุณศรีเพ็ญก็จะหมดความรู้สึก

ไปจากโลกมนุษย์ และไม่รู้สึกถึงร่างกายที่นั่งอยู่ แต่ครั้นแล้วก็จะไปมีความรู้สึกอยู่ภายใน คล้ายกับคนที่นอนหลับสนิทแล้วก็ฝัน คือในตอนที่หมดความรู้สึกไปนั้น ความรู้สึกจะตื่นขึ้นมาอีกพร้อมกับรู้สึกว่าตัวเองก็มีร่างกายมีตัวตนได้อยู่ต่อหน้าหลวงพ่อสมเด็จ ได้เห็นหลวงพ่อสม-เด็จ ได้ยินคำพูดของท่าน สนทนากับท่านได้เป็นปกติ คือมีสติสัมปชัญญะเหมือนกับตอนที่ตื่นอยู่ ต่างกันแต่เพียงว่าในตอนนั้นไปตื่นอยู่ในโลกของโอปปาติกะเท่านั้น คุณศรีเพ็ญเข้าสมาธิได้รวดเร็วมาก ไม่ถึงหนึ่งนาทีก็ไปพบท่านแล้ว และเมื่อเสร็จธุระ ก็ออกมาได้ทันทีโดยไม่มีลักษณะงัวเงียเหมือนคนตื่นนอน แต่มีลักษณะเป็นปกติเหมือนคนที่เข้าสมาธิแล้วก็ออกมา วิธีนี้ดีกว่าการเข้าทรงมาก เพราะไม่ทำให้เหนื่อย ไม่เสียแต่สุขภาพและมีโอกาสได้เห็นตัวท่านด้วย โดยปกติข้าพเจ้าได้ใช้วิธีนี้ติดต่อกับโอปปาติกะทั้งหลาย ส่วนการเข้าทรง ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ แล้ว ไม่เคยใช้ แต่ประชาชนทั่วไปจะเชื่อในเรื่องนี้ด้วยวิธีการเข้าทรงมากกว่า เพราะได้เห็น

ลักษณะท่าทางของผู้ที่มาเข้าทรง ได้ยินคำพูดของผู้ที่มาเข้าทรงโดยตรง โดยไม่มีการตบแต่งหรือบิดเบือน หรือพูดในสำนวนของคนทรง

อันที่จริง การเข้าทรงในเมื่อได้ ข้อเท็จจริงออกมาชัดเจน จนพิสูจน์ได้ว่าเป็นคำพูดของผู้ที่มาเข้าทรงจริงๆ ก็จะทำให้ คนที่พบเห็นเกิดความเชื่อและความเลื่อมใสได้อย่างมั่นคง ส่วนวิธีการติดต่อทางสมาธินั้นแม้จะได้ข้อเท็จจริงออกมาชัด แต่ก็อดที่จะทำให้ผู้ที่พบเห็นอดระแวงไม่ได้ว่าอาจจะเป็นเรื่องของคนที่เข้าสมาธิพูดออกมาเอง โดยอาศัยความฉลาดตบตาผู้ดูหรือไม่ก็พูดออกมาจากจิตใต้สำนึกโดยไม่ตั้งใจจะหลอกลวงใคร ข้าพเจ้าได้เคยชี้แจงถึงวิธีการเข้าทรงและวิธีการติดต่อโดยทางสมาธิมาแล้ว โดยอธิบายทางหลักวิชาให้เข้าใจว่า เรื่องอย่างนี้เป็นไปได้อย่างไร หนังสือเล่มนี้เขียนมานานแล้วชื่อว่า วิธีฝึกสมาธิเพื่อติดต่อกับโอปปาติกะ ผู้ที่ต้องการทราบ รายละเอียด ก็ขอได้โปรด อ่าน เอาจาก หนังสือเล่มนี้

คำแปล

พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใด ซึ่งเป็นผู้ประเสริฐกว่านระทั้งหลาย ได้ทรงสร้างลูกศรของพระชินะไว้ จึงได้ทรงชนะพญามารพร้อมทั้งหมู่บริวาร และได้ทรงดื่มรสแห่งอริยสัจสี่อันประเสริฐ

ข้าพระพุทธเจ้าขออัญเชิญพระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้นซึ่งเป็นผู้นำโลก ๒๘ พระองค์ มีพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่าตัณหังกรเป็นต้น ซึ่งทุกพระองค์ล้วนแต่เป็นมนุษย์ผู้มีศร จงมาประดิษฐานอยู่ ณ บนกระหม่อมจอมขวัญของข้าพเจ้า

ขออัญเชิญสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (คือพระ-พุทธเจ้าองค์ปัจจุบันของเรา) จงเสด็จมาสถิตย์อยู่เบื้องบนศีรษะของข้าพระพุทธเจ้า ขออัญเชิญพระธรรมจงมาสถิตย์อยู่ในดวงเนตรทั้งสองของข้าพระพุทธเจ้า ขออัญ-เชิญพระอริยสงฆ์ ผู้เป็นบ่อเกิดแห่งคุณงามความดีทั้งปวง จงมาสถิตย์อยู่ที่ทรวงอกของข้าพระพุทธเจ้า

ขออาราธนาพระอนุรุทธเถรเจ้า จงมาสถิตย์อยู่ในดวงหฤทัยของข้าพเจ้า พระสารีบุตรเถรเจ้า จงมาสถิตย์อยู่ ณ เบื้องขวา พระอัญญาโกณฑัญญะเถรเจ้า จงมาสถิตย์ อยู่ ณ เบื้องหลัง พระมหาโมคคัลลานะเถรเจ้าจงมาสถิตย์ ณ เบื้องซ้าย

ขออาราธนาพระอานนท์เถรเจ้า กับพระราหุลเถรเจ้า จงมาสถิตย์อยู่ ณ โสตเบื้องขวา พระมหากัสสปเถรเจ้ากับพระมหานามเถรเจ้า จงมาสถิตย์อยู่ ณ โสตเบื้องซ้าย

ขออัญเชิญสมเด็จพระโสภิตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นมุนีชั้นยอดเยี่ยม ทรงเต็มเปี่ยมไปด้วยพระพุทธสิริทรงรัศมีแจ่มจ้าดุจดวงอาทิตย์ จงเสด็จมาประทับนั่งสถิตย์อยู่ ณ ปลายผมเบื้องหลังของข้าพระพุทธเจ้า

ขออาราธนาพระกุมารกัสสปเถระเจ้า ซึ่งเป็นผู้แสวงหาคุณอันยิ่งใหญ่ มีวาจาอันไพเราะ เป็นบ่อเกิดแห่งคุณงามความดี จงมาสถิตย์อยู่ที่ปากของข้าพเจ้าเป็นนิจนิรันดร์

ขออาราธนาพระมหาเถรเจ้าทั้ง ๕ พระองค์เหล่านี้คือ พระองคุลิมาล พระอุบาลี พระปุณณะ พระนันทะและพระสีวลี จงมาบังเกิดเป็นจุลเจิมอยู่ที่หน้าผากของข้าพเจ้า (แบบเจิมพระพุทธเจ้า ๕ พระองค์ด้วยแป้งกระแจะ)

ขออาราธนาพระมหาเถรเจ้า ๘๐ ที่เหลือ (คือนอกจากที่กล่าวนามมาแล้ว) ซึ่งเป็นโอรสของพระชินสีห์ เป็นผู้ชนะข้าศึกคือกิเลส เป็นผู้รุ่งเรืองด้วยเดชแห่งศีล จงมาประสถิตดำรงอยู่ทั่วสรรพางค์กาย

ขออาราธนาพระรัตนสูตรจงมาอยู่เบื้องหน้า พระเมตตสูตรจงมาอยู่เบื้องขวา พระธชัคคสูตรจงมาอยู่เบื้องหลัง พระองคุลิมาลสูตรจงมาอยู่เบื้องซ้าย

ขออาราธนาพระขันธปริตร พระโมรปริตร และพระอาฏานาติยสูตรจงสำเร็จเป็นกำแพงแก้วกางกั้นอยู่ในอากาศ

พระปริตรที่เหลือ คือนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งเป็นเครื่องชนะอันตรายต่าง ๆ และประกอบไปด้วยคุณอันประเสริฐต่าง ๆ จงสำเร็จเป็นกำแพงแก้วเจ็ดชั้น

โรคทั้งหลายที่เกิดจากสมุฏฐานต่าง ๆ เช่นเกิดจากลมและน้ำดีเป็นต้น รวมทั้งอุปัทวะทั้งหลายทั้งภายนอกและภายในทั้งหมด ซึ่งเมื่อจะเกิดขึ้น ก็ขอให้ข้าพเจ้ารู้ตัวและรู้วิธีรักษาป้องกัน ทำให้พินาศสูญหาย ด้วยเดชแห่งพระชินสีห์ผู้มีคุณอันหาประมาณมิได้

เมื่อข้าพเจ้าประกอบกิจของตนอยู่ภายในเครื่องคุ้มกันของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกเมื่อเช่นนี้ ขอให้พระมหาบุรุษผู้กล้าหาญทั้งหลายเหล่านั้นทั้งปวง จงคุ้มครองข้าพเจ้าอยู่ทุกเมื่อ ซึ่งไม่ว่าข้าพเจ้าจะอยู่บนผืนแผ่นดินแห่งใด ก็ขอให้ข้าพเจ้าอยู่ในท่ามกลางเครื่องคุ้มกันของพระชินสีห์ทุกเมื่อ

เมื่อข้าพเจ้ามีมนต์ดังที่กล่าวมานี้ ก็เป็นอันไว้ใจได้ว่าข้าพเจ้าได้รับการคุ้มครองรักษาเป็นอย่างดี ฉะนั้นด้วยอานุภาพแห่งพระชินสีห์ ขอให้ข้าพเจ้าชนะอุปัทวะทั้งปวง ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรม ขอให้ข้าพเจ้าชนะหมู่ข้าศึกทั้งหลาย ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ ขอให้ข้าพเจ้าชนะอันตรายทุกอย่างอันจะพึงมีแก่อินทรีย์ของข้าพเจ้า และ

ไม่ว่าข้าพเจ้าจะท่องเที่ยวไป ณ แห่งหนตำบลใด ก็ขอให้ข้าพเจ้ามีอานุภาพแห่งพระสัทธรรมคุ้มครอง ซึ่งข้าพเจ้าก็จะประพฤติอยู่แต่ภายในกรอบเครื่องคุ้มครองป้องกันคือพระสัทธรรมของพระชินสีห์ทุกเมื่อ

คำอธิบาย

คาถาชินบัญชรนี้รู้สึกว่าถ้าจะแปลให้ถูกต้องตามศัพท์และไวยากรณ์จริง ๆ แปลได้ยากมาก ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่า คาถาที่หลวงพ่อสมเด็จแต่งนี้ ทั้งที่ท่านก็รู้ไวยากรณ์และข้อบังคับของฉันท์ดี แต่บางทีเนื่องจากจะแต่งให้เป็นไปตามกฎไม่ได้ เพราะท่านมีความมุ่งหมายที่จะใช้คำหลาย ๆ คำมารวมเป็นคำเดียวในทำนองใช้อักษรย่อเช่นคำว่า อิ สฺวา สุ เช่นนี้เป็นต้น เพื่อให้มีความหมายหลายอย่าง และคำบางคำทั้งที่ผิดไวยากรณ์ แต่ก็ต้องการจะใช้เช่นนั้น เพื่อความสละสลวยและจำง่ายในเวลาสวด ฉะนั้นผู้ที่รู้บาลีดี แต่ไม่เข้าใจความมุ่งหมายของท่าน เวลาสอบทานมักจะเปลี่ยนคำของท่านใหม่เพื่อให้ถูกต้องตามไวยากรณ์และฉันทลักษณ์ ซึ่งคำ

ไหนที่น่าสงสัยว่าจะผิดนั้น ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามหลวงพ่อสมเด็จทุกคำ และก็ได้รับคำอธิบายแจ่มแจ้ง ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงไม่แก้แม้แต่คำเดียว ท่านบอกไว้อย่างไร ข้าพเจ้าก็นำมาพิมพ์ไว้อย่างนั้น และต่อนี้ไปคือคำอธิบายคำบางคำที่ข้าพเจ้าสงสัย

ชินสรา กตา พุทฺธา เฉพาะประโยคนี้ รู้สึกว่าตามฉบับที่คัดลอกกันมาจากที่ต่าง ๆ ซึ่งข้าพเจ้าได้นำมาพิมพ์เปรียบเทียบไว้ให้ดูในตอนท้ายนี้แล้ว ท่านจะเห็นว่าไม่เหมือนกันและมีความหมายไปคนละอย่าง

ข้าพเจ้าได้กราบเรียนถามท่านว่า ทำไมคาถาที่หลวงพ่อบอกนี้จึงขึ้นต้นด้วยคำว่า ชินสรา กตา ซึ่งไม่เหมือนกับฉบับไหนเลย ท่านให้คำอธิบายว่า คาถานี้ชื่อว่าคาถาชินบัญชร เพราะฉะนั้นจะต้องขึ้นต้นคำว่าชิน

"และแปลว่าอะไรประโยคนี้ ?" ข้าพเจ้าถาม

หลวงพ่อบอกว่า โดยธรรมดาพระนารายน์ซึ่งถือกันว่า เป็นพระเจ้า ที่มีอำนาจมาก ในศาสนา พราหมณ์ เพราะสามารถปราบยักษ์ได้หมดไม่มีเหลือ และถ้าคราว

ใดโลกเกิดความยุคเข็ญด้วยเหตุใดก็ตาม พระนารายณ์จะอวตารลงมาปราบ ตัวอย่างเช่นในเรื่องรามเกียรติ์ พระนารายณ์ซึ่งได้อวตารลงมาเป็นพระรามปราบยักษ์ได้หมด ก็เพราะมีศร ซึ่งเป็นเครื่องปราบศัตรูที่มีอำนาจมาก และสามารถจะแผลงศรบันดาลให้เกิดเป็นอะไรก็ได้ ในทำนองเดียวกัน พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ก็ได้ทรงสร้างศรเพื่อที่จะปราบข้าศึกทั้งภายในภายนอก เพื่อปราบยุคเข็ญให้หมดไปจากโลก แต่ศรของพระพุทธเจ้าทั้งหลายก็คือบารมีต่าง ๆ ที่พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญมาจนครบถ้วนบริบูรณ์ และสมบูรณ์ถึงที่สุดคือทุกข้ออยู่ในขั้นปรมัตถบารมี ด้วยเหตุนี้จึงทรงสามารถเอาชนะพญามารพร้อมทั้งบริวาร

ความหมายดังที่ท่านได้อธิบายให้ข้าพเจ้าฟังนี้ ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่าคงจะไม่มีใครนึกว่า หลวงพ่อสมเด็จท่านแต่งคาถานี้โดยขึ้นต้นดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ก็เพื่อต้องการจะให้มีความหมายอย่างนี้ ซึ่งเป็นความหมาย

ที่ลึกซึ้งเหลือเกิน ข้าพเจ้าคิดว่าพระของหลวงพ่อสมเด็จที่ทำไว้ในสมัยที่หลวงพ่อยังมีชีวิตอยู่นั้น ใคร ๆ ในสมัยนั้นก็อาจจะนึกไม่ถึงว่าพระของหลวงพ่อจะมีราคานับเป็นหมื่น ๆ เช่นในปัจจุบัน ในทำนองเดียวกันใคร ๆ ก็คงจะไม่นึกว่า การเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่จะให้มีประสิทธิภาพ คือได้ผลอย่างสมบูรณ์นั้น จะต้องดำเนินตามนโยบายที่หลวงพ่อได้บอกไว้ในคาถาแรกนั่นเอง ขอให้พิจารณาให้ถี่ถ้วน คำว่า ชินสรา กตา แยกออกเป็นสามคำคือ ชิน+สรา+กตา ชิน แปลว่า พระชินสีห์คือพระพุทธเจ้า ตามศัพท์แปลว่าผู้ชนะ สรา แปลว่าลูกศร กตา แปลว่าได้ทำไว้หรือสร้างไว้ ฉะนั้นคำ ชินสรากตา พุทธา จึงแปลว่า พระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ทรงสร้างศรของพระชินะไว้ ซึ่งเปรียบเหมือนกับศรของพระรามและเพราะเหตุที่พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ได้ทรงมีศรซึ่งเป็นคู่บุญบารมีของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์เช่นนี้ จึงทรงสามารถปราบพญามารพร้อมทั้งบริวารได้เป็นผลสำเร็จ

ขอได้โปรดพิจารณาดูอีกครั้ง พระนารายน์ถึงแม้จะมีฤทธิ์ เป็นพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ แต่เมื่อจุติลงมาเกิดเป็นมนุษย์ก็เหาะเหินเดินอากาศไม่ได้ โดยสภาพทั่วๆไปก็เป็นเหมือนมนุษย์ธรรมดา แต่ถ้าผู้ใดได้รู้จักว่าพระรามคือพระนารายน์ที่อวตารลงมา ซึ่งตนเองถึงแม้จะมีฤทธิ์มีอำนาจสามารถเหาะเหินเดินอากาศได้ ดำดินดำน้ำได้แปลงร่างได้หายตัวได้ ดังเช่นหนุมานและสุครีพเป็นต้นก็ต้องยินดีรับใช้พระองค์อย่างมอบกายถวายชีวิตทีเดียว แม้แต่พวกยักษ์เองถ้าเขารู้ว่าพระรามซึ่งเป็นมนุษย์นั้นแท้จริงคือพระนารายน์ที่เสด็จอวตารลงมา ก็จะไม่มีใครกล้าสู้เลยเป็นอันขาด และจะเชื่อฟังพระองค์ทุกอย่าง แต่พวกนี้ถือตัวว่าตนเองมีฤทธิ์มาก ดูถูกมนุษย์ แต่แล้วในที่สุดเมื่อถูกศรพระรามก็ต้องตายทุกคน และในขณะที่จะตายจึงได้รู้ว่าพระรามคือพระนารายณ์ เพราะในตอนกำลังจะสิ้นใจนั่นเอง พวกยักษ์ทั้งหลายจะมองเห็นพระรามเป็นพระนารายณ์มีสี่กร

ขอให้พิจารณาข้อความในคาถาบทแรกให้ลึกซึ้งที่ได้กล่าวว่า พระพุทธเจ้าทั้งหลายซึ่งประเสริฐกว่านระทั้งหลาย ได้ทรงดื่มรสแห่งอริยสัจสี่อันประเสริฐ จึงได้ชนะพญามารพร้อมทั้งบริพาร พระนารายณ์มีสี่กร พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ได้ทรงรู้แจ้งอริยสัจ ๔ และได้ทรงดื่มรสอันประเสริฐจากการรู้แจ้งอริยสัจ ๔ กล่าวคือ วิมุตติรส เพราะเหตุนี้จึงได้ทรงชนะพญามารพร้อมทั้งบริวาร โดยธรรมดาผู้ที่สร้างบารมีมาซึ่งจะเป็นพระพุทธเจ้าหรือจะเป็นพระสาวกก็ตาม ถ้ายังไม่ได้รู้แจ้งอริยสัจ ๔ ย่อมไม่สามารถที่จะเอาชนะมารเช่นกิเลส-มารเป็นต้น การรู้แจ้งอริยสัจเป็นเรื่องสำคัญที่สุด และจุดนี้แหละที่แสดงให้แลเห็นถึงสติปัญญาอันลึกซึ้งและกว้างขวางของหลวงพ่อสมเด็จ เพราะตัวข้าพเจ้าเอง ที่รู้สึกว่าตนเองมีศรัทธา มีกำลังใจอย่างมากมายในอันที่จะเผยแพร่พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดจากตัวเองด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่มีใครมาบังคับหรือขอร้องให้ต้องทำ ทั้งนี้ก็เพราะข้าพเจ้าเข้าใจเรื่อง

อริยสัจดีพอสมควร ข้าพเจ้าจึงรู้สึกว่า ไม่ว่าข้าพเจ้าจะมีเรี่ยวแรง มีสติปัญญา หรือมีทุนทรัพย์อยู่สักเท่าไร ข้าพเจ้าก็สามารถที่จะทุ่มเทให้กับการเผยแพร่พระพุทธ-ศาสนาได้ทั้งหมด ข้าพเจ้าเข้าถึงความหมายของคาถาชินบัญชรบทแรกนี้ได้โดยไม่ยาก ซึ่งข้าพเจ้าจำได้ว่าท่านอธิบายเพียงสั้น ๆ ว่า ศรของพระพุทธเจ้าก็เปรียบเหมือนศรของพระราม ท่านพูดเพียงแค่นี้เท่านั้น แต่ข้าพเจ้าก็มองเห็นความหมายที่ลึกซึ้งดังที่ได้กล่าวมา

ในหนังสือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หน้า ๒๔ ข้าพเจ้าได้เขียนเรื่อง ข้อคิดจากเรื่องรามเกียรติ์ไว้ว่า:—

ขอได้โปรดสังเกตว่า *พระรามแม้จะได้ชื่อว่าเป็นพระนารายณ์อวตารลงมาแต่ก็ไม่มีฤทธิ์อะไร ถ้าหากไม่ได้อาศัยหนุมานก็ไม่อาจจะปราบยักษ์ได้ พระพุทธศาสนาในขณะนี้ก็เหมือนกับพระราม สำหรับคนที่เข้าถึงพระพุทธศาสนาจริงๆ เขาก็จะยอมรับใช้พระ-พุทธศาสนาด้วยชีวิตของเขาทั้งหมด และถ้าหากคนที่*

มารับใช้นี้ เป็นคนมีฤทธิ์มีอำนาจเหมือนกับหนุมาน และสุครีพเป็นต้น พระพุทธศาสนาก็สามารถที่จะช่วยขจัดความชั่วร้ายได้

จงสังเกตว่า *การที่หนุมานก็ดี สุครีพก็ดี ยอมรับใช้พระรามด้วยชีวิตทั้งหมด ก็เพราะพวกเหล่านี้ได้เห็น แล้วว่าพระราม คือพระนารายณ์สิกรผู้เสด็จลงมาสู่โลกมนุษย์ แน่นอนเหลือเกินว่า ถ้าหนุมานหรือสุครีพไม่เห็นสิกรแล้ว ก็คงจะไม่ยอมรับใช้แน่นอน*

นี่คือข้อความตอนหนึ่งในหนังสือเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งได้เขียนขึ้นเมื่อปี ๒๕๑๑ และขอได้โปรดพิจารณาข้อความในคาถาชินบัญชรบทแรกที่ว่า พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้ประเสริฐกว่านระทั้งปวง ได้ทรงสร้างลูกศรของพระชินะไว้ จึงได้ทรงชนะพญามารพร้อมทั้งบริวาร และได้ทรงดื่มรสแห่งอริยสัจสี่อันประเสริฐ

ข้อความที่กล่าวมานี้ก็อาจจะถอดความหมายมาได้หลายแง่ เช่น การที่พระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ทรงชนะพญามารพร้อมทั้งบริวาร ก็เพราะได้ทรงรู้แจ้งอริยสัจสี่

และได้ทรงดื่มรสที่เกิดจากการรู้แจ้งนี้ เป็นสิ่งที่น่าประหลาดเป็นอย่างยิ่ง ที่ข้อความในคาถาแรกที่หลวงพ่อสมเด็จบอกโดยตรงด้วยตัวของท่านเองนี้ ไม่มีเหมือนกับฉบับไหนที่คัดลอกกันมา และแน่นอนเหลือเกินว่า ข้อความที่ท่านบอกนี้ต้องเป็นข้อความที่ถูกต้องโดยไม่มีปัญหา หนุมานยอมรับใช้พระรามซึ่งเป็นมนุษย์ก็เพราะเห็นพระรามมีสี่กร ในทำนองเดียวกัน ผู้ที่จะยอมรับใช้พระพุทธศาสนาด้วยชีวิตทั้งหมด และสามารถเอาชนะอุปสรรคทั้งมวลได้ จะต้องเข้าใจเรื่องอริยสัจสี่แจ่มแจ้ง ถึงแม้จะไม่ถึงขั้นเป็นอริยะ แต่ก็ต้องรู้แจ้งพอสมควร ซึ่งในบรรดาคนที่รู้แจ้งเหล่านี้ ไม่ว่าใครจะเป็นคนใหญ่โต เป็นคนมีอำนาจ หรือเป็นมหาเศรษฐี หรือว่าเป็นนักปราชญ์ในทางไหนก็ตาม ถ้าลงว่าได้เห็นแจ้งอริยสัจแล้ว ที่จะไม่รับใช้พระพุทธศาสนาด้วยชีวิตของตัวเองทั้งหมดนั้น เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ผู้ที่รู้บาลีขอได้โปรดพิจารณาคำว่า พุทธา ซึ่งแปลว่าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย คำนี้ตามศัพพ์แปลว่า ผู้ตรัสรู้

คือหมายถึงรู้อริยสัจสี่แจ่มแจ้ง ในธรรมจักกัปปวัตน-สูตรตอนท้าย พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า ถ้าหากพระองค์ไม่ทรงรู้แจ้งอริยสัจสี่อันมีปริวัฏ ๓ มีอาการ ๑๒ อย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์โดยสิ้นเชิงแล้ว พระองค์ก็จะไม่ทรงปฏิญ-ญาณว่าพระองค์เป็น พระสัมมาสัมพุทธะได้ตรัสรู้อนุตตร-สัมมาสัมโพธิญาน

ข้าพเจ้ารู้สึกว่า คาถาชินบัญชรเพียงบทแรกนี้เท่านั้น ก็ได้แสดงให้เห็นถึงปัญญาอันสุขุมลึกซึ้งของหลวงพ่อสมเด็จ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงนโยบายหรือหลักการวิธีการ เผยแพร่พระพุทธศาสนา ที่ได้ผล อย่างแน่นอนซึ่งเท่ากับพระรามปราบยักษ์ให้หมดไปจากโลก แต่นั้นก็ต้องรอเวลา เพราะในสมัยของหลวงพ่อสมเด็จนั้นคนที่จะฉลาดรอบรู้อะไรทุกอย่างเหมือนอย่างพิเภก มีฤทธิ์มีอำนาจมากเหมือนอย่างหนุมานและสุครีพนั้นยังไม่มี แต่มาในสมัยปัจจุบัน บุคคลที่มีฤทธิ์มีอำนาจ มีความฉลาดรอบรู้เรื่องต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้งนั้นมีมาก และมีพอทีเดียวที่จะกวาดล้างความทุกข์ยากความลำบากซึ่งเปรียบ

เหมือนพวกยักษ์ให้หมดไปจากโลกได้ แต่ว่าคนเหล่านี้ต้องได้รู้ แจ้งอริยสัจสี่ หรือ เข้าถึงเนื้อแท้ของ พระพุทธ-ศาสนา เขาจึงจะสามารถกวาดล้างความทุกข์ยากให้หมดไปจากโลกได้ จงสังเกตว่า พวกหนุมานและสุครีพเป็นต้นนั้น แม้จะมีฤทธิ์มีอำนาจสักเพียงไร แต่ถ้าไม่มีพระนารายณ์ เป็น หลัก ใน การ ทำสงคราม ปราบ ยักษ์ เขาก็จะทำงานไม่ได้เป็นผลสำเร็จ คาถาชินบัญชร ข้าพเจ้ารู้สึกว่า ใจความตอนที่สำคัญที่สุด ก็คือสองบรร-ทัดแรกดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

สำหรับข้อความต่อมา ซึ่งเป็นคำที่เป็นไปในทำนองอัญเชิญ หรือ ขอร้องให้ พระพุทธเจ้าพระธรรมพระ-สงฆ์ และ พระอรหันต์ ทั้งหลายมาประทับ อยู่ที่นั้นที่นี่ทั่วร่างกายนั้น สำหรับคนที่ไม่เข้าใจหลักในการสร้างและเพิ่มพูนอำนาจจิต ก็อาจจะแลเห็นว่าเป็นเรื่องไม่มีเหตุผล แต่สำหรับคนที่เข้าใจหลักเกณฑ์ในเรื่องการสร้างและการเพิ่มพูนอำนาจจิตให้แก่ตัวเอง ก็จะมองเห็นถึงความฉลาดอันลึกซึ้งของหลวงพ่อสมเด็จ และยอมรับว่า

คนขนาดหลวงพ่อสมเด็จ ซึ่งรู้ภาษาบาลีดี เข้าใจเรื่องราวของพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดีนั้น ท่านมิได้ทำไปด้วยความงมงาย แต่กระทำไปตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง และสำหรับตัวท่านย่อมไม่มีปัญหาอะไรเลยว่า ในเมื่อท่านภาวนาคาถานี้ด้วยใจที่เป็นสมาธิ และด้วยความเข้าใจข้อความทุกคำพูด แล้วอำนาจจิตจะไม่เกิดขึ้นและเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ แต่สำหรับคนที่ภาวนาแบบนกแก้วนกขุนทอง คือไม่รู้ความหมาย ถึงแม้ใจจะเป็นสมาธิในขณะที่ภาวนา แม้ว่าจะภาวนาบ่อยๆ ทำอยู่เสมอ ก็เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ที่จะมีอำนาจจิตศักดิ์สิทธิ์เหมือนหลวงพ่อสมเด็จ แต่ในเมื่อผู้ที่ภาวนามีความนับถือในหลวงพ่อสมเด็จ และในขณะที่ภาวนาใจก็เป็นสมาธิด้วย ผลที่จะได้รับนั้นย่อมมีอย่างแน่นอน เพราะอย่างน้อยก็เป็นการฝึกสมาธิ แต่ที่ดีอีกอย่างหนึ่งก็คือ ผู้ที่ภาวนาถึงคาถาชินบัญชรบ่อยๆ ด้วยความเคารพและด้วยใจที่เป็นสมาธิ อันนี้จะเป็นสื่อสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้หลวงพ่อสมเด็จรู้ว่า ใครมีเรื่องที่ท่านจะต้องมาช่วย ในเมื่อเขาผู้นั้นภาวนาคาถานี้อยู่

เสมอ เรื่องนี้ก็คล้ายๆ กับในนิทานเรื่องตะเกียงอาละดิน กล่าวคือ ที่ตะเกียงนั้นมียักษ์ซึ่งมีฤทธิ์มากเป็นเจ้าของตะเกียง และถ้าใครได้ตะเกียงนี้ไป ก็ได้ชื่อว่าเป็นนายของยักษ์ตนนี้ แต่เขาก็มีคาถาอยู่บทหนึ่ง ซึ่งในเมื่อต้องการจะเรียกยักษ์ ก็ต้องเอามือถูที่ตะเกียงแล้วว่าคาถา ยักษ์ก็จะมาทันที นี่เป็นเรื่องนิทานซึ่งมีเค้าความจริงอยู่ไม่น้อย แต่สำหรับในคาถาชินบัญชร เราจะไปหวังให้หลวงพ่อสมเด็จมาบันดาลหรือมาคุ้มกันอันตรายให้เสมอทุกครั้งไป หรือให้บันดาลอะไรได้ทุกอย่างตามที่เราต้องการนั้น ย่อมจะเป็นไปไม่ได้ ซึ่งในเรื่องนี้มีเหตุผลอยู่มากมาย ที่ว่าทำไมจึงไม่เป็นไปทุกอย่างตามที่เราปรารถนา ผู้ที่ต้องการทราบเหตุผลในเรื่องนี้ โปรดหาอ่านจากหนังสือเรื่อง **สิ่งศักดิ์สิทธิ์** เพราะได้อธิบายมามากแล้วในหนังสือเล่มนี้

ต่อนี้ไป ข้าพเจ้า จะอธิบาย คำบางคำใน คาถาชินบัญชร ซึ่งผู้ที่รู้บาลีมักจะเปลี่ยนแปลงคำบางคำของท่าน หรือไม่เช่นนั้นก็อาจจะเข้าใจผิดว่า คำที่ท่านบอกมานี้

ไม่ถูกตามหลักภาษาบาลี และคำอธิบายที่ข้าพเจ้าเขียนไว้ในที่นี้ ขอได้โปรดทราบว่าเป็นคำอธิบายของหลวงพ่อสมเด็จเอง ซึ่งเป็นผลมาจากข้าพเจ้าเองก็สงสัยคำหลายคำที่มีอยู่ในคาถานี้ เช่น คำว่า:—

มนุสฺสรา คำนี้ ตามฉบับโดยทั่วไปจะเป็น *มุนิสฺสรา* ซึ่งแปลว่า *จอมมุนินทร์ หรือมุนีผู้เป็นใหญ่* แต่ท่านบอกว่าคำว่า **มนุสสรานี้** มาจากคำว่า **มนุสฺส+สรา** แปลว่า **มนุษย์ผู้มีศร** ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบเหมือนพระรามทั้งนี้เพื่อต้องการจะเน้นคำพูดในประโยคแรกที่ว่า พระพุทธเจ้าทั้งหลายได้ทรงสร้างศรของพระชินะไว้ ข้าพเจ้าได้บอกมาแล้วว่า คาถาที่ท่านแต่งนี้คำบางคำจะถือตามหลักไวยากรณ์เสมอไปไม่ได้ ท่านต้องการ ที่จะให้มี ความหมายตาม ที่ท่านต้องการมากกว่าจะนึกถึงแต่หลักเกณฑ์ในทางไวยากรณ์ แต่ก็ให้มีความไพเราะ และให้สะดวกในการท่องจำด้วย และพร้อมกันนี้ก็พยายามให้ถูกต้องตามกฎของฉันทลักษณ์

สพฺเพ ปติฏฺฐิโต มยฺหํ คำว่า ปติฏฺฐิโต ในที่นี้ ตามหลักควรจะเป็น *ปติฏฺฐิตา* เพราะตัวประธาน

เป็นพหุวจนะ แต่ท่านบอกว่า ท่านต้องการให้เป็นอย่างนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับคำต่อไป ซึ่งในที่นี้มีอีกสองคำด้วยกันคือ สีเส *ปติฏฺฐิโต* มยฺหํ; สงฺโฆ *ปติฏฺฐิโต* มยฺหํ คำว่า ปติฏฺฐิโต ในสองประโยคนี้ถูกตามไวยากรณ์ เพราะตัวประธานเป็นเอกวจนะ

โกณฺฑญฺโญ ปิตฺถิภาคสฺมึ คำว่า ปิตฺถิภาคสฺมึ ควรจะเป็น *ปิฏฺฐิภาคสฺมึ* ซึ่งแปลว่า *ที่ส่วนเบื้องหลัง* *ปิฏฺฐิ* แปลว่า *ข้างหลัง* แต่ที่ท่านบอกเป็น ปิตฺถิ นั้น ท่านต้องการให้มีความหมายอีกอย่างว่า ตั้งอยู่ในฐานะเป็นบิดา เพราะพระอัญญาโกณฑัญญะ เป็นองค์แรกที่ได้บรรลุมรรคผล จึงเท่ากับเป็นบิดาของคณะสงฆ์ต่อมา

เกสนฺเต ปิตฺถิภาคสฺมึ คำว่า ปิตฺถิภาคสฺมึ ในที่นี้ก็เหมือนกัน ซึ่งที่ถูกควรจะเป็น *ปิฏฺฐิภาคสฺมึ* เพราะจะให้มีความหมายว่าตั้งอยู่ในฐานะเป็นบิดาเหมือนคำแรกนั้นความหมายไม่ชัด แต่ที่ต้องให้เหมือนกัน ก็เพื่อให้สะดวกในการท่องจำเท่านั้น

อาภาสุํ วามโสตฺถเก คำว่า วามโสตฺถเก ควรจะเป็น *วามโสตเก* ซึ่งแปลว่าที่หูข้างซ้าย แต่ที่ให้ลง

ท้ายเป็น โสตฺถเก นั้น เพราะมาจากคำว่า โสต+อตฺถ+ก เพื่อให้มี ความหมายอีก อย่างว่าขอให้เป็น ประโยชน์หรือเกิดความสวัสดีเช่นเดียวกับหูข้างขวา

โสภิโต มุนิปุงฺคโล คำว่า มุนิปุงฺคโล ที่ถูกคำนี้ควรจะเป็น *มุนิปุงฺคโว* แต่ท่านก็บอกว่าที่ให้เป็น มุนิปุงคโลก็เพราะมีคำว่าโลและโรลงท้ายมาก่อน และต่อไปก็มีอีก ถ้าลงท้ายด้วยคำว่า โว จะทำให้ขัดในเวลาสวดหรือท่อง แต่ความหมายก็เหมือนกับคำว่ามุนิปุงฺคโว นั่นเอง

นลาเต ติลกา มม คำว่า ติลกา ตามศัพท์แปลว่า เมล็ดงา อันนี้ท่านอธิบายให้ฟังว่า ในที่นี้หมายถึง จุลเจิม คือจุดเล็ก ๆ กลม ๆ ซึ่งเกิดจากการเอานิ้วมือไปแตะที่แป้ง แล้วมากดที่ใดที่หนึ่ง เพื่อความเป็นสิริมงคล ในทำนองเดียวกับการเจิมเป็นสัญญลักษณ์ของเจ้าห้าพระองค์ ซึ่งถือกันว่าเป็นสิริมงคลอย่างสูง

เสสา ปาการลงฺกตํ ตามฉบับทั่วไปเป็น *เสสา ปาการสณฺฐิตา* หรือบางฉบับก็เป็น *เสสา ปาการลงฺกตา* คำว่า ปาการลงฺกตํ ในที่นี้ก็เหมือนกัน ถ้าพิจารณาตามรูปประโยคอย่างผิวเผิน ก็ควรจะเป็น *ปาการลงฺกตา*

หรือ *ปาการสณฺฐิตา* ซึ่งแปลว่า สำเร็จเป็นกำแพง ทำให้เป็นกำแพง หรือประดับด้วยกำแพง ส่วนคำว่า *ปาการสณฺฐิตา* แปลว่า ตั้งอยู่โดยเป็นกำแพง แต่ในฉบับที่ท่านบอกนี้ซึ่งเป็น ปาการลงฺกตํ นั้น ก็เพราะต้องการจะให้สอดคล้องกับคำข้างบน และต้องการให้มีความหมายว่า เป็นกำแพงกางกั้นอยู่ข้างบน

ชินา นานาวรสํยุตฺตา คาถาตอนนี้ในฉบับทั่วไปจะเป็น ชินาณาพลสํยุตฺเต หรือไม่ก็เป็น **ชินานํ พลสํยุตเต** ส่วนที่หลวงพ่อสมเด็จบอกเป็นอย่างที่พิมพ์ไว้นี้ ซึ่งในเมื่อพิจารณาดูทั้งประโยค ก็จะเห็นได้ว่าไม่ผิดไวยากรณ์ และได้ความดีดังที่ข้าพเจ้าแปลไว้แล้วนั้น แต่ถึงกระนั้น คำว่า ชินา ข้าพเจ้าก็สงสัยว่า คำนี้จะแปลว่าอะไรแน่ ? ท่านบอกว่า คำนี้ต้องการให้มีความหมายทั้งสองอย่าง คืออย่างหนึ่งแปลว่า **เป็นของพระชินะ** และอีกนัยหนึ่งแปลว่า **เป็นเครื่องชนะ** ซึ่งหมายความว่า พระสูตรหรือพระปริตรนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งเป็นของพระชินะคือพระพุทธเจ้า และเป็นเครื่องชนะโรคภัยอันตรายต่างๆ และประกอบด้วยคุณอันประเสริฐต่างๆ นั้น จงมาเป็นกำแพงแก้ว ๗ ชั้น

วาตาปิตฺตทิสญฺชาตา คำนี้ เมื่อพูดถึงตามไวยากรณ์แล้ว ควรจะเป็น *วาตปิตฺตาทิสญฺชาตา* แต่ที่ท่านต้องการให้เป็นอย่างนั้น ก็เพราะต้องการให้คำว่า **วาตา** ไปสอดคล้องคำว่า **ชินา** ข้างบน ซึ่งความหมายก็เป็นอย่างเดียวกันถึงแม้ศัพท์จะต่างกันบ้าง คือแปลว่า **เกิดแต่สมุฏฐานมีลมและน้ำดีเป็นต้น**

อเสสา วิญฺญํ ยนฺตุ คำว่า วิญฺญํ ในที่นี้ ตามฉบับอื่น ๆ เป็น *วินยํ* ซึ่งแปลว่า *ความพินาศ* แต่ในที่นี้เป็นวิญฺญํ อันนี้ท่านอธิบายว่า ต้องการให้มีความหมายอย่างนี้คือ ไม่ว่าจะมีโรคภัยไข้เจ็บ หรืออันตรายใด ๆ ก็ตาม ทั้งที่ระบุมาแล้วและที่ยังไม่ระบุถึงก็ตาม ถ้าจะเกิดขึ้นเมื่อใดแล้ว ขอให้รู้ตัวล่วงหน้า และให้รู้ถึงวิธีที่จะรักษาและป้องกันตลอดถึงรู้จักวิธีที่จะทำลายให้หมดไปด้วย เพราะฉะนั้นท่านจึงใช้คำว่า วิญฺญํ ซึ่งแปลว่า **การรู้แจ้ง**

ชินปญฺชรมชฺเฌหิ คำนี้ควรจะเป็น*ชินปญฺชรมชฺฌมฺหิ* แต่ที่ให้ลงท้ายเป็นมชฺเฌหิ นั้น เพราะแยกศัพท์เป็น มชฺเฌ+หิ

ชิตนฺตฺรีโย จรามิ คำว่า ชิตนฺตรีโย ในฉบับทั่วไปจะเป็น ชิตนฺตราโย ซึ่งน่าจะเป็นคำที่ถูกต้องกว่า แต่หลวงพ่อท่านบอกเป็นชิตนฺตรีโยนั้นถูกแล้ว เพราะคำนี้มาจากคำว่า ชิต+อนฺตราย+อินฺทริย ซึ่งท่านแปลว่า ชนะอันตรายที่จะพึงมีแก่อินทรีย์ทั้งหลาย คือคำว่า อนฺตราย นั้น ตัดคำข้างท้ายคือ -าย ออก และคำว่า อินทริย ตัดคำข้างหน้าคือ อินฺทร ออก เหลือ -ิย แล้วเอามาต่อกันสำเร็จรูปเป็น อนฺตริย และเมื่อมาต่อกับคำว่า ชิต ข้างหน้าจึงสำเร็จรูปเป็น ชิตนฺตริย เข้ารูปประโยคเป็น ชิตนฺตรี โย

อีกคำหนึ่งที่ข้าพเจ้าสงสัยคือคำว่า **ปญฺชร** หรือ **บัญฺชร** คำนี้จะแปลว่าอะไรกันแน่ ตามศัพท์ก็แปลว่า **หน้าต่าง** แต่ในเมื่อพิจารณาดูถึงความหมายที่เข้ามาอยู่ในรูปของประโยค เช่นอย่างคำว่า **สมฺพุทฺธปญฺชเร** ถ้าจะแปลว่า **ในหน้าต่างของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** ก็รู้สึกว่าไม่ค่อยจะเข้าใจความหมาย แต่ท่านก็อธิบายว่า ปญฺชร ก็แปลว่า **หน้าต่างนั่นแหละ** แต่มีความหมาย

ว่า เหมือนเราอยู่ภายในหน้าต่างคือช่องที่พระพุทธเจ้า หรือพระสาวกทั้งหลาย หรือพระสูตรทั้งหลายสามารถที่จะเห็นเราและคุ้มครองเราได้เสมอ คือไม่ใช่ว่าเราไปอยู่ในที่ซึ่งพระพุทธเจ้าหรือพระอรหันต์ทั้งหลาย หรืออำนาจใด ๆ จะมองไม่เห็นเราหรือลอดเข้ามาช่วยเหลือเราไม่ได้ เพราะฉะนั้นเวลาแปลเป็นภาษาไทยว่า ในหน้าต่างของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังดูไม่ได้ความ จึงแปลเสียใหม่ว่า เครื่องคุ้มกันหรือเครื่องแวดล้อมหรือกรงธรรมอะไรทำนองนี้

คำอธิบายทั้งหมดเท่าที่เขียนมานี้ เป็นข้อความที่ข้าพเจ้าสงสัยและได้กราบเรียนถามท่าน ส่วนนอกจากนี้ข้าพเจ้าไม่สงสัย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงไม่ได้เขียนไว้และข้าพเจ้าก็ไม่รู้ถึงความมุ่งหมายของคนอื่นว่าจะสงสัยตรงไหนบ้าง แต่อย่างไรก็ดี สำหรับคนที่ไม่มีพื้นความรู้ในเรื่องบาลีหรือมีมาน้อย ก็คงจะสงสัยทุกคำ และนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ที่ข้าพเจ้าจะต้องตอบปัญหาเหล่านั้นทั้งหมดในที่นี้ และเท่าที่ข้าพเจ้าได้รับคำอธิบายมานี้

ซึ่งถ้ามามองดูด้วยสายตาธรรมดา เราก็เห็นว่าคุณศรีเพ็ญเป็นคนอธิบายทั้งหมด เพราะตัวหลวงพ่อสมเด็จเราไม่เห็น สิ่งที่เราเห็นก็คือเมื่อถามอะไร คุณศรีเพ็ญก็หลับตาไปชั่วครู่หนึ่ง ประเดี๋ยวก็ออกมาบอกว่าหลวงพ่ออธิบายอย่างนั้นอย่างนี้ ข้อเท็จจริงอย่างนี้ ข้าพเจ้ารู้อยู่แก่ใจและรู้อย่างแจ่มแจ้งทีเดียวว่า เมื่อคนขนาดข้าพเจ้าซึ่งรู้บาลีดี ยังตอบปัญหาที่ข้าพเจ้าสงสัยไม่ได้ แล้วทำไมคุณศรีเพ็ญจะตอบได้ เพราะคุณศรีเพ็ญไม่รู้บาลีเลย และดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า ข้าพเจ้ารู้แน่ว่า *คุณศรีเพ็ญไม่เคยเห็นคาถาชินบัญชรเลย แต่ทำไมจึงสามารถว่าคาถานี้ออกมาได้ ซึ่งก็เกือบจะเหมือนกับฉบับที่เขาลอกกันมาทุกอย่าง* ตัวคุณศรีเพ็ญเองภายหลังเมื่อได้คัดลอกถ่ายออกมาจากเทปและพิมพ์เรียบร้อยแล้ว เขาต้องใช้เวลาท่องตั้งหลายวันกว่าจะจำได้ทั้งหมด เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงถือว่า **การเข้าทรงครั้งนี้ทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้อย่างขาวสะอาดว่า หลวงพ่อสมเด็จมาเข้าทรงจริง** ซึ่งไม่ว่าจะพิจารณาในแง่

ไหน ๆ ก็ไม่มีทางที่จะอธิบายเป็นอย่างอื่นไปได้ แต่เป็นที่น่าเสียดายอยู่อย่างหนึ่งว่าในวันนั้น ข้าพเจ้าไม่ได้ถ่ายรูปเอาไว้ และยังมีเรื่องอื่น ๆ อีกนับเป็นสิบ ๆ เรื่อง ซึ่งล้วนแต่ได้ข้อพิสูจน์ที่ชัดเจน แต่ก็ไม่ได้ถ่ายรูปเอาไว้อีกเหมือนกัน การทำงานในตอนนั้น ข้าพเจ้ายอมรับว่าเราทำกันอย่างบกพร่องในการบันทึกหลักฐาน และถึงแม้ในปัจจุบันนี้ก็เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ก็เพราะข้าพเจ้าไม่มีความสะดวกในการทำงานหลายอย่าง คือแปลว่า เรื่องทุกอย่างต้องทำด้วยตัวเองเกือบทั้งหมด ข้าพเจ้าไม่กล้าที่จะรบกวน หรือขอร้องให้ใครเข้ามาช่วยเหลือ

และอีกประการหนึ่ง ข้าพเจ้ายังไม่อยากที่จะให้เรื่องในทำนองนี้กลายเป็นข่าวครึกโครม ซึ่งจะทำให้ข้าพเจ้าต้องลำบากหลายอย่าง โดยเฉพาะก็คือจะทำให้ข้าพเจ้าไม่มีเวลาที่จะทำงานอย่างอื่น ซึ่งมีความสำคัญยิ่งกว่าที่จะมาสนใจอยู่แต่เรื่องการเข้าทรง หรือการติดต่อทางวิญญาณ แต่ถ้าหากเมื่อใดข้าพเจ้าพร้อมที่จะอุทิศเวลาให้กับประชาชนได้ทั้งหมด และข้าพเจ้าได้

ทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จำเป็นสำหรับส่วนตัวเรียบร้อยแล้ว การพิสูจน์ในเรื่องนี้ก็จะต้องทำกันอย่างเปิดเผยในที่สาธารณชน และจะต้องมีการบันทึกหลักฐานไว้พร้อมหมดทุกอย่าง อย่างน้อยก็เพื่อเป็นเครื่องยืนยันด้วยการพิสูจน์ออกมาให้ชัดเจนว่า คนเราตายแล้วไม่สูญ ตายแล้วก็ยังมีชีวิต ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนคำสอนของพระพุทธเจ้าในส่วนที่ประชาชนทั่วไปไม่ค่อยจะเชื่อว่าเป็นความจริง

ชินปญชรคาถา

ตามที่คัดลอกกันมาจากที่ต่าง ๆ

คาถาชินบัญชรที่ข้าพเจ้านำมาพิมพ์ไว้ในหน้า ๘๗ นั้น เป็นคาถาที่หลวงพ่อสมเด็จได้มาบอกโดยวิธีการเข้าทรงดังที่ข้าพเจ้าได้ชี้แจงมาแล้ว ส่วนคาถาชินบัญชรที่จะพิมพ์ต่อไปนี้เป็นคาถาที่คัดลอกกันมาจากที่หลายแห่ง โดยเฉพาะต้นฉบับที่ข้าพเจ้านำมาพิมพ์ไว้ในที่นี้ ท่านเจ้าคุณพระสุวิมลธรรมาจารย์ วัดมหาธาตุ

พระนคร ท่านได้รวบรวมมาจากที่หลายแห่ง และนำมาพิมพ์เป็นหนังสือธรรมบรรณาการแจกในงานรับสมณศักดิ์ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๑๑ ข้าพเจ้าจึงขอถ่ายทอดนำมาพิมพ์ไว้ในที่นี้

อนึ่ง ข้าพเจ้าเคยกราบเรียนถามหลวงพ่อสมเด็จว่า *คาถาชินบัญชรหลวงพ่อแต่งเอง หรือว่าคัดลอกมาจากของเก่าที่มีอยู่แล้ว ?* หลวงพ่อสมเด็จได้ตอบว่า **ท่านแต่งของท่านเอง** คาถาชินบัญชรที่มีมาแต่เดิมซึ่งได้คัดลอกกันต่อๆ มานั้น ท่านได้เคยอ่านมาแล้ว แต่ท่านเห็นว่าข้อความที่แต่งเอาไว้แต่เดิมนั้นมีหลายตอนซึ่งท่านไม่เห็นด้วย เพราะฉะนั้นท่านจึงได้แต่งเสียใหม่โดยอาศัยเค้าคาถาเดิมที่มีมาแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงได้มีข้อความหลายตอนแตกต่างจากที่มีมาในคัมภีร์เดิม

และต่อจากนี้ไปคือคาถาชินบัญชรฉบับที่ อดีตท่านเจ้าคุณพระพิมลธรรม (อาจ อาสโภ ป.ธ. ๘) วัดมหาธาตุ พระนคร ได้ตรวจชำระ และได้แปลไว้ด้วย

ชินปญฺชรคาถา

๑

ชยาสนคตา พุทฺธา เชตฺวา มารํ สวาหนํ
จตุสจฺจาสภํ รสํ เย ปิวึสุ นราสภา

๒

ตณฺหงฺกราทโย พุทฺธา อฏฺฐวีสติ นายกา
สพฺเพ *ปติฏฺฐิตา* มยฺหํ มตฺถเก เต *มุนิสฺสรา*

๓

สีเส ปติฏฺฐิโต มยฺหํ พุทฺโธ ธมฺโม ทฺวิโลจเน
สํโฆ ปติฏฺฐิโต มยฺหํ อุเร สพฺพคุณากโร

๔

หทเย อนุรุทฺโธ จ สารีปุตฺโต จ ทกฺขิเณ
โกณฺฑญฺโญ *ปิฏฺฐิภาคสฺมึ* โมคฺคลฺลาโน น วามเก

๕

ทกฺขิเณ สวเน มยฺหํ อาสุํ อานนฺทราหุลา
กสฺสโป จ มหานาโม *อุภาสุํ วามโสตเก*

๖

เกสนฺเต *ปิฏฺฐิภาคสฺมึ* สุริโยว ปภงฺกโร
นิสินฺโน สิริสมฺปนฺโน โสภิโต *มุนิปุงฺคโว*

๗

กุมารกสฺสโป เถโร มเหสี จิตฺตวาทโก
โส มยฺหํ วทเน นิจฺจํ ปติฏฺฐาสิ คุณากโร

๘

ปุณฺโณ องฺคุลิมาโล จ อุปาลีนนฺทสีวลี
เถรา ปญฺจ อิเม ชาตา นลาเต ติลกา มม

๙

เอเตสีติ มหาเถรา ชิตวนฺโต ชิโนรสา
ชลนฺตา สีลเตเชน องฺคมงฺเคสุ สณฺฐิตา

๑๐

รตนํ ปุรโต อาสิ ทกฺขิเณ เมตฺตสุตฺตกํ
ธชคฺคํ ปจฺฉโต อาสิ วาเม องฺคุลิมาลกํ

๑๑

ขนฺธโมรปริตฺตญฺจ อาฏานาฏิยสุตฺตกํ
อากาเส ฉทนํ อาสิ เสสา *ปาการสณฺฐิตา*

๑๒

ชินาณาพลสํยุตฺเต *สตฺตปาการลงฺกเต*
วสโต เม สกิจฺเจน *สทา สมฺพุทฺธปญฺชเร*

๑๓

วาตปิตฺตาทิสญฺชาตา *พาหิรชฺฌตฺตุปทฺทวา*
อเสสา *วินยํ* ยนฺตุ อนนฺตชินเตชสา

๑๔

ชินปญฺชรมชฺฌมฺหิ วิหรนฺตํ มหีตเล
สทา ปาเลนฺตุ มํ สพฺเพ เต มหาปุริสาสภา

อิจฺเจวมนฺโต สุคุตฺโต สุรกฺโข
ชินานุภาเวน ชิตูปทฺทโว
ธมฺมานุภาเวน ชิตาริสงฺโฆ
สงฺฆานุภาเวน ชิตนฺตราโย

สทฺธมฺมานุภาวปาลิโต จรามิ ชินปญฺชเรติ

ชินปญฺชรคาถา นิฏฺฐิตา

คำที่พิมพ์ไว้เป็นตัวเอนนั้น คือคำที่ผิดจากฉบับที่หลวงพ่อสมเด็จได้บอกไว้

คำแปล

โดย

อดีตพระพิมลธรรม (อาจ อาสโภ ธ.ป ๘)

๑. สมเด็จพระนราสภสัมมาสัมพุทธเจ้าเหล่าใด *ขณะเมื่อประทับอยู่ณพระแท่นพุทธชัยอาสน์* ทรงได้ชัยชนะแก่พระยามาราธิราชกับทั้งหมู่บริพารแล้ว ได้ตรัสรู้ดื่มรสพระจตุราริยสัจอันประเสริฐสมดังพระพุทธ-ประสงค์

๒. ขออัญเชิญสมเด็จพระบรมนายกสัมมาสัม-พุทธเจ้าเหล่านั้น ซึ่งล้วนแต่*เป็นผู้ยิ่งใหญ่กว่ามุนีทั้งปวง* มีจำนวนรวมกัน ๒๘ พระองค์ มีสมเด็จพระ-ตัณหังกรสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นต้น จงเสด็จมาอยู่ ณ เบื้องกระหม่อมจอมขวัญของข้าพระพุทธเจ้า

๓. ขออัญเชิญสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงเสด็จมาสถิตอยู่เบื้องบนศีรษะของข้าพระพุทธเจ้า ขออัญเชิญพระธรรม จงมาสถิตอยู่ในดวงเนตรของข้าพระพุทธเจ้า ขออัญเชิญพระอริยสงฆ์ผู้เป็นบ่อเกิดแห่งคุณงามความดีทั้งปวง จงมาสถิตอยู่ ณ อุระประเทศของข้าพระพุทธเจ้า

๔. ขออาราธนาพระอนุรุทธเถรเจ้า จงมาสถิต อยู่ในดวงหฤทัยของข้าพเจ้า พระสารีปุตตเถรเจ้าจง สถิตอยู่ ณ ส่วนเบื้องขวา พระอัญญาโกณฑัญญเถรเจ้า จงมาสถิตอยู่ ณ ส่วนเบื้องหลัง พระมหาโมคคัลลาน-เถรเจ้า จงมาสถิตอยู่ ณ ส่วนเบื้องซ้าย

๕. ขออาราธนาพระอานนทเถรเจ้ากับพระราหุลเถรเจ้า จงมาสถิตอยู่ ณ โสตเบื้องขวา พระมหากัสสปเถรเจ้ากับพระมหานามเถรเจ้า จงมาสถิตอยู่ ณ โสตเบื้องซ้าย

๖. ขออัญเชิญสมเด็จพระโสภีตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นมหามุนีชั้นยอดเยี่ยม ทรงเต็มเปี่ยมด้วยพระพุทธ-สิริทรงมีรัศมีแจ่มจ้าดุจดวงพระอาทิตย์ จงเสด็จมาประทับนั่งสถิตอยู่ ณ ชายผมส่วนเบื้องหลังของพระพุทธเจ้า

๗. ขออาราธนาพระกุมารกัสสปเถรเจ้า ซึ่งเป็นผู้แสวงหาคุณอันยิ่งใหญ่ มีวาจาอันไพเราะ เป็นบ่อเกิดแห่งคุณงามความดี จงมาสถิตอยู่ที่ปากของข้าพเจ้าเป็นนิจนิรันดร์

๘. ขออาราธนา พระมหาเถรเจ้าทั้งห้าพระองค์ เหล่านี้คือ พระองคุลิมาลเถรเจ้า พระอุบาลีเถรเจ้า พระปุณณเถรเจ้า พระนันทเถรเจ้า และพระสีวลีเถรเจ้า จงมาบังเกิด*เป็นรอยริ้วอยู่* ณ ที่ตรงหน้าผากของข้าพเจ้า

๙. ขออาราธนาหมู่พระพุทธชิโนรส ชั้นพระมหาเถรทั้งหลาย ๘๐ องค์ ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ชนะข้าศึกคือกิเลส รุ่งเรืองงามอยู่ด้วยเดชแห่งศีล จงมาสถิตดำรงอยู่ทั่วองค์อวัยวะน้อยใหญ่ของข้าพเจ้า

๑๐. ขอพระรัตนสูตร จงมาอยู่ส่วนเบื้องหน้าของข้าพเจ้า พระเมตตสูตรจงมาอยู่ ณ ส่วนเบื้องขวา พระธชัคคสูตรจงมาอยู่ ณ ส่วนเบื้องหลัง พระอังคุลิมาลสูตรจงมาอยู่ ณ ส่วนเบื้องซ้าย

๑๑. ขอพระขันธปริต พระโมรปริต และพระอาฏานาฏิยสูตร จงสำเร็จเป็นหลังคากางกั้นอยู่เบื้องบนอากาศ พระปริตและพระสูตรที่เหลือเศษจากนี้ จงสำเร็จเป็นกำแพงล้อมรอบ

๑๒. เมื่อข้าพระพุทธเจ้าประกอบการงานของตนอยู่ในขอบเขตกรงธรรม ของสมเด็จพระชินสัมมาสัมพุทธเจ้า *ซึ่งล้อมรอบด้วยกำแพง ๗ ชั้น ประกอบด้วยพุทธอาณาและพลานุภาพอันมั่นคงในกาลทุกเมื่อเช่นนี้*

๑๓. ขอให้อุปัทวันตรายทั้งหลาย ทั้งภายนอกและภายในอันเกิดแต่เหตุต่าง ๆ มีลมกำเริบและดีซ่านเป็นต้น *จงถึงซึ่งความพินาศดับสูญไปโดยไม่มีเหลือ* ด้วยเดชอานุภาพของพระชินสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันยิ่งใหญ่ไม่มีที่สิ้นสุด

๑๔. ขอสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และหมู่พระอริยสาวกทั้งหลาย ซึ่งล้วนแต่เป็นชั้นมหาบุรุษอย่างประเสริฐทุก ๆ พระองค์เหล่านั้น จงช่วยรักษาข้าพระพุทธเจ้าผู้อยู่ ณ ภาคพื้นดิน ภายในใจกลางกรงธรรมของสมเด็จพระชินสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดกาลทุกเมื่อเทอญ

๑๕. ด้วยประการฉะนี้เป็นอันข้าพเจ้าได้คุ้มครองรักษาตนไว้ด้วยดีแล้ว และด้วยอานุภาพของสมเด็จพระชินสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอให้ข้าพเจ้าจงมีชัยชนะแก่

อุปัทวะทั้งปวง ด้วยอานุภาพของพระธรรมเจ้า ขอให้ข้าพเจ้าจงมีชัยชนะแก่หมู่อริศัตรูทั้งปวง ด้วยอานุภาพของพระอริยสงฆ์ ขอให้ข้าพเจ้าจงมีชัยชนะแก่อันตรายทั้งปวง

๑๖. ข้าพเจ้าเป็นผู้อันอานุภาพแห่งพระธรรมคุ้มครองรักษาแล้ว จะประพฤติปฏิบัติตนอยู่ภายในขอบเขตกรงธรรมของสมเด็จพระชินสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดไปฉะนี้แล

จงสังเกตว่า คำที่ไม่เหมือนกับฉบับที่หลวงพ่อสมเด็จบอกนั้นได้พิมพ์เป็นตัวเอน ทั้งที่เป็นคำบาลีและคำแปล เพื่อให้สังเกตเห็นได้ชัด และมีอยู่ตอนหนึ่งตัวหนังสือเกือบเหมือนกัน และเรียงไว้ผิดลำดับกันด้วย คือที่ข้าพเจ้านำมาพิมพ์นั้นเป็นดังนี้ :—

ชินา นานาวรสํยุตฺตา สตฺตปาการลงฺกตา
วาตาปิตฺตาทิสญฺชาตา พาหิรชฺฌตฺตุปทฺทวา

อเสสา วิญฺญํ ยนฺตุ   อนนฺตชินเตชสา
วสโต เม สกิจฺเจน   สทา สมฺพุทฺธปญฺชเร

ส่วนฉบับที่ลอกกันมานี้ เป็นดังนี้ :—

๑๒

ชินาณาพลสํยุตฺเต   สตฺตปาการลงฺกเต
วสโต เม สกิจฺเจน   สทา สมฺพุทฺธปญฺชเร

๑๓

วาตปิตฺตาทิสญฺชาตา   พาหิรชฺฌตฺตุปทฺทวา
อเสสา วินยํ ยนฺตุ   อนนฺตชินเตชสา

คำแปลไปเทียบดูตามตัวเลข บทไหนแปลว่าอะไร ได้เขียนเลขกำกับไว้ทุกบท ตั้งแต่เลข ๑ ถึง ๑๖

ในหนังสือเรื่องพระสมเด็จ ซึ่งรวบรวมโดยตรียัมปวายก็ได้คัดคาถาชินบัญชร ฉบับของวัดมหาธาตุ ซึ่งสอบทานโดยอดีตพระพิมลธรรม (อาจ อาสโภ ป.ธ. ๘) มาพิมพ์ไว้ และได้ยึดถือคำแปลอย่างเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว แต่ได้แปลเป็นร่ายดังต่อไปนี้

คาถาชินบัญชรคำร้าย

พระนราสภพุทธเจ้าเหล่าใดประทับชัยบัลลังก์สถิต ได้ทรงพิชิตพญามารพร้อมด้วยบริพารเสนา แล้วเสวยอมตฤตรสาคือพระจตุราริยสัจประเสริฐสุด สมดังพระพุทธจำนงประสงค์ไว้

ข้าฯ ขออัญเชิญไซร้ปวงพระพุทธเจ้าเหล่านั้นยี่สิบแปดพลันครบพระองค์ทรงจอมมุนี บรรดามีพระตัณหังกรพุทธะเป็นอาทิ จงดำริสถิตพร้อมเหนือกระ-หม่อมจอมขวัญข้าฯ

อันองค์พระศาสดาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเบื้องศิรเกล้าข้าฯ ขออาราธนาประทับ ขอน้อมรับซึ่งพระธรรมจุ่งประจำสองดวงเนตร พระสงฆ์เขตคุณธรรมสถิตซ้ำทรวงอุรา

ข้าฯ ขออาราธนาพระอนุรุทธผลุดกลางใจ พระสาริบุตรไท้ปรากฏการณ์ ณ ด้านขวา พระโมคคัลลานสถิตเบื้องทิศซ้าย อีกทั้งฝ่ายพระอัญญาโกณฑัญญะ ณ เบื้องหลัง

แลรวมทั้งพระอานนท์เถระกับองค์พระราหุลเจ้า อัญเชิญเข้าประทับกับโสตรขวา ส่วนพระมหากัสสปะแล พระมหานามะนั้น สำเร็จพลันเบื้องโสตรซ้ายแห่งกายข้า

ขออาราธนาพระพุทธโสภิตมหิทธิเลิศ องค์ประเสริฐด้วยพุทธสิริรังสิจ้า ดุจพระสุริยาส่องสว่างกระจ่างฤทธิ์ จงสถิตซ่านสารพางค์หว่างขุมขน

บันดาลดลพระกุมารกัสสปะเถระเจ้า ผู้เพียรเผ้าแสวงบุญทรงคุณอเนก มีวาทะเป็นเอกพิจิตรคุณากรสถาพร ณ โอษฐ์ข้าฯ เป็นประจำ

ขอน้อมนำทั้งห้าองค์มหาเถระ คือองค์ท่านปุณณะแลพระองคุลิมาลมี อีกพระอุบาลี, พระนันทะและพระสิวลีเถรา บันดาลมาเป็นจุณกระแจะเจิมนลาตฏ

อีกทั้งหมู่พระอสีติมหาเถระแปดสิบองค์ ซึ่งดำรงพระพุทธชิโนรสหมดกิเลส ล้วนเรืองเดชศีลพรตไพโรจน์ยิ่ง สถิตสิงทุกอวัยวะคละน้อยใหญ่

เบื้องหน้าไซร้จงบังเกิดรัตนสูตรนั้น เมตตสูตรพลันปรากฏ ณ เบื้องขวา องคุลิมาลสูตรสถิตเบื้องทิศซ้าย ธชัคคสูตรย้ายเยื้องผ่ายเบื้องหลัง

ขอเชิญทั้งขันธปริตรแลโมรปริตรสูตรา อีกอาฏานา-ฏิยสูตรอันสมบูรณ์ มาเพิ่มพูลคุ้มครองบ๊องเวหน เช่นพดลเพดานอากาศอันประสิทธิ์

ส่วนประปริตรและพระสูตรานานาพลัง ประดุจดังปราการแก้วเจ็ดชั้นคุ้มกันข้าฯ คือไม่ว่าจะประกอบการกิจชนิดใด เมื่ออยู่ในพุทธบัญชรแวดวรกาย

ขออุปัทหวันตรายทั้งภายในแลภายนอก เช่นกองลมสำรอก, ดีซ่าน อีกสมุฏฐานอื่นทั้งหลาย จงเหือดหายมลายสิ้นมิเหลือเศษ ด้วยพระชินเดชมหัศจรรย์อนันตรคุณ

พระทรงบุญปวงมหาบุรุษสุดประเสริฐ แลผู้เลิศพระอริยสาวกโปรดปกบั๊ก แด่ข้าฯ ผู้พำนักในภาคพื้นพุทธบวร แห่งพระชินบัญชรในท่ามกลางตลอดกาล

ข้าฯ ได้รับอภิบาลเป็นอันดีฉะนี้แล้ว จึงคลาดแคล้วอุบัติเหตุด้วยพุทธเดชชินานุภาพ อาจบำราบหมู่อมิตรโดยอิทธิพระธรรมชัย แม้ผองภัยพระสังฆานุภาพปรามปราบลง

ข้าฯ ผู้คงพระสัทธรรมานุภาวะและพระชินบัญชร จึงอาจจรสวัสดีนิจนิรันดร์ เทอญ

อนึ่ง ในหนังสือเรื่อง **สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) เล่มที่หนึ่ง** ซึ่งรวบรวมโดย "**ฉันทิชัย**" และได้นำมาเผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียง เมื่อพ.ศ. ๒๕๐๒ ต่อมาองค์การค้าของคุรุสภาได้จัดพิมพ์ขึ้นจำหน่ายเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ก็ได้นำคาถาชินบัญชรมาพิมพ์ไว้ ซึ่งส่วนใหญ่เหมือนกับฉบับที่ข้าพเจ้าได้มาโดยหลวงพ่อสมเด็จมาบอกโดยวิธีเข้าทรง ฉบับของ**ฉันทิชัย**นี้ ข้าพเจ้าก็ได้นำมาพิมพ์ไว้ในที่นี้ด้วย เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างกัน คำไหนที่ต่างกันท่านจะเห็นได้ชัดโดยที่คำเหล่านั้นได้พิมพ์เป็นตัวเอนดังต่อไปนี้

ชฺยาสนากตา พุทฺธา เชตฺวา มารํ สวาหนํ
จตุสจฺจาสภํ รสํ เย ปิวึสุ นราสภา
ตณฺหงฺกราทโย พุทฺธา อฏฺฐวีสติ นายกา
สพฺเพ *ปติฏฺฐิตา* มยฺหํ มตฺถเก เต *มุนิสฺสรา*
สีเส ปติฏฺฐิโต มยฺหํ พุทฺโธ ธมฺโม ทฺวิโลจเน

สงฺโฆ ปติฏฺฐิโต มยฺหํ อุเร สพฺพคุณากโร
ทหเย อนุรุทฺโธ จ สาริปุตฺโต จ ทกฺขิเณ
โกณฺฑญฺโญ *ปิฏฺฐิภาคสฺมึ* โมคฺคลฺลาโน จ วามเก
ทกฺขิเณ สวเน มยฺหํ อาสุํ อานนฺทราหุลา
กสฺสโป จ มหานาโม *อุภาสุํ วามโสตเก*
เกเสนฺเต *ปิฏฺฐิภาคสฺมึ* สุริโยว ปภงฺกโร
นิสินฺโน สิริสมฺปนฺโน โสภิโต *มุนิปุงฺคโว*
กุมารกสฺสโป เถโร มเหสี *จิตฺรวาทโก*
โส มยฺหํ วทเน นิจฺจํ ปติฏฺฐาสิ คุณากโร
ปุณฺโณ องฺคุลิมาโล จ อุปาลีนนฺทสีวลี
เถรา ปญฺจ อิเม ชาตา นลาเต ติลกา มม
เสสาสีติ มหาเถรา ชิตวนฺโต ชิโนรสา
ชวนฺตา สีลเตเชน องฺคมงฺเคสุ สณฺฐิตา
รตนํ *ปุรโต* อาสิ ทกฺขิเณ เมตฺตสุตฺตกํ
ธชคฺคํ ปจฺฉโต อาสิ วาเม องฺคุลิมาลกํ
ขนฺธโมรปริตฺตญฺจ อาฏานาฏิยสุตฺตกํ
อากาเส ฉทนํ อาสิ *เสสาปาการสณฺฐิตา*

ชินา นานาพลสํยุตฺตา สตฺตปาการลงฺกตา
วาตปิตฺตาทิสญฺชาตา พาหิรชฺฌตฺตุปทฺทวา
อเสสา *วินยํ* ยนฺตุ อนนฺตชินเตชสา
วสโต เม สกิจฺเจน สทา สมฺพุทฺธปญฺชเร
ชินปญฺชรมชฺฌมฺหิ วิหรนฺตํ มหีตเล
สทา ปาเลนฺตุ มํ สพฺเพ เต มหาปุริสาสภา
อิจฺเจวมนฺโต สุคุตฺโต สุรกฺโข ชินานุภาเวน
ชิตุปทฺทโว ธมฺมานุภาเวน ชิตาริสงฺโฆ *สงฺฆานุภาเวนาหํ*
ชิตนฺตราโย จรามิ *ธมฺมานุภาวปาลิโตติ ฯ*

คำแปลดังต่อไปนี้ ท่านเจ้าคุณพระศาสนโสภณ (เจริญ-สุวฑฺฒโน ป.ธ. ๘) เจ้าอาวาส วัดบวรนิเวศวิหาร ได้แปลเอาไว้นานมาแล้ว ดังแต่สมัยมีสมณศักดิ์เป็นพระโสภณคณาภรณ์ ซึ่งฉันทิชัยได้นำมาพิมพ์ไว้ในหนังสือเล่มที่ได้กล่าวอ้างมาแล้ว

พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใด ผู้ไม่ต้องทำสายธนูและลูกศร ก็ทรงชนะมารพร้อมทั้งพาหนะ ทรงเป็นผู้เลิศในนรชน ทรงดื่มรสคือสัจจะ ๔ อันเลิศฯ

พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ๒๘ พระองค์ มีพระตัณหังกรเป็นต้น เป็นพระมุนีเจ้าผู้นำโลกทุกพระ-องค์ประดิษฐานอยู่บนกระหม่อมของข้าพเจ้าฯ

พระพุทธเจ้า ประดิษฐาน อยู่บนศีรษะ ของข้าพ-เจ้าฯ พระธรรมเจ้าประดิษฐานอยู่ที่ตาทั้งสองฯ

พระสงฆ์เจ้า ผู้เป็นอากรแห่ง คุณทั้งปวงประดิษ-ฐานอยู่ที่อุระประเทศของข้าพเจ้าฯ

พระอนุรุทธะประดิษฐานอยู่ที่หทัยฯ พระสารีบุตรประดิษฐานอยู่ ณ เบื้องขวาฯ

พระโกณฑัญญะ ประดิษฐาน อยู่ ณ เบื้อง หลังฯ พระโมคัลลานะประดิษฐานอยู่ ณ เบื้องซ้ายฯ

พระอานนท์ และ พระราหุลประดิษฐานอยู่ ณ หูขวาของข้าพเจ้าฯ

พระกัสสป และ พระมหานาม ทั้งสองประดิษฐานอยู่ ณ หูซ้ายฯ

พระโสภิต ผู้ถึงพร้อมด้วยสิริ เป็นพระมุนีผู้ประเสริฐ เพียงดังดวงอาทิตย์ส่องแสงสว่างประทับ ณ ที่สุดผมส่วนเบื้องหลังฯ

พระกุมารกัสสปเถระ ผู้มหาฤาษี ผู้กล่าวคำอัน-วิจิตร เป็นบ่อเกิดแห่งคุณนั้น ประดิษฐานอยู่ที่ปากของข้าพเจ้าเป็นนิตย์ฯ

พระเถระ ๕ พระองค์ ผู้มีคุณเด่นเหล่านี้คือ พระปุณณะ ๑ พระองค์คุลิมาล ๑ พระอุบาลี ๑ พระ-นันทะ ๑ พระสีวลี ๑ อยู่ที่หน้าผากของข้าพเจ้าฯ

พระมหาเถระแปดสิบพระองค์ที่เหลือผู้ชนะ ผู้เป็นสาวกของพระพุทธเจ้าผู้ชนะ รุ่งเรืองอยู่ด้วยเดชคือศีล สถิตอยู่ที่ ณ อวัยวะใหญ่น้อยทั้งหลายฯ

พระรัตนปริตรอยู่เบื้องหน้าฯ พระองคุลิมาล-ปริตรอยู่เบื้องซ้าย พระธชัคคปริตรอยู่เบื้องหลัง พระ-เมตตสุตตปริตรอยู่เบื้องขวาฯ

พระขันธปริตร พระโมรปริตร พระอาฏานาฏิย-สุตตปริตร เป็นหลังคาเครื่องปิดกั้นอากาศ พระปริตรที่เหลือสถิตมั่นเป็นกำแพงฯ

พระผู้ชนะทั้งหลาย ผู้ประกอบพร้อมด้วยกำลังต่างๆ ประกอบเป็นกำแพงเจ็ดชั้นฯ

อาพาธ ทั้งหลายเกิดจากลม และ ดีกำเริบเป็นต้น อุปัทวะทั้งภายนอกภายใน จงถึงความพินาสไปไม่เหลือ ด้วยเดชแห่งพระพุทธเจ้าผู้ชนะไม่มีที่สิ้นสุด

เมื่อ ข้าพเจ้า กล่าว บัญชร ของ พระสัมพุทธเจ้า ตามกิจของตนอยู่ทุกเมื่อ ขอพระพุทธเจ้าผู้มหาบุรุษ ประเสริฐเหล่านั้นทั้งหมด *จงอภิบาลรักษาข้าพเจ้า อยู่ในท่ามกลางแห่งบัญชร คือวงเขตอันกว้างใหญ่ไพศาลเพียงดังพื้นแผ่นดินทุกเมื่อ*

พระชินบัญชรมนต์คุ้มครองดีรักษาดี ด้วยประการฉะนี้ ข้าพเจ้าเป็นผู้ชนะอุปัทวะด้วยอานุภาพ แห่งพระพุทธเจ้าผู้ชนะ เป็นผู้ชนะหมู่ข้าศึกด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมเจ้า เป็นผู้ชนะอันตรายด้วยอานุภาพ แห่งพระสงฆ์เจ้า เป็นผู้อันอานุภาพแห่งพระธรรมอภิบาล รักษาแล้วประพฤติอยู่เทอญฯ

คาถาชินบัญชรตามที่คัดลอกกันมา และถือกันว่า เป็นฉบับที่หลวงพ่อสมเด็จได้แต่งไว้นั้น ก็มีเท่าที่รวบ

รวมมาพิมพ์ไว้ให้ดูนี้เท่านั้น คาถาต่างๆ เหล่านี้จะต้องพิจารณาด้วยความละเอียด และต้องมีพื้นความรู้บาลีอยู่บ้าง ไม่เช่นนั้นก็จะเกิดความฉงนสนเท่ห์ ไม่รู้ว่าคาถาที่นำมาเปรียบเทียบซึ่งมีที่มาต่างๆ กันนี้ มีความแตกต่างกันตรงไหนบ้าง การที่ข้าพเจ้าพยายามรวบรวมคาถาชินบัญชรจากที่ต่างๆ มาเปรียบเทียบไว้ให้ดูนี้ ก็เพื่อต้องการที่จะชี้ให้เห็นว่า:—

คาถาชินบัญชร ที่หลวงพ่อสมเด็จ มาบอกด้วยตัวของท่านเองโดยวิธีการเข้าทรงนั้น ควรจะยึดถือเป็นฉบับที่ถูกต้องและสมบูรณ์ได้เพียงไร

และอีกอย่างหนึ่งก็เพื่อเป็นข้อพิสูจน์ว่า:—

คาถาชินบัญชร ที่ข้าพเจ้าอ้างว่าได้มาโดยวิธีการเข้าทรงนั้น ไม่มีการหลอกลวงแต่ประการใด เพราะฉบับต่างๆ เท่าที่มีอยู่ ก็ได้นำมาเปรียบเทียบไว้ให้ดูแล้ว ซึ่งจะเห็นว่ามีข้อความอยู่หลายตอนไม่เหมือนของเก่า

ฉะนั้นถ้าหากคุณศรีเพ็ญซึ่งเป็นคนทรงได้ท่องจำคาถานี้ไว้ก่อน ข้อความที่กล่าวออกมาในขณะเข้าทรง

นั้น ก็จะต้องเหมือนกับฉบับใดฉบับหนึ่งที่คัดลอกกันมา และที่น่าเชื่อที่สุด ก็คือ:—

ส่วนที่แปลก ออกไปนั้น มีความ หมายดี กว่าที่คัดลอกกันมา

แต่บางคนก็อาจจะสงสัยต่อไปอีกว่า *ส่วนที่แปลกออกไปนั้นเป็นเพราะข้าพเจ้าได้แต่งเสียใหม่ แล้วก็ให้คุณศรีเพ็ญท่องจำเอาไว้ เพราะฉะนั้นในเวลาเข้าทรงจึงสามารถกล่าวออกมาได้อย่างนี้* ถ้าหากคนไหนจะสงสัยไปอย่างนี้อีก ข้าพเจ้าก็ไม่ขอแก้ตัวและไม่อธิบายอะไรทั้งสิ้น เพราะข้าพเจ้ารู้ดีว่า คาถาชินบัญชรนี้ข้าพเจ้าก็ จำไม่ได้ เพราะโดยปกติ ข้าพเจ้าไม่ได้สนใจในเรื่องอย่างนี้ ข้าพเจ้ายอมรับว่าเคยเห็นเคยได้ยินมาบ้างแต่ก็เพียงผ่านๆ และไม่เคยคิดที่จะท่องจำ เพราะโดยปกติข้าพเจ้าเป็นคนไม่สนใจเกี่ยวกับเรื่องของขลังเครื่อง-รางเวทย์มนต์ คาถาที่ถือกันว่า ศักดิ์สิทธิ์ อย่างนั้น อย่างนี้ นี่คือความสัตย์จริง แม้ในปัจจุบันนี้ข้าพเจ้าเอง ก็ไม่ได้ใช้คาถาชินบัญชรเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ดังที่คนทั้งหลายเชื่อ

ถือ แต่ข้าพเจ้าเข้าใจเหตุผลของการใช้คาถานี้ และก็ยอมรับว่า ถ้าผู้ใดหมั่นภาวนาด้วยใจที่เป็นสมาธิและเข้าใจความหมายทุกคำ ก็สามารถที่จะมีอำนาจจิตเกิดขึ้นได้ แต่ถึงอย่างไร ข้าพเจ้าก็ยังคงยึดถือหลักที่ว่า **วิบากของแต่ละบุคคลคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เหนือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง** เพราะฉะนั้นโดยใจจริง ข้าพเจ้าจึงสนใจแต่ในทางปฏิบัติเพื่อที่จะยกระดับจิตใจของตนเองให้สูงขึ้น สำหรับคนที่ได้รู้จักข้าพเจ้ามานาน และได้อ่านหนังสือที่ข้าพเจ้าเขียนมามาก ก็ย่อมจะทราบได้ดีว่าข้าพเจ้ามีนิสัยดังที่กล่าวมา เพราะฉะนั้นจึงเป็นไปไม่ได้ที่ว่า คาถาชินบัญชรในส่วนที่แปลกออกไปนั้น คือข้าพเจ้าได้แต่งเอาไว้เอง และก็เอามาอ้างว่าเป็นคำของหลวงพ่อสมเด็จ ซึ่งผู้ที่คิดอย่างนี้ก็ต้องลงความเห็นว่า การเข้าทรงที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วนั้นเป็นเรื่องหลอกลวง

ใครจะคิดอย่างไรก็ตามข้าพเจ้าไม่สนใจ เพราะทุกคนมีสิทธิ์ที่จะคิดอย่างไรก็ได้ แต่ก็อย่าลืมว่า **คนเรามีวิบากมาอย่างไร** ก็คิดได้เพียงแค่นั้น และต่อจากนี้เพื่อต้องการที่จะชี้ให้เห็นว่า คาถาที่หลวงพ่อสมเด็จได้

แต่งไว้นั้น ท่านก็บอกว่าท่านได้ดัดแปลงแก้ไขมาจากของเก่าที่มีอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นในลำดับต่อนี้ไป ข้าพเจ้าจะได้คัดลอกคาถาชินบัญชรซึ่งมีมาก่อนที่หลวงพ่อสมเด็จจะได้แต่งขึ้น เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการจะศึกษาเรื่องนี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ชินปญฺชรปริตฺตํ

ฉบับสิงหฬ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

๑

ชยาสนคตา วีรา เชตฺวา มารํ สวาหินึ
จตุสจฺจามตรสํ เย ปิวึสุ นราสภา

๒

ตณฺหงฺกราทโย พุทฺธา อฏฺฐวีสติ นายกา
สพฺเพ ปติฏฺฐิตา มยฺหํ มตฺถเก เต มุนิสฺสรา

๓

สิเร ปติฏฺฐิโต พุทฺโธ ธมฺโม จ มม โลจเน
สํโฆ ปติฏฺฐิโต มยฺหํ อุเร สพฺพคุณากโร

๔

หทเย อนุรุทฺโธ จ สารีปุตฺโต จ ทกฺขิเณ
โกณฺฑญฺโญ ปิฏฺฐิภาคสฺมึ โมคฺคลฺลาโน หิ วามเก

๕

ทกฺขิเณ สวเน มยฺหํ อาหุํ อานนฺทราหุลา
กสฺสโป จ มหานาโม อุโภสุํ วามโสตเก

๖

เกสนฺเต ปิฏฺฐิภาคสฺมึ สุริโย ว ปภงฺกโร
นิสินฺโน สิริสมฺปนฺโน โสภีโต มุนิปุงฺคโว

๗

กุมารกสฺสโป นาม มเหสี จิตฺทวาทโก
โส มยฺหํ วทเน นิจฺจํ ปติฏฺฐาสิ คุณากโร

๘

ปุณฺโณ องฺคุลิมาโล จ อุปาลินนฺทสีวลี
เถรา ปญฺจ อิเม ชาตา ลลาเฏ ติลกา มม

๙

เสสาสีติ มหาเถรา วิชิตา ชินสาวกา
ชลนฺตา สีลเตเชน องฺคมงฺเคสุ สณฺฐิตา

๑๐

รตนํ ปุรโต อาสิ ทกฺขิเณ เมตฺตสุตฺตกํ
ธชคฺคํ ปจฺฉโต อาสิ วาเม องฺคุลิมาลกํ

๑๑

ขนฺธโมรปริตฺตญฺจ อาฏานาฏิยสุตฺตกํ
อากาศจฺฉทนํ อาสิ เสสา ปาการสณฺฐิตา

๑๒

ชินาณาพลสํยุตฺเต ธมฺมปาการลงฺกเต
วสโต เม อตฺรกิจฺเจน สทา สมฺพุทฺธปญฺชเร

๑๓

วาตปิตฺตาทิสญฺชาตา พาหิรชฺฌตฺตุปทฺทวา
อเสสา วิลยํ ยนฺตุ อนนฺตคุณเตชสา

๑๔

ชินปญฺชรมชฺฌฏฺฐํ วิหรนฺตํ มหีตเล
สทา ปาเลนฺตุ มํ สพฺเพ เต มหาปุริสาสภา

๑๕

อิจฺเจวมจฺจนฺตกโต สุรกฺโข
ชินานุภาเวน ชิตูปทฺทโว
พุทฺธานุภาเวน หตาริสํโฆ
จรามิ สทฺธมฺมนุภาวปาลิโต

๑๖

อิจฺเจวมจฺจนฺตกโต สุรกฺโข
ชินานุภาเวน ชิตูปทฺทโว
ธมฺมานุภาเวน หตาริสํโฆ
จรามิ สทฺธมฺมนุภาวปาลิโต

๑๗

อิจฺเจวมจฺจนฺตกโต สุรกฺโข
ชินานุภาเวน ชิตูปทฺทโว
สํฆานุภาเวน หตาริสํโฆ
จรามิ สทฺธมฺมนุภาวปาลิโต

๑๘

สทฺธมฺมปาการปริกฺขิตฺโตสฺมิ
อฏฺฐาริยา อฏฺฐทิสาสุ โหนฺติ

เอตฺถนฺตเร อฏฺฐนาถา ภวนฺติ
อุทฺธํ วิตานํ ว ชินา ฐิตา เม

๑๙

ภินฺทนฺโต มารเสนํ มม สิรสิ ฐิโต โพธิมารุยฺห สตฺถา
โมคฺคลฺลาโนสิ วาเม วสติ ภุชกเฏ ทกฺขิเณ สาริปุตฺโต
ธมฺโม มชฺเฌ อุรสฺสึ วิหรติ ภวโต โมกฺขโต โมรโยนึ
สมฺปตฺโต โพธิสตฺโต จรณยุคคโต ภานุ โลเกกนาโถ

๒๐

สพฺพาวมงฺคลมุปทฺทวทุนฺนิมิตฺตํ
สพฺพีติ โรคหนโทสมเสสนินฺทา
สพฺพนฺตรายภยทุสฺสุปินํ อกนฺตํ
พุทฺธานุภาวปวเรน ปยาตุ นาสํ

๒๑

สพฺพาวมงฺคลมุปทฺทวทุนฺนิมิตฺตํ
สพฺพีติโรคหนโทสมเสสนินฺทา
สพฺพนฺตรายภยทุสฺสุปินํ อกนฺตํ
ธมฺมานุภาวปวเรน ปยาตุ นาสํ

๒๒

สพฺพาวมงฺคลมุปทฺทวทุนฺนิมิตฺตํ
สพฺพีติ โรคหนสมเสสนินฺทา

สพฺพนฺตรายภยทุสฺสุปีนํ อกนฺตํ
สํฆานุภาวปวเรน ปยาตุ นาสํ
ชินปญฺชรปริตฺตํ นิฏฺฐิตํ

รตนปญฺชรคาถา

คัดจาก

สงฺขฺยาปกาสกฏีกา

๑

ชยาสนฺนาคตา วีรา   ชิตฺวา มารํ สวาหนํ
จตุสจฺจามตรสํ   เย ปีวึสุ นราสภา

๒

ตณฺหงฺกราทโย พุทฺธา   อฏฺฐวีสติ นายกา
สพฺเพ ปติฏฺฐิตา มยฺหํ   มตฺถเก เต มุนิสฺสรา

๓

สีเส ปติฏฺฐิโต โนสิ   พุทฺโธ ธมฺโม ทฺวิโลจเน
สํโฆ ปติฏฺฐิโต มยฺหํ   อุเร สพฺพคุณากโร

๔

หทเย อนุรุทฺโธ จ   สารีปุตฺโต จ ทกฺขิเณ
โกณฺฑญฺโญ ปจฺฉาภาคสฺมึ โมคฺคลฺลาโน จ วามเก

๕

ทกฺขิเณ สวเน มยฺหํ อาสุํ อานนฺทราหุลา
กสฺสโป จ มหานาโม อุโภสุํ วามโสตเก

๖

เกสนฺเต ปิฏฺฐิภาคสฺมึ สุริโยว ปภงฺกโร
นิสินฺโน สิริสมฺปนฺโน โสภิโต มุนิปุงฺคโว

๗

ปุณฺโณ องฺคุลิมาโล จ อุปาลินนฺทสีวลี
อิเม ปญฺจ มหาเถรา นลาเต ติลกา วิย

๘

เต หิ เสสา มหาเถรา ชิตวนฺโต ชิโนรสา
ชลนฺตา สีลเตเชน องฺคมงฺเคสุ สณฺฐิตา

๙

รตนํ ปุรโต อาสิ ทกฺขิเณ เมตฺตสุตฺตกํ
ธชคฺคํ ปจฺฉโต อาสิ วาเม องฺคุลิมาลกํ

๑๐

ขนฺธโมรปริตฺตญฺจ อาฏานาฏิยสุตฺตกํ
อากาเส ฉทนํ อาสิ เสสา ปาการลงฺกตา

๑๑

ชินานํ พลสํยุตฺเต ธมฺมปาการลงฺกเต
วสโต เม อกิจฺเจน สมฺมาสมฺพุทฺธปญฺชเร

๑๒

วาตปิตฺตาทิสญฺชาตา พาหิรชฺฌตฺตุปทฺทวา
อเสสา วินาสํ ยนฺตุ อนนฺตคุณเตชสา

๑๓

ชินปญฺชรมชฺฌมฺหิ วิหรนฺตํ มหีตเล
สทา ปาเลนฺตุ มํ สพฺเพ เต มหาปุริสาสภา

๑๔

ภโต อิจฺเจวเมกนฺตํ สุรกฺโข ชินเตชสา
คุณากรสฺส สํฆสฺส ภเวยฺยํ สุขิโต อหํ

รตนปญฺชรํ นิฏฺฐิตํ

